

Петър Дънов

ЗА СЕМЕЙСТВОТО
И ВЪЗПИТАНИЕТО
НА ДЕТЕТО



Издателска къща „ХЕРМЕС“

Петър Дънов

ЗА СЕМЕЙСТВОТО
И ВЪЗПИТАНИЕТО
НА ДЕТЕТО



ИЗЛЯЗЛА ОТ ПЕЧАТ:

ПЕТЪР ДЪНОВ

За семейството и възпитанието на детето

ОЧАКВАЙТЕ:

ПЕТЪР ДЪНОВ

За енергиите на природата

Петър Дънов

ЗА СЕМЕЙСТВОТО И ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕТЕТО

Под съставителството на
д-р Светла Балтова

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“

© ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“ – ПЛОВДИВ, 2007 г.
Всички права над тази книга са запазени. Текстът или
откъси от него, както и търговската марка, не могат да
се възпроизвеждат без съгласието на издателя.

© Д-р Светла Методиева Балтова, съставител, 2007 г.
© Аглия Маринова Чонева-Стоилова, художествено оформление
на корицата, 2007 г.

ISBN 978-954-26-0525-6

Съдържание

Предговор	7
СЕМЕЙСТВОТО И ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕТЕТО	11
Бракът	11
Що е женитбата?	11
Създаване на семейство	14
Изборът	18
Два пъти не се жени	23
Здраво семейство	24
Раздяла	28
Свобода във взаимоотношенията	29
Бракът в бъдеще	31
Родители	34
Взаимоотношения в семейството	41
Майките ще спасят света. Да бъдеш майка	47
Зачеване	59
Помляне	62
Бременност. Вътреутробно възпитание	63
Раждане	72
Грижи за новороденото	75
Плачът	77
Майката и детето, обмен на енергии	79
Целувката	82
Кърмата	83
Хранене на детето	85
Болното дете	86
Възпитанието в семейството	88
Когато детето порасне	93
Въпроси и отговори за възпитанието	94

ДЕТЕТО И УЧИЛИЩЕТО	98
Училище-живот	99
Детската душа	102
Любовта като образователен метод	103
Създаване на нов тип човек – човека на дейната Любов	105
Трудно дете?	107
Трите образователни периода	108
Методи на Природата	112
Наблюдение	112
Работа	121
Новото възпитание	123
Децата трябва да се възпитат на чистота	123
Значение на музиката	124
Паневритмия	128
Хармония в класа	129
Вяра, религиозно възпитание	130
Вегетарианско хранене	131
Учител и ученик	133
Учителят е пример за детето	134
Разговори върху методите за възпитание в училище	142
Беседа за учителите и майките като възпитатели. държана в читалище „Надежда“, В. Търново, на 19 август 1920 г., 4.30 ч. следобед	146
ПРИГЧИ ОТ УЧИТЕЛЯ	159
Показалец на използваната литература	172

ПРЕДГОВОР

Възпитанието на детето, ролята на семейството и обществото в съграждане на новия човек е тема, особено актуална в нашето време на рязка промяна в социалните условия и криза на моралните ценности. Формирането на гражданско общество в България като коректор на официалните институции и помощник в съхраняването на реда и моралните ценности е едва в начална фаза. То все още не се е превърнало в значим обществен фактор. Но все повече майки и бащи, учители, възпитатели, хора, работещи в сферите на просвета, култура, духовност, издигат глас в защита на детето, съзнавайки опасностите от рухването на традиционните за народа ни ценности и замяната им с форми на субкултура, отразяващи се пагубно на морала и интелекта на поколенията, които ще започнат да създават **новата култура** на третото хилядолетие.

В същото време в света има успешно функциониращи модели на образование и възпитателни подходи, основаващи се на духовните ценности. От тях ще споменем само Валдорфските училища, добре познати по целия свят, реализиращи вече 80 години на практика образователните принципи на антропософската духовна школа на Рудолф Щайнер. Аналогични на тях са принципите и методите, изнесени в Учението на Петър Дънов. Прилагането им в образователната система или в отделни училища би могло да влезе в основата на успешно функциониращ „български модел“, съхраняващ българската културна специфика в епохата на глобализация и отговарящ на изискванията на времето.

В лекциите и особено в беседите си Учителя многократно се е обръщал към темата за възпитанието на детето, за изграждането на новия човек, човека на бъдещето. В своята първа и единствена книга „Науката и възпитанието“, излязла през 1897 г., написана веднага след завръщането му в България, тридесет и три годишният Петър Дънов излага виждането си за човешкия прогрес и ролята на науката в съчетание с духовността. Повече от сто години след написването ѝ книгата е актуален призив за осъзнаване ролята на семейството и за повече обществена отговорност в процеса на формиране на физически и духовно здрави поколения.

Впоследствие Учителя дава в множество беседи методи за възпитание и съвети, в които отново намираме семейството и майката, изведени като ключов фактор за възпитанието на детето и за изграждане на неговите морални ценности. „Повдигнете жената“ и „Майките ще спасят света“ са два призива, отнасящи се до **новата Ева**, жената на **новата култура**, чиято задача е моралното повдигане на човечеството.

В разговори с жените и в беседите си за жени Учителя се спира на принципите, обуславящи хармония в семейството и правилно възпитание на детето, многократно дава конкретни съвети за избора на брачен партньор и съхранението на брака, изтъква решаващото значение на вътреутробното възпитание.

Съветите по отношение на създаването на семейство, зачеването и раждането, възпитанието на детето съставят първата част от тази книга.

В нея, освен другите източници, е използван обширен материал по темата от личния архив на Цанка Екимова. Тя е една от най-усърдните ученички в Шко-

лата на Изгрева, сестра на известните Борис Николов и Николай Дойнов – ученици от най-вътрешния кръг около Учителя. Цанка Екимова също принадлежи към този кръг, прави множество извадки от лекционния материал, обхващащи различни теми – една дейност, препоръчвана и поощрявана от Учителя. На нейните точни записки и извадки дължим и публикуваното през 2003 година ръководство по физиогномия (изд. „Синергия“).

Втората част на книгата е посветена на ролята на училището. Голяма част от съставлящите я текстове са взети от книгата на Боян Боев „Учителя за образованието. Ролята на образованието в живота“, издадена през 1943 г. и преиздадена в Бургас през 1994 г. Името на Боян Боев е добре известно на всеки, който се е задълбочил малко повече в Школата на Изгрева и нейната история. Живял дълги години в близост с Учителя, брат Боев, както са го наричали всички, стенографира неговите разговори, беседи, лекции и писма. Благодарение на което голяма част от словото на Учителя, необхванато в издадените лекции, е достигнало до нас. Завършил висшето си образование в СУ „Климент Охридски“ и продължил специализацията си в Мюнхен, Боян Боев е ерудит с познания във всички области на науката на своето време, автор е на множество научно-популярни статии в сп. „Житно зърно“. От 1924 г. е неотлъчно до Учителя. Темата за образованието му е особено близка, тъй като обхваща собствения му практически опит като гимназиален учител.

Книгата „Учителя за образованието“ представя принципите и методите, почерпени от лекциите и беседите на Учителя, които са илюстрирани с най-мо-

дерните за времето си концепции в педагогиката и практическия опит на автора. В предговора към нея Б. Боев подчертава, че „този труд не изчерпва педагогическите идеи на Учителя П. Дънов“ и че „за да се поставят обучението и възпитанието в съгласие с детската природа, е необходимо познаването на конкретните закони, по които се развива детството“. Фактът, че е писана преди около 50 години, не намалява съвременното звучене на тази книга. Цитираните тук извадки са достатъчни, за да представят пред читателя общите принципи и идеи за новото възпитание, но на специалистите в областта на педагогиката и образованието, ориентирани към модерните методи за обучение и търсещи по-духовни подходи, бих препоръчала да прочетат оригиналния труд на Боян Боев. Цитираните текстове от книгата съдържат изказванията на Учителя, а коментарите на Боян Боев са разграничени с курсив.

При работата върху настоящото издание са използвани и няколко сборника, в които има раздели с извадки по някои от темите, като „Акордиране на човешката душа“, изд. 2000 г., „Изворът на доброто“, изд. 1992 г., „Защо се родих“, изд. 1994 г., „Новото разбиране за майката и майчинството“, изд. 2002 г.

Благодаря на Жана Кръстева, дългогодишен педагог и последовател на Учението на Бялото Братство, за предоставените ми от нея архивни материали на Цанка Екимова и за съветите относно съставянето на тази книга.

От съставителя

СЕМЕЙСТВОТО И ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕТЕТО

При съвременния строй мъже и жени държат ключа на бъдещото добро живееие. Бъдещите условия, в които да живеем, могат да ги съградят добрите майки и бащи с добри мисли. Каквито са мислите на майката и бащата, такива ще се дадат и на децата. Ако имаме мисли за кражба, то и децата ни ще бъдат крадци. Каквото мислим, това се реализира. Нашите мисли и желания непременно ще се реализират в 1, 2, 3, 4 поколения.

Христос казва: „Гдето са събрани двама или трима в Моё име, и Аз съм при тях, и каквото попросят, ще го имат.“ Затова се събират майка и баща и ако в името на тоя закон поискат добър син, ще го имат.

10 януари 1915 г.

Бракът

Семейството е нещо Божествено, а не, както сега. То е един Божествена институция. То е един Божествен институт, основан на Любов и Мъдрост, а децата ще внесат Истината. И тогава ще имаме законност, правда и истина. /

Що е женитбата?

На земята най-възвишеното, най-идейното това е домът. Следователно домът, туй възвишеното, трябва да бъде съградено на земята. Основата на дома са майката и бащата, стените на този дом са децата, а покривът, керемидите и другите подобни неща са

всички ваши приятели, които ви съчувстват. За да се съгради домът, човек най-първо трябва да вярва в Разумното в света.

Който разбира дълбокия смисъл на женитбата, той намира, че тя представлява велика наука, едно от великите тайнства.

Женитбата е акт, който Бог е допуснал първоначално за подобрение живота на падналите души, да им се даде възможност да се върнат отново на Земята, да продължат работата си и да постигнат своето усъвършенстване. Всеки, който се е оженил, знае какво нещо представлява бракът. Да се ожени човек – това значи да мине през най-гъстата материя. Засега обаче това състояние е необходимо като преходна фаза в живота на съвременния човек. Ще дойде ден, когато отношенията между мъжа и жената ще бъдат отношения межу души. 1

Питат ме женят ли се хората на оня свят. Там няма женитба, там никой не се жени, но ражда деца. Как става това? Понеже там живеят за другите, двама от тях, които се обичат, насочват мисълта си към някоя страдаща, грешна душа и ѝ помагат. По тоя начин те се свързват помежду си. Душата, на която помагат, е тяхното дете. Щом помагат на своя ближен, те считат, че са се оженили. Две души от оня свят трябва да се съединят, за да спасят една душа на Земята. Това е една свещена мисъл, която трябва да държите в ума си. Само така ще се освободите от вашето еротично гледище за женитбата и за раждането. Начинът, по който хората сега се раждат, е последен. В бъдеще той ще се измени, хората ще се размножават и раждат по нов начин, по-съвършен от сегашния. Както днес хората се раждат, това е резултат на грешното състоя-

ние, в което се намира човечеството. Сега то минава през долината на греха. Женитбата на сегашните хора е женитба на грешни хора. В бъдеще ще става по друг начин. 1

Тъй както сега хората се свързват, това не е никакъв брак. Това е временна човешка връзка, която се разкъсва така лесно, както е направена. 2, стр. 7

Добре ли е човек да се жени? При днешните условия на живота по-добро нещо от женитбата няма. Защо? Защото като се ожени човек, ще се освободи от всички илюзии на живота и ще помни какво значи женитба. Когато се ожени човек, влиза в реалностите на живота. 3, стр. 334

Женитбата е закон на самопожертване, за да добиеш своята чистота или да изкупиш своята карма, както казват индусите. 4, стр. 285

Женитбата не е нищо друго освен излизане на човек от рая. Когато казват за някоя мома, че трябва да се ожени, това значи, че е дошло времето да я изпъдят от рая. Това е физическото разбиране на женитбата. Духовното разбиране на женитбата е противоположно на физическото. Христос е изказал идеята за духовната женитба в притчата за блудния син, който, разкаян и смирен, се върна при баща си, за да направи с него нова, здрава връзка. 1

Търси ли щастие в женитбата, човек е на крив път. Женитбата е учредителен акт за свършване на определена работа. Че е така, вие проверявате това в самия живот. Женят се млади, красиви, богати хора, но все са недоволни, липсва им нещо. Какво липсва на човека? Божественото. Докато не даде път на Божественото, човек всякога ще бъде недоволен. 1

Що е женитба? Разумно отношение между души. Женитбата подразбира такова съчетание между душите, което никой не е в сила да разлъчи. Такова съчетание прави само Бог. Така съчетани, душите се събират да вършат волята Божия, а не за щастие. Който се събират, за да бъдат щастливи, те не разбират законите. Какво щастие може да очаква човек на бойното поле? 1

Вие ще се ожените, женитбата е благословено дело, но има три вида женитба. Едната наричаме търговско съдружие: другата – женитба на господар със слугиня и обратно; и третата е съчетание, когато мъжът и жената живеят в любов и мъдрост, когато живеят един за друг, когато жената не само няма да каже на своя възлюбен горчива дума, но даже няма да отправи гневен поглед към него и при най-големи негови погрешки ще излива любовта си към своя другар. 5, стр. 72

Създаване на семейство

За да разберем живота, ние трябва да започнем от дома. Майката и бащата създават законите в дома.
6, 23

Астрологически е определено ще се ожениш ли или няма да се ожениш, после колко деца ще имаш, колко ще живееш. От астрологическо гледище човек иде на Земята като на училище, със специално наредена за него програма. Определен е материалът, който трябва да се изучава. Почти за всеки ден е определено какво трябва да се учи. 1

Ангелите устройват женитбите, като правят ред изчисления, изучават характера на хората, кой за кого

да се ожени, колко и какви деца да има и т.н. Като знаете това, вие можете да изпратите молбата си до един от ангелите, които се занимават с женитбите на хората, и да ги помолите да ви отговорят трябва ли да се жените или не. Понеже този ангел ви познава от хиляди години, веднага ще ви направи хороскопа и ще каже, че в сегашния живот нямате благоприятни условия за женитба. Сега трябва да приготвите добри условия за бъдещия си живот. Ако не го послушате и се ожените, нещастията ще ви следват едно подир друго: жена ви ще се разболеє и ще умре, децата ви ще боледуват, вие ще боледувате и т.н. Най-после ще видите, че сте направили грешка и ще съжалявате, че не сте послушали съветите на вашия ангел. Има случаи, когато този ангел ще ви посъветва да се ожените, защото трябва да родите деца, които да възпитавате в духа на Новите идеи. Тогава пък у вас няма да има желание да се жените и ще се противопоставите на съветите на ангела. Не се ли ожените, ще сгрешите. Каквото е писано на човека, това трябва да се изпълни.

Ако някой иска да се ожени, нека отиде при ангелите и ги помоли да му помогнат. Те ще го оженят. Те имат грижа за младите, които искат да се женят. 1

Докато човек не разреши в себе си въпроса за женитбата, той не трябва да се жени. Ако не разреши този въпрос правилно, и да се ожени, както е влязъл в брак, така ще излезе. Преди грехопадението женитбата е представлявала посвещение. Тогава човек се е учил. Днес след женитбата мъжът и жената изпълняват ролята на съдебен следовател: „Защо си облякъл дрехата си така? Защо шалката ти не е турена както трябва?“ и т.н. Това не е никаква женитба. Женитба-

та подразбира свързване на две души с противоположни качества и дарби. Женитбата подразбира среща на две души лице в лице, за да може истината да се яви между тях.

Аз наричам жена тази, която, като има един мъж, никога да не се съблазни в него. Аз наричам мъж този, който никога не изневерява на жена си. 1

Религията е връзката. Любовта и мъдростта се съединяват, за да ни създадат. Исус, като дойде на Земята, взе формата на човек, за да покаже, че любовта ражда хората. Мъжете трябва да любят жените си по Бога, а жените – да ги почитат по Бога. Жени или мъже, които нямат никаква любов и мъдрост, не са религиозни. 7, стр. 111

За да могат двама души да живеят в хармония, те трябва да са готови да се жертват един за друг. 1

Някой казва, че иска да се ожени, да има няколко деца. Лесно е човек да се ожени, лесно е да роди деца, но какво ще излезе от тези деца? В сегашния век имат право да се женят само здравите хора, добрите, силните. Само те могат да раждат добри и здрави деца. Светът се нуждае от здрави, силни и добри хора, които да живеят най-малко по 60-70 години. 1

Откъде произлиза дисхармонията в този свят? Нестествената любов в съвременния свят е родила дисхармонията. Когато един мъж се жени само за пари, когато един мъж се жени само за черните очи на една жена, когато един мъж се жени само за нейните хубави пръсти, когато един мъж се жени само за нейното тяло, всякога ще им се раждат такива хубавички „ангелчета“ без крилца. Това е една престъпна любов, за която хората се наказват. Природата не търпи такива неща. 1

Преди да се жените, трябва да имате Любов, това значи женитба. Без Любов никаква женитба не съществува. Това е велика истина. 1

Когато се женят, жената казва на мъжа си: Гледай да направим къщичка, да си купим покъщнина, да се осигурим. Щом мисли за осигуряване, децата ѝ непременно ще умрат. И мъжът иска да се осигури, търси мома с голяма зестра, да го поддържа в странство. Оженят се, но след 4-5 години се развеждат. Може ли от такива бракове да се родят деца, в които да живеят разумни души? В този дом ще влизат лекари, свещеници, ще палят свещи, докато един ден кажат: Горкото дете – умря. Така му било писано. Не е писано така. 1

Преди няколко дена получих писмо от една млада жена, способна, но крайно нещастна, свързала се с един мъж, с когото не е трябвало да се свързва. Пита ме как да се освободи. Виждам, че засега това е невъзможно. Тя направила тази грешка, защото не се е познавала – разчитала на себе си повече, отколкото е трябвало. Сега не ѝ остава нищо друго, освен да търпи. С търпение въпросът ще се разреши по-добре, отколкото с раздяла. 1

Мъжът и жената представят души, които са излезли от Бога. Освободете мъжа от неговата форма, както и жената от нейната форма, и наблюдавайте как те ще се обичат като души. Като съберете тези две души и ги слееете в една, тяхната светлина ще се увеличи два пъти повече. Същевременно и топлината на тези две души ще се увеличи два пъти. Едновременно с това ще се увеличи и тяхната интелигентност, както и всички останали способности. Докато между душите не става такова съчетание, бъдещата култура няма да се създаде. 8, стр. 63

Изборът

Днес и жененият загазва в живота, и нежененият загазва. Защо? Защото не се упоават на Бога. Те се считат самотни, бързат да се оженят. Бог е предвидил отначало съдбата на човека. За всяка душа той е определил другар или другарка, да живеят в радост и веселие. Чакай времето да срещнеш своята другарка. Кога ще дойде тази душа? Може да дойде днес, може да дойде утре. Чакай тази душа и с нищо друго не се лъжи. Ако се ожениш за друга жена, ще нарушиш Божия план. Не бързай с разрешението на този въпрос. Като срещнеш определената за теб душа, пред тебе ще се разкрие нов свят.

Човек трябва да разбира вътрешните процеси, които стават в него. Някой му нашепне да се ожени. Друго нещо в него му нашепва да не се жени. Докато тия два гласа не престанат да говорят, докато и той не утихне, въпросът за женитбата трябва да стои открит. 1

Ако се жениш, избери си такъв другар или другарка, че да бъдеш винаги доволен. Цял живот да не чуеш нито една лоша дума. Ако тя постоянно се оплаква от тебе или ти от нея, защо се оженихте? 1

Американците, когато ще встъпват в брак, те не пращат сватове, които да им уредят работите, а пращат младите при някой френолог, за да ги изследва и да се произнесе могат ли те да живеят и да встъпят в брак. След това ги пращат при някой физиономист, после – при някой астролог и ако всички сведения си сходжат в благоприятен за тях смисъл, те встъпват в брак и образуват една щастлива двойка. Тъй че когато хората се женят, центрове на техните мозъци трябва да имат известно съотношение. 9, стр. 229

Когато иска някой да знае да се жени или не, нека отиде при някой астролог, да му плати и той ще му каже кога да се жени, кой месец, за коя жена или изобщо дали да се жени и т.н. Практически този въпрос е решен, само че трябва да намериш човек, който да ти каже. 10, стр. 203

Мъжът никога не трябва да се жени за жена, която не обича, за която не е готов да пожертва всичко. Жената никога не трябва да се омъжва за мъж, когото не обича, за когото не е готова да пожертва всичко. 11, стр. 76

Омъжете най-здравата, най-красивата и благородна мома за човек, когото тя не обича, и вижте какво ще стане с нея след една-две години. Оженете най-силния, най-благородния момък за мома, която не обича, и след една-две години той ще слезе в дъното на живота. Въпреки това бащите и майките гледат да оженят синовете и дъщерите си за когото и да е, стига да е богат. Не, великият, Божественият закон казва на майката: Ще омъжиш дъщеря си за онзи, който я люби като тебе. 1

Майката започва да възпитава дъщерята: „Ти ще трябва да се държиш гордо, защото си дъщеря на един-кого си. Знаеш ли, че ти притежаваш наследство, имаш образование, владееш пиано, пък си хубавичка; ти много по-горе седиш от него. Затова – дръж се на положение!“ И бащата дава морал на сина: „Ти, синко, знаеш ли, че аз не съм като един-кого си. Ти имаш да наследиш добро имане, а пък той е един простак. Ти трябва да се държиш на положение, да не се унижаваш, но да си знаеш цената.“ Бащата надъха сина с гордост, с надутост – да бъде жесток към слабите, а майката надъха дъщеря си с гордост и кокетство и

всичката тази поквара идва от самите родители. Те дават зародиша на злите семена — гордост, съмнение и всяко друго зло. И казва Давид в своя псалом: „Отчуждиха се още от матката на майка си и забравиха Твоя закон, Господи.“

Момите сега се гордеят с външната си красота, която поддържат с външни приправки. Те приличат на една мома, която се сгодила за един момък, а годеникът ѝ отишъл с един свой приятел да я изпита. Като ги поздравила за добре дошли, тя взела таблата, за да ги черпи, но годеникът рекъл да я препъне, за да види ще ли се разгневи. Той си подложил крака, та я препънал; тя паднала и таблата се разпиляла. Но момата веднага станала и без да каже дума, без да се разгневи, си отишла долу, в избата. И момъкът си рекъл: „Бре, колко добра мома — не се разгневи; и колко умна — не се разсърди, нито се нервира, а успя да понесе подобна случка!“ И тя много му се харесала и той се оженва за нея. Но като се оженили, невестата почнала да вика, да се кара за най-малките неща. И той си спомнил за тоя случай — колко е била добра тя като мома и как тогава претърпяла това премеждие. А тя казала: „А, да, търпях зер! Да беше дошъл долу, в избата, та да видиш как си изпати масата — като я хванах със зъби, чак я счупих от яд!“ Сега и вие сте много добри отвън, но ако влезе някой във вашата изба, ще строшите костите му. 12, стр. 8-9

Ти, когато се жениш, ще питаш момата каква е майка ѝ, какъв е баща ѝ. Ако не питаш какъв е баща ѝ, каква е майка ѝ, после главата ти ще побелее. 1

Ако имаш сто моми за избор, ти ще избереш най-скромната, а не най-красивата. Ти си пред Бога и твоята женитба пред Бога е благословена, приета е горе.

на небето. Избериш ли най-скромната, най-незавидната, от небето казват: У този човек има морал. 1

Аз препоръчвам на съвременните моми и момци, като си дават дума помежду си, да устоят на нея, да са готови да умрат за тази си дума и да кажат: „Аз те обичам, за тебе жертвам чест, живот и всичкото си богатство, но никога няма да се откажа от тебе.“ Това разбирам човек с характер! А какво става сега? Днес се оженват, утре се разлюбват, искат развод, дохождат до Митрополията – тя да разреши въпроса. Казвам: свещениците нямат право да развеждат никого, нямат право и да венчават. Ако дойде някой при мене да го венчавам, аз нямам право да сторя това, но ще питам само този момък готов ли е да пожертва имот, чест и живот за своята възлюбена. Ще питам и момата готова ли е да жертва имот, чест и живот за своя възлюбен. Ако и двамата ми отговорят, че са готови, само тогава мога да ги венчая, иначе не венчавам и нямам право да венчавам. Така трябва да бъде, за да се оправи това общество и тоя народ. 5, *Новото човечество*, стр. 112

Някой казва, че е добре да се ожени, да има жена. Жената пък казва, че е добре да се омъжи, да има мъж. Това са ограничени схващания. Добре е човек да се ожени или омъжи, за да има другарка или другар, с които да сподели радостите и скърбите в живота си. Тъй щото, мислите ли за живота, гледайте на него като на чиста девица, родена от Бога. Мъжът пък е израз на любовта към девицата, която във всички случаи си остава девица. И като се ожени, тя пак девица остава. Ако след женитбата си момата не остане девица, тя не е разбрала смисъла на живота, нито е разбрала женитбата. Майката обаче представя друго не-

що. Тя е служителка на природата и всякога си остава девствена. Понятието *жена* подразбира наложница на мъжа. Докато младите моми и момци мислят, че като се оженят, стават мъже и жени, те са на крив път. Това не е никакво венчаване, никаква женитба. Първото венчаване става в рая. Когато Адам видя Ева, извика: „Тази е плът от плътта ми и кост от костта ми!“ Щом помисли така, Адам направи първата погрешка. Той не погледна на Ева като на Божие творение, дошла при него като другарка, но като на своя собствено. Какво означава думата *Ева*? Думата *Ева* означава дъщеря на Йехова, на Бога.

Днес всички хора поддържат мисълта, че Ева е произлязла от ребрата на Адама. Това е детинско схващане. Бог е извадил две ребра от Адама като материал за създаване на жената. Това не значи, че Ева е излязла от ребрата на Адама. 13. стр. 43

Бог създаде човека от пръст, от твърда материя и внесе в него своето дихание, мисълта. И направи жената от реброто, от друго състояние на материята – от водата. Мъжът е направен от материята на физическия свят, а жената – от материята на астралния свят, света на желанията. Като се говори за мъжа и жената, разбираме поляризиране на енергиите. Когато мъжът и жената общуват, става трансформиране на енергиите им. Тогава жената пожелава да стане мъж, но и мъжът приема от енергиите на жената.

Момата и момъкът, сестрата и братът са полюси. У сестрата действа любовта, а у братът – мъдростта. У майката действа любовта, а у бащата – мъдростта. Майката е акумулатор, който събира енергията на Любовта от Божествения свят. 1

Два пъти не се жени

Два пъти не се женете. Аз съм за еднобрачието. Ако твоят възлюбен замине за другия свят, не търси други. Еднобрачие. Не да не обичате, но другото е търговия. Никога не се жени втори път. Замине ли си първият, не търси втори, трети, четвърти. Новото учение изключва това. То е за еднобрачието. Адам трябваше ли да търси някоя друга Ева? Първата Ева той я намери в душата си.

Душите, които слизат на земята, са двойни. Всяка душа има своя другарка. Търсете другарки и тогава душите се обръщат една към друга. Две души с други две стават четири. Две души се сливат и стават по-голяма душа и тия души по две се сливат и стават четири, стават по-голяма душа, осем ще се слейт с други осем, докато най-после образуват тази – най-голямата душа, която е сбор от милиони души. 1

Никога не се жени без любов и никога не раждай деца без любов. Защото женитбата е един Божествен институт, ти приемаш Божествена служба. Щом обичаш, ожени се. Но колко пъти да се женя? Само веднъж. А туй, дето някои се женят два, три, четири пъти, това не е позволено. Само веднъж ще се ожениш. Любовта търпи само една женитба. Не мислете, че женитбата е нещо леко. То е едно голямо изпитание и няма по-голямо изпитание от женитбата. Няма по-тежко изпитание от женитбата. 1

При женитбата двойниците се преплитат. И щом се омъжи една жена, нейният двойник се преплита с двойника на мъжа ѝ. При Любовта няма преплитане, но при физическата любов има преплитане. Една жена има преплитане с мъжа си. Ако тя физически оби-

ча другиго, има преплитане и с него. Там е лошото. Не трябва да има преплитане между трима души, а само между двама души. 1

Когато свързваш съдбата си с един човек, ти трябва да се запиташ вътрешно можеш ли да живееш с този човек и какви трябва да бъдат отношенията ви. Това е задача на човека при всички случаи от живота му. Откакто се е родил и докато си заминеш, човек непрестанно трябва да решава въпроса за връзките и отношенията си към хората. 1

Здраво семейство

Човек трябва да бъде виртуоз, за да живее добре в семейството си. За това се изисква голямо знание. 14

Женитбата трябва да става по новия начин. Между мъжа и жената трябва да има три допирни точки: във физическия, астралния и умствения свят. После, у жената трябва да е развито религиозното чувство. Тя ако Бога не обича, че тебе ще обича! А пък мъжът трябва да бъде съвестен, справедлив. Жената иска мъжът да бъде справедлив. А пък мъжът иска да го почитат и уважават. 1

Като обичаш мъжа си, всичко в къщата ти ще бъде в ред, поддържан грижливо от тебе. И мъжът, като обича жена си, всичко ще прави за нея. А сега само спорят и се изобличават: помниш ли какво ми обеща? А ти забрави ли обещанията си? 1

За да бъдеш обект на жена си, трябва да я обичаш, да разбираш нейната душа и да бъдеш толкова внимателен, че с нищо и никога да не накарънеш нейното чувство. 1

За да живеят добре, жената трябва да счита мъжа си даровит, гениален човек, но и мъжът трябва да счита жена си гениална. Престанат ли да се считат гениални, техният живот се разваля. 15

Днес на сцената излиза жената, която трябва да възпита мъжа. Досега жената е възпитавана – с цел да развие нежност и мекота в характера си. За тази цел природата ѝ възлага задача да стане майка, да ражда деца и да ги възпитава. Така тя минава през страдания и се облагородява. Едва сега мъжът излиза на сцената. Той приготвя материал за работа. Бъдещето е на жената, тя ще възпитава мъжа, но не както сега. Днес тя нарича мъжа си простак, дървенияк. Така не се възпитава. Има нов начин за възпитание. Казвам: жената трябва да спаси света.

Жената трябва да се проникне от една основна идея – да прилага любовта. И да се ръководи от следното правило в живота си: да не се свързва с лош мъж. Колкото и да обещава мъжът, че ще се поправи, не се подавайте на това обещание. Първо да се поправи, тогава се свързвайте. Не се лъжете от мисълта, че като се ожените, мъжът ще се поправи. Женитбата не може да поправи мъжа. Тогава всичко е свършено. 1

Когато мъжът се върне вкъщи неразположен, мрачен, жената само с един нежен поглед да го успокои. Силна е любовта. Тя трябва да има воля, да не се колебае пред любовта. Ако Бог, Божественото е с жената, няма да има сила, която да не преклони глава пред тях. Ако вие не направите същата грешка като мъжете, Бог ще бъде с вас и ще ви научи – те ще бъдат господари в света по нов начин, чрез закона на Любовта. Досега жените само са плакали, затова са казвали за

тях: жената е слабо, мекушаво същество. Плачът е благословение, но заедно с него трябва да се обработва сърцето. 1

Когато една жена не е доволна от мъжа си и постоянно се кара с него, намира, че не е учен, че е прост, това показва, че си има любовник от другия свят. Ето защо онзи от вас, който мисли да се жени, да гледа да не би неговата възлюбена да има друг някой любовник от невидимия свят. 1

Като се съберат мъж и жена да живеят заедно, единият от тях трябва да бъде учител, а другият – ученик. Но вие ще започнете да се борите за първенство. Ако мъжът ви има тези вибрации, които могат да повдигнат вашия ум, дайте му място на учител. Жената ще каже в този случай: „Аз не обичам да се подчинявам.“ Знаете ли какво значи думата подчинение? Да се подчиняваш значи да възприемаш енергията и да я обработваш. То е култура. 16, стр. 182

Правдата представя водата на земята, тя е, която смекчава твърдите тела. Хора, които са се озлобили, втвърдили са се, защото нямат правда, а онези, които са станали меки, имат правда. Дайте на един човек право – не въображаемо, но същественото, което той иска, което му се пада – и ще омекне. Когато се озлобите един спрямо друг и станете твърди, това тълкувам като липса на влага у вас – на правда. Отде ще намерите тази влага – тази правда? Ще я вземете отвън, от извора, и ще я налеете във вашата саксия. (Има се предвид Божественото начало като извор на живота. – Б. съст.) Тази влага се налива през ушите по 1-2 капчици и оттам влиза в мозъка. (Според окултната анатомия влекциите на Учителя, ухото е органът, имащ връзка с мъдрост-

та. – Б. съст). Като налеят тази влага в ушите на жената и ѝ кажат: „Слушай, отстъпвай на мъжа си!“, жената отива при мъжа си и му казва: „Моля ти се, извини ме.“ С това тя му налива в ушите от същата влага. Мъжът казва: „А, ти наля и на мен влага в ушите“ – и ѝ прощава. Най-добрият метод е да отдаваме на всеки човек правото, което му се пада. 7, стр. 113–114

Днес и мъжът, и жената гледат да бъдат добре облечени, да се покажат красиви пред света. Какви са вътре – не е важно. Това е актьорство. И не е толкова актьорство, колкото престъпление. Случи се, жената забременее. Мъжът каже: „Не искам това дете. Намери начин да го изхвърлиш.“ Не се минават много години и тя става хилава. Казва: „Не знам защо съм толкова слаба.“ Помятала си. Но и на мъжа работите не вървят добре. **Никакво помятане! Никакво убийство! !**

Много жени са идвали да ме питат какво да правят, за да подобрят живота си. Мъжът на някоя жена е нервен, на друга – ревнив, на трета – груб. На всички давам следния съвет: като готвят, като перат – да пеят и да мислят добро за мъжа си. Види ли жената, че мъжът ѝ си идва от работа, да излезе насреща му, да му попее, да му поиграе. Колкото и да е нервен, той ще се засмее. След това да започне да му разправя весели неща, да го прегърне и най-после да седнат да се хранят. Която жена е изпълнила този съвет, и тя, и мъжът ѝ са останали доволни. !

Какво се иска от сегашните жени и мъже? Жените трябва да отдават почитание на мъжете си, а мъжете – да бъдат нежни към жените си. !

Раздяла

Ако мъжът напусне жената, тя трябва да го чака три години. Не се ли върне през това време, тя е свободна.

Когато мъжът напусне жената или жената – мъжа, казвам, че те не са умни. Разумният мъж и разумната жена не се напускат. 1

Може ли разведена жена да живее добър живот? Никога. 12, стр. 44

Какво ще придобият един мъж или една жена, ако внесат в един дом раздор? Ако жената напусне мъжа си или мъжът – жена си, това не е никакво разрешаване на въпросите. Като напусне мъжа си, жената ще търси друг мъж. Същото ще направи и мъжът. 1

Каже ли мъжът, че не може да търпи жена си и иска да я напусне, той ще направи голяма грешка, която мъчно може да се изправи. Защо? Защото има предвид друга жена. Той мисли, че втората жена ще бъде по-добра от първата. Всъщност каквато е първата, такава е и втората. Друг е въпросът, ако той иска да напусне жена си, но не търси втора. По-добре е, като се е свързал веднъж, да не се развързва, докато не реши задачата си правилно. Ако човек се жени и развежда, без да мисли сериозно по този въпрос, той изпада в смешно положение. 17, стр. 194

Възлюбената страда от своя възлюбен, но не доброволно. Тя пъшка, мъчи се, търси начин да се освободи от него. За предпочитане е възлюбената да напусне къщата на своя възлюбен, отколкото цял живот да се карат и да се гледат накриво. Друг е въпросът, ако тя може доброволно, с любов да остане при него, да делят скърбите и мъчнотиите си в живота. Тя седи при него и мисли, че ще го възпита, ще го облагороди.

Лъже се. Невъзможно е да възпитаеш един човек, ако той сам не желае да се възпита. 11. стр. 231

Когато си слязъл от небето, ти си поел задължение към своята жена да ѝ помогнеш, да я повдигнеш. Пред Господа ти си обещал да се ожениш за тая жена, да ѝ бъдеш верен. 18. стр. 136

За всеки мъж е определена само една жена. Имаш ли много жени, развратът хлопа на вратата. 18. стр. 136

Свобода във взаимоотношенията

Жената не трябва да стане паразит на гърба на мъжа. Тя не трябва да стане от тези, мъхообразните, да се залепи на гърба на един предмет и да смуче. Мъжът трябва да бъде свободен и Божествената Любов трябва да излиза от него свободно. Мъжът трябва да бъде свободен, както извира изворът. Жената трябва да бъде един извор за мъжа, както и мъжът – за жената. Това е новото схващане, за да се образува новото общество, новият живот в света. 1

Жена, която иска да я осигури мъжът ѝ, е последната изменница в света. Няма нищо по-скверно от това – жени, които се женят с цел мъжете им да ги осигуряват. Това ли е женитба? 1

Жената трябва да има абсолютна вяра в своя мъж. Може ли? Може. 1

Момък се оженва за една мома и веднага я ограничава. Защо? Защото била негова собственост. И момата започва да го ограничава, защото бил неин мъж. Те си позволяват нещо, на което нямат право. Преди всичко мъжът и жената са излезли от Бога. Те принадле-

жат на Бога и никой няма право да ги задържа за себе си. Мъжът забранява на жената да гледа чужди мъже, да се разговаря с тях. И жената ограничава мъжа си по същия начин. Ако това е право, тогава и мъжът, и жената трябва да бъдат слепи, глухи и неми. I

Когато хората се женят, центровете на техните мозъци трябва да имат известно съответствие. Ако между центровете на женския и мъжкия ум не става правилно преплитане на енергиите, непременно ще се образува едно нервно състояние. Причината за това е, че от едната или другата страна остава излишна, непласирана енергия и тя произвежда злото. Затова жена, която е недоволна от своя мъж, нека потърси друг мъж или жена, в които да вложи, да пласира своята излишна енергия и по този начин да стане обмяна, за да няма загуба. Но това трябва да стане по един духовен начин между тези двама души и така, като вложат тази си излишна енергия, да се възстанови хармонията. Мъжът, като не разбира положението на жена си, казва ѝ: „Ти нямаш право да имаш приятелски връзки с друг мъж.“ По същия начин постъпва и жената с мъжа си, когато той, за да вложи своята излишна енергия, търси друга жена, по-възвишена, извън семейството, с която би могъл да влезе в духовно общение и да пласира своя излишък от духовна енергия. Ако мъжът има излишна енергия, нека да я пласира в друга жена, но разумно, ако пък жената има излишна енергия, нека да я пласира в друг мъж, но достойно и разумно. Необходимо е духовна обмяна да става навсякъде, за да има растене, мир и хармония. Българите знаят този начин за обмяна на енергия и затова правят сборове, събират се от 10-20 села хора и там се кръстосват, споделят, изразходват своята излиш-

на енергия и така се лекуват. Всеки си отива у дома доволен. Аз бих желал българите да се върнат към старите народни обичаи, които са почивали на много важни психологически закони и имат добри резултати. 1

Не си поставяйте за задача да възпитавате един мъж или една жена. Единственото нещо, което не може да се възпитава, това е жената. Единственото нещо, което не може да се възпитава, това е мъжът. Тъй щото дойде ли до мъжа и жената, не ги възпитавайте, оставете ги такива, каквито Господ ги е създал. Ако искате да ви е мирна главата, не ги възпитавайте. Нека мъжът се проявява такъв, какъвто си е, нека жената се проявява такава, каквата си е. Ако искате да възпитавате мъжа и жената по нов начин, да ги измените, те ще станат два пъти по-лоши, отколкото са сега. 11, стр. 261

Бракът в бъдеще

И бракът, както и всичко днес, е сложен на фалшиви основи. Съвременното семейство е фалш. То е съединение на два пола и само толкова. Ние се стремим да създадем по-друго семейство, при което няма да имаме съединение на два пола, а хармония, сближение на две души, на две същества. 19, стр. 224

За в бъдеще мъжете и жените няма да се женят, но ще се съчетават като души, ако искат да създават ново поколение, което да бъде носител на нови идеали, нов живот. 8, стр. 63

И тъй, жените трябва да пазят едно правило: те трябва да бъдат тъй свободни, както Бог първоначално ги е създал. Когато Бог създаде първата жена – Ева,

Той приспа Адам, за да не Му пречи в работата. Дълго време спа Адам, докато Бог създаде първата жена, която беше толкова красива, че Адам, като я видя, извика: „Тази е кост от костта ми и плът от плътта ми!“ С това той направи първата погрешка. Адам не каза, че тази жена е дух от духа му, душа от душата му, ум от ума му и сърце от сърцето му. Адам каза, че Ева е кост от костта му и плът от плътта му. След това черният адепт видя Ева и внесе поквара в нейния ум. Като я погледна и като ѝ проговори, Ева го послуша, яде от плода на забраненото дърво, след което каза: „Намерих по-умен от Адам!“ 20, стр. 135

Когато един мъж срещне някоя жена, той трябва да каже: „Ти си онази, която си излязла от моя ум, от моето сърце, от моята душа и от моя дух.“ Когато жена или девица срещне някой мъж или момък, тя трябва да каже: „Този е излезлият от Бога.“ Кажат ли и двамата така, те ще се родят изново и ще влязат в Царството Божие. Тази е новата култура, това е Царството Божие. Ако мъжете и жените не мислят така, друга култура, освен сегашната, не може да има. И тогава както и да съединяват хората, те ще бъдат нещастни. Мислят ли по новия начин, между мъже и жени всякога ще има взаимност. Така трябва да се възпитават хората! Така трябва да мислят!

„Изново“. Това подразбира, че мъжът трябва да се върне в положението, както Бог го е създал първоначално. В лицето на жената той трябва да вижда новата Ева, девата, т.е. възвишеното, красивото, мощното начало на живота или Първичната Причина, Която е създала всичко. Докато мъжът не разбере жената, т.е. сърцето си, той не може да разбере себе си, не може да разбере и своя ум. Не дойде ли до това поло-

жение, той ще бъде в разрез с Битието. Защо? Защото Жената е последното дело на Бога. Следователно от последното дело, от резултата на нещата може да се съди за причини и последствия.

„Изново“. Това подразбира, че жената трябва да се върне в положението, в което Бог първоначално я е поставил. В лицето на мъжа тя трябва да вижда новия Адам, както Бог някога го е създал. Той трябва да бъде огледало, в което тя да вижда образа на Божественото начало. Докато жената не разбере мъжа, т.е. ума си, тя не може да разбере своето сърце.

И тъй, ако сърцето не служи за подкрепа на ума и ако умът не служи за ръководство на сърцето, те не могат да имат правилни отношения помежду си. 20, стр. 136-137

Следователно сърцето е изгубеният рай. Под думата „сърце“ някои разбират Жена, други – Майка, трети – Дева. Тези три понятия представят степени на развитие на сърцето. Най-долното положение на сърцето представя Жената, а най-горното – Девата. Девата е целта, Майката представя условията, средствата за постигане на целта, а Жената е постижението.

Казвам: ако жената не разбира мъжа, ако сестрата не разбира брата и ако сърцето не разбира ума, никакви постижения не може да има. И обратно: ако мъжът не разбира жената, ако братът не разбира сестрата и ако умът не разбира сърцето, никакви отношения, никаква взаимност не може да съществува между тях. Разбират ли се, те ще си подадат ръка и ще заработят успешно за повдигане на човечеството, за повдигане на жената и на мъжа, за повдигане на сърцето и на ума. Само по този начин образът на идеалния Адам ще се възобнови в нов Адам. И образът на

идеалната Ева ще се повдигне на оня пиедестал, дето Бог я е поставил; тя ще възкръсне в новата Ева. И тогава новата епоха ще поздрави двамата богоизбраници, заедно с техните чедá. 20, стр. 138

Родители

Когато срещне млад момък и млада мома, дуната ще ги запознае, ще ги сблизки, ще създаде красиви взаимоотношения помежду им и след време ще ги повдигне в чин майка и баща, ще им даде сериозни задачи за разрешаване. 3, стр. 178

Да се ожениш – това значи да дадеш условия на една душа да се развива. Тя слиза от Бога, идва на земята и ти трябва да я упътиш. Ще ѝ кажеш: Ела при мене. Ако не иска да дойде, ще чака други условия. 21, стр. 246

Родителите нито създават, нито притежават децата – те са само проводници, канали, чрез които трябва да се роди една душа. Те ѝ дават път да дойде на земята. 22, стр. 122

Родителите са само условия за дохождането на детето, а то всъщност се ражда от друго място. 23, стр. 121

Ако някой каже, че те обича, първо го питай обичали той баща си и майка си. 1

Почитай баща си и майка си, както себе си. Това е едно от най-важните правила на Бялата ложа. 24, стр. 293

Само майката и бащата, които живеят в любов, са в състояние да оправят света. Само те могат да родят новите хора. Детето трябва да се роди от любовта на

майка си и баща си. Дете, родено с любов, е родено в присъствието на Бога. Дете, родено с любов, е дете на новото време. 11, стр. 240

Майката и бащата трябва да бъдат свещени. 8, стр. 61

За да дойде на земята душата, тя трябва да си намери баща и майка, които да подпишат договор, че са съгласни да я приемат и да я отгледат. 25, стр. 85

За да се роди едно дете, бащата и майката трябва да са работили съзнателно ред поколения върху себе си, да са събирали материал за съграждане на една здрава, хубава къща за детето. Ако няма такъв материал, по-добре да не се женят, да не градят къща, която след няколко години ще се събори. Ако са събирали здрав материал, нека градят. 11, стр. 54

Няма ли любов, нито женитбата има смисъл, нито раждането. Ако вие родите син или дъщеря, които не обичате, ще имате големи изпитания с тях. Защо са ви такива деца? 11, стр. 77

Децата се узаконяват по причина на Любовта на майката и бащата към тях. Всяко дете, което не е родено по Любов, се счита за незаконородено. Вън от Любовта нещата са незаконни. 26, стр. 80

Когато мъжът и жената живеят в любов и мъдрост, когато живеят един за друг, когато жената не само никога няма да каже на своя възлюбен горчива дума, но даже няма да отправи гневен поглед към него и при най-големите негови погрешки ще излива любов към своя другар. Само при такава женитба в света могат да се родят добри деца, мъдреци, светии, служители на цялото човечество. 27, стр. 15

Всички гениални хора в света са приели един подтик отвън, който им е помогнал да се развият техните

дарби, Първите подтиши – най-големи и най-малки – дават майката и бащата. На второ място иде учителят, на трето – обществото. Това са все фактори... Бащата трябва да внесе известна сила в човека, майката – да даде направление на енергиите. Ти ще познаеш майка си и баща си. Майка може да ти бъде тази, която ще развие твоите дарби и ще те направи доволен. Баща е онзи, който може да те вдъхнови, който може да те повдигне. Всеки, който те ограничава, не ти е нито баща, нито майка. Така разбирам аз майката и бащата. 28, стр. 296

Първите елементи, с които детето се запознава, това са неговите баща и майка. Дете, което не е кърмено от майка си и което не е чунало гласа на баща си, е лишено от най-благоприятните условия на живота. Майката придава мекота на сърцето, а бащата – светлина на ума и сила на волята. Без майка детето би било твърдо като камък, а без баща то би се намирало в положението на лист, носен от вятъра по всички посоки. Има ли баща, детето ще бъде лист, който се държи здраво. Мекото и милостиво сърце на човека се дължи на майката, а знанието и светлината на ума – на бащата. Аз вземам думите баща и майка в техния широк смисъл. 29, стр. 288

Не е позволено на майката и бащата да раждат деца без Любов... Като се жените, призовете Името Божие между вас. Не е ли Бог между вас – и женитбата, и раждането на децата са търговска сделка.

Момъкът, като обикне момата, става баща; момата, като обикне момъка – става майка. Казват тогава, че се оженили. Какво ще кажете, ако се оженят и нямат деца? Ще кажете, че не са се обичали. Ако нямат деца, казвам, че жената не е обичала мъжа си и мъ-

жът не е обичал жена си. И двамата са безплодни. Всяко дърво, което не ражда, отсича се. При безплодието, при смъртта на децата, вината е била у бащата или у майката. Изучавайте закона на Любовта. Неразбраната Любов е причина за нещастията. 25, стр. 87

Ако майката и бащата не внесат в душата на детето свещен образ на Бога, те не са изпълнили своето предназначение както трябва. Децата трябва да запазят в душата си свещен образ за майка си и за баща си като заместеници на Бога. 1

Помнете: гений, велик човек не може да се роди от проста и глупава майка. Само интелигентната и умна майка може да роди гениален син или гениална дъщеря. Бащата може да е посредствен човек, но майката трябва да бъде умна и интелигентна. Това показва, че бащата по-мъчно предава своята интелигентност на децата от майката. Той може да предаде своята интелигентност само ако майката е интелигентна. Като се събере интелигентността на двамата, ще се създаде нещо добро. 1

У майката действа любовта, а у бащата – мъдростта. Майката е акумулатор, който събира енергиите на Любовта от Божествения свят. Бащата е акумулатор, който събира енергиите на Мъдростта от Божествения свят.

Когато бащата е по-силен, момичета се раждат, когато майката е по-силна, момчета се раждат. Момичето обича повече баща си, а момчето – майка си. Бащата предава любовта, силата и импулса на дъщеря си, а майката и предава своята интелигентност. Ако бащата е телесно слаб, той ще предаде тая слабост на дъщеря си. Тя ще бъде физически слаба по бащина линия, а интелигентна – по майчина линия. Когато ба-

щата е здрав, дъщерята има здраво тяло. Случи ли се майката да е слабо интелигентна, и дъщерята ще бъде такава. Добре е при здраво тяло да има отлично развит ум. Когато се създава семейство, трябва да се спазват законите на Разумната природа. 1

Мъж, който не може да въздейства на жена си със своя ум, не е на място. Жена, която не може да въздейства на мъжа си със своето сърце, не е на мястото си. И най-после: ако майката и бащата не могат да въздействат с ума и сърцето си на своите деца, те не са на мястото си. Не е майка, нито е баща онзи, който само ражда децата си, без да им въздейства. Това раждане е подобно на излюпването на яйце в инкубаторите. Пиленцата се излюпват, но майки нямат. 1

Жената трябва да внесе живот в ума, в сърцето и в тялото на мъжа. Обмяна става. После – и мъжът трябва да внесе живот в ума, в сърцето и в тялото на жената. Майката и бащата трябва да внесат живот в ума на детето и в неговите тяло и сърце. Това е бъдещият закон, който хората трябва да приложат. 1

За да се роди момиче в някой дом, майката трябва да бъде любяща. Когато мъдростта има надмощие в дома, ражда се момче. Това показва, че децата не се раждат произволно, но по известни закони. 1

Когато децата в един дом спадат в системата на своите родители, те остават да живеят при тях. Ако не спадат към тяхната система, те напускат бащиния си дом и отиват в друга някоя система. 1

От здрав баща и от здрава майка всякога се раждат здрави деца. Това е закон, в който няма изключения. Невъзможно е здрави родители да родят болни деца. Ако родителите са болни, и децата им ще бъдат болни. Даровитите родители всякога раждат даровити де-

ца, а бездарните родители – бездарни деца. Затова е казано, че дървото се познава от плодовете. 13, стр. 176

Бащата и майката не създават синовете и дъщерите си, но те представляват само условия за тяхното проявяване. Според развитието си синът и дъщерята избират родителите си.

Кога един човек се нарича баща и кога майка? Бащата трябва да мине през един етап – да се откаже от своя егоизъм. Някой иска да живее само за себе си, не иска да има разпрания с хората. За да бъде баща, човек трябва да роди един син и една дъщеря. Ако не може да роди син и дъщеря, той не е баща. Оная майка, която не може да роди син и дъщеря – не е майка. Първо ще родиш син в Божествения свят, там ще го намериш. После ще го родиш в ангелския свят, между ангелите, и най-после ще го родиш на земята, между хората. Най-голямото благо на бащата е да го обичат синът и дъщерята. И най-голямото благо за сина и дъщерята е майката и бащата да ги обичат. 28, стр. 28

Ако мъжът и жената са еднакво дебели, с еднакъв темперамент, те не могат да родят деца. За да се роди дете, бащата и майката трябва да имат различни темпераменти. Например ако майката е сангвиничка, с огнен темперамент, бащата трябва да бъде флегматик или обратно – майката флегматична, а бащата – сангвиник. 26, стр. 153

Забелязано е, че когато любовта между двама души е активна, и двамата стават положителни и се отблъскват. Ако са мъж и жена, те остават бездетни. Това е закон на физическия свят. Когато мъжът и жената станат отрицателни, раждат им се деца, но не могат дълго време да живеят. Следователно в любовта меж-

ду двама души единият трябва да бъде положителен, а другият – отрицателен; единият да създава, а другият да гради. Ако и двамата създават, не могат да раждат. 31, стр. 97

Мъже и жени, които ще се женят, не трябва да имат еднакъв темперамент. Пръстите и носовете им да са различни. 32, стр. 51

Разумност се иска днес от майката и бащата, от учителите – от всички хора. Не е ли разумен, човек носи отговорност както за себе си, така и за бъдещото поколение, което излиза от него. Много от недъзите, които децата имат, се дължат на родителите. Ако майката и бащата са живели нередовно и са допускали в ума и в сърцето си отрицателни мисли и чувства, те стават причина за нещастията на своите деца. Децата възприемат техните слабости и цял живот страдат, не могат да се освободят. Каква полза имат родителите и обществото от такива деца? Те носят недъзите на своите родители, деди и прадеди и вместо да допринесат нещо ценно, те сами се разрушават. Какво може да очаквате от дете, което не обича Бога, нито своите родители? Искате ли да свържете приятелство с някой човек, търсете такъв, който да обича първо Бога, а после себе си. Щом обича Бога, той може да обича и своя блиजन...

И тъй, иска ли да създаде здраво, способно дете, човек трябва да се отнася сериозно към женитбата и раждането. 13, стр. 48

От децата са съди за развитието на майката и на бащата. Ако те не могат да родят добри синове и дъщери, какви майки и бащи са? Родителите трябва да бъдат добри проводници на Божественото, но и децата им трябва да бъдат такива. 11, стр. 295

Взаимоотношения в семейството

Майката трябва да се жертва за своето дете, и обратно. Ако син или дъщеря не са готови да се жертват за родителите си, те не са техни деца. Бих желал всички снове да се жертват за бащите, дъщерите за майките си, слугите за господарите си, учениците за учителите си. 33, стр. 134

Вселената е едно голямо семейство. По този образец е създадено и малкото човешко семейство. Изучавайте великото семейство – Вселената, за да създадете и малкото семейство по този план. Законите на Вселената трябва да бъдат и закони на малкото семейство. Всеки член от семейството трябва да си зададе въпроса: Живее ли Бог в моето семейство? По какво се познава присъствието на Бога? По свободните отношения между членовете. 34, стр. 153

Моето най-голямо желание е навсякъде по домовете да има отношения, каквито са между учителите и господарите. Децата да бъдат и добри ученици, и добри слуги. Учениците да слушат учителите си, а слугите – господарите си. Научиш ли на това нещо децата си, внесеш ли между тях тази идея, дъщерята ще слуша майка си, а синът ще слуша баща си. 16, стр. 191

Между майката и дъщерята, от една страна, и между бащата и сина, от друга страна, има тясна връзка. Затова именно успехът на дъщерята зависи от успеха на майката. И придобивките на майката са придобивки на дъщерята. Каквото майката носи в себе си, тя го предава на дъщеря си. Същото се отнася и за бащата, и за сина. Ето защо синът и дъщерята трябва да благодарят за благата, които получават от майка си и от баща си. 11, стр. 282

Децата, като започнат да растат, проявяват своите желания. Те искат да бъдат добре облечени и нахранени, да имат слуги на разположение, да бъдат богати, да разполагат с пари. И ако има родители, които не могат да задоволят желанията им, явява се спор между тях. Децата искат обяснения от родителите си защо са ги родили, щом не могат да задоволят всичките им нужди и изисквания. Светът, в който съществуват техните желания, не е Божествен. Това е свят на погрешки и заблуждения. 11, стр. 324

Ако бащата не благоволи към детето, майката сама нищо не може да направи. Отношенията на детето към бащата трябва да бъдат разумни, а към майката – любовни... За да бъде синът добре поставен между родителите си, той трябва да поставя майка си и баща си на първо място, а себе си – след тях. Ако постави себе си на първо място, той непременно ще бъде бит. 35, стр. 88

Бащата дава от своя капитал на синовете и дъщерите си, докато най-после окончателно осиромашее. Един ден бащата ще иска част от вложения капитал в банката на своите деца. Ако те са разумни, доброволно ще върнат дела, който принадлежи на бащата. Ако не са разумни, ще се натъкнат на друг закон – строг и неумолим, който насила ще ги накара да върнат частта на бащата. 36, стр. 7

Ще бъдеш млад само ако родителите ти са били млади, ако желанията ти са пълни с живот. Когато са те зачевали, те са мислили по какъв начин да те пометнат. Можеш ли тогава да бъдеш млад? Твоите мисли и желания ще бъдат твърди като тези на родителите ти. И каквато работа започнеш, ще я пометнеш, няма да я свършиш докрай. И в края на краищата казваши:

Такава е моята съдба. Майка ти, баща ти са определили твоята съдба. Днес от теб се искат гигантски усилия да измениш своята съдба. Ако приемеш Божествените мисли като основа на своя живот, тогава ще се освободиш от лошите, наследствени качества на своите родители, както и на своите деди и прадеди. 37, стр. 134-135

Коя е причината за недоволството на сина от родителите? Във времето, когато синът се е създавал, или бащата, или майката са гледали навън, към друг мъж или жена. Значи други неизвестни са взели участие в създаването на сина. Тези неизвестни пречат на сина да бъде доволен от родителите си.

Следователно когато между родителите има известно противоречие, това се отразява на децата... Изкуство е мъжът, като види красива жена, да не я пожелава; и жената, като види красив мъж, да не го пожелава, да го остави свободен. Докато желаеш чуждото, всякога синът ти ще бъде недоволен от тебе. Тази е скритата причина за противоречията в дома. 37, стр. 94

По отношение на органическия свят майката и бащата играят важна роля – те с кръвта си предават на децата качествата на своите души. Възпитанието на децата се обуславя от качествата, които майката влага в детето още от най-крехката му възраст. Под думата кръв подразбирам не обикновената кръв, а тази, която във всички случаи на живота остава неизменна, една и съща, тя не е онази преходна кръв. Благородните зародиши, които майката влага в кръвта на детето си, са ценна есенция, която отсетне се развива и разнася благоухания навред. Отподире нищо не може да се вложи и посее в човека. Това е възпитание, а не дресировка. 32, стр. 25-26

Ако между мъжа и жената в един дом няма любов и съгласие, децата им често боледуват. 23, стр. 54

Деца, които са родени и гледани без любов, боледуват често и умират рано. Родителите, ако живеят в любов и съгласие, децата им няма да боледуват. 23, стр. 90

Между Любовта и Милосърдието съществува тясна връзка. Ако Любовта не се прояви между майката и бащата, детето не може да се роди. Обаче щом се роди детето, Милосърдието слиза отгоре и започва да се грижи за него. Ако Милосърдието не поеме детето в пелените си, то ще умре. 35, стр. 229

Казва се в Писанието, че Бог направил жената от ребро, а знаете ли що е ребро? Буквата „р“ означава работа, която първоначално е трябвало да донесе благото в света, а тя после размирила света и Господ я наказал. Значи Бог е направил жената от реброто на мъжа, от реброто на Мъдростта, за да бъде разумна, да свърже света, да му придаде една сладост, всички да намират утеха в нея. А сега жената ражда неразумни деца. Отрасте ги и те почнат да хулят баща си, а бащата казва, че синът е лош, че е пияница или е крадлив и че не мяза на него. От глупави родители — глупави деца, от неразумна майка — вагабонтин син; това е закон. Ако син ви умре, то е затова защото не сте чисти, защото сте омърсени — омърсили сте Божия закон и плащате за това. 12, стр. 12

Майките са, които вербуват членовете за разните съсловия и среди. Казах вече: докато майката е още бременна, докато детето е още в утробата ѝ, тя може да създаде онова, което иска. От нея зависи да създаде добри и лоши членове на обществото. Ако майката е заченала и не гради с Космичната Обич, тя не може да създаде онова, което желае. Ако тя в периода на бре-

менността посещава балове, концерти и прекарва времето си в леки удоволствия, тя ще бъде причина за създаване на типове като Юда и после сама ще се чуди кой е причина за извращение на детето ѝ. Майката е причината. Тя не е създала условия за съграждане на нещо добро. Ако децата са способни и благородни, то е, защото майката е разбрала добре космичния закон и е дала с време възможност на детето си да го използва. Характерът и силата се предават от бащата, а умът – от майката. Честността се предава от бащата, а справедливостта – от майката. Само бащата може да направи сина или дъщеря си честни. Само майката може да направи сина или дъщеря си справедливи. Някога се срещат деца честни и умни, но не справедливи и добри. В такива случаи казвам, че един от двамата родители е сгрешил. Ако всички четири качества се срещат в някое дете, това показва, че майката и бащата са работили съобразно Космичната Обич и са вложили тези качества в детето си. 5, стр. 94

Бащата и майката играят роля на ума и сърцето. Майката е много близка на детето. Отначало тя се вика, първо тя е на сцената, най-близката, но когато тя не може да помогне, то почва да вика и другите – значи има тил още навътре. Божествената идея почва да минава през своите граници или се реализира у майката, бащата, братя, сестрата и най-после се изявява у Бога – причината на всичко.

...Майката е това, което е стабилно, което дава, а бащата е това, което донася. И братът, и сестрата в духовния свят – това са възможности. Те представляват Божествените възможности, а бащата и майката представляват Божественото реализиране на нещата.

Любовта на майката е магнетична, на бащата – електрична. Нежността идва от магнетизма, а силата

на бащата иде от електричеството. Целувката на майката е нежна, магнетична. на бащата – силна, електрична, на братя е благородна, на сестрата – чиста. 38, стр. 125–126

Тъй че идеите за баща, майка, брат, сестра влизат в процесите на природата. Някой казва: „Аз не искам да бъда майка.“ Той не разбира идеята. Ами че той трябва да е нежен – това е идеята за майката. Друг казва: „Не искам да бъда баща.“ Ами че ти трябва да бъдеш силен, за да можеш да се проявиш. Братът казва, че трябва да имаш разширение на силата си. Силата трябва да има място и пространство, в което да се прояви. Затуй бащата се проявява в своя син, защото силата е една възможност за разширение. Братът – това е проявеният живот. Синът расте, бащата жертва всичко за него. А сестрата или дъщерята представлява възможностите на майката, т.е. проявлението на майката е дъщерята. 38, стр. 126

Родители, които се уповават на Бога, ще разчитат на Него във всички случаи на живота си, децата им са станали добри и разумни. 8, стр. 88

Някой казва: „Дъщеря ми е станала много лоша.“ Тя не е станала лоша сега, аз зная, че беше такава, преди да се роди, и трябваше да знаеш каква ще бъде тя. 33, стр. 165

Казва някой: „Детето ми не ме познава.“ Посочете основната черта на вашето дете. За да познаете децата си, с които сте идвали много пъти на земята, помежду ви трябва да има общност – майката трябва да се жертва за своето дете, и обратно. Ако син или дъщеря не са готови да се жертват за родителите си, те не са техни деца. Вих желал всички синове да се жертват за бащите си, дъщерите – за майките си. 33, стр. 154

Майките ще спасят света. Да бъдеш майка

Който мисли, че светът може да се спаси извън майката, се заблуждава. Всички учители трябва да се наредят около майката!

Жените ще спасят света. Жената трябва да стане .Любов и когато стане .Любов, тя ще намери петнишкия път за повдигането на света! 39

Всички свещеници, проповедници, учители и управници трябва да се обединят около майката. Най-възвишената, най-силната дума в света е майка. Думата Бог и Господ подразбира Божественото в майката. Бог, ангелите, светиите имат голяма вяра в жените. И аз имам голяма вяра в тях. Следователно светът ще се оправи, когато мъжете станат любими синове и братя на жените. 40, стр. 75

МАЙЧИНО СЪРЦЕ

Един княжески син се влюбил в една царска дъщеря и пожелал да се ожени за нея. Тя му казал: „Ще се омъжа за теб само при условие че извадиш сърцето на майка си и ми го донесеш. Без сърцето на майка ти не можем да бъдем щастливи.“

Княжеският син отива при майка си, изважда сърцето ѝ и доволен, но замислен, го носи на възлюбената си. Той мислел какво означава сърцето на майка му и защо е нужно на възлюбената му. Чудно нещо, мислел си той, направих това, на което не разбирам значението. Като вървял и мислел върху постъпката си, той се спънал и силно ударил крака си. В това време чул глас от кутията: „Синко, лошо ли

се удари?" Сърцето на майка му проговорило с трепет към сина си. Като чул нежния глас на майчиното си сърце, той веднага се върнал при тялото на майка си и турил сърцето в на мястото му, като си казал: Не искам такава парска дъщеря, която иска като условие за щастие сърцето на майка ми.

Не само княжеският син е стреснал, но днес много хора са готови да пожертват всичко свято и велико в себе си, за да придобият нещо временно и преходно.

Делата Божии. Неделна беседа, 25 май 1930 г

Когато детето идва на земята, разумната природа е приготвила едно сърце, което да го обича с беззаветна любов. Това е майката! Детето се ражда безпомощно, слабо, с много нужди, които само не може да задоволи. То само не може да направи почти нищо. Ето защо тогава разумната природа го заобикаля с нежността и самоотричането на майчината любов. Съществуването на майчината любов говори, че има Провидение в света за всички същества, че има едно Велико Разумно Начало, което дирижира нещата.

Чрез майката говори Разумната Природа, чрез нея говори сърцето на света! Майката е израз на Разумната Природа – Великата Световна Майка. 39, стр. 371

Ако всички майки кажат: „Не искаме вече войни!“ – те биха имали успех. Ако всички майки кажат на децата си, докато са още в утробата им, че не искат да воюват, не искат да вършат убийства, тези деца, като се родят, ще носят идеите на своите майки. Те ще станат проводници на новите мисли, ще работят за оправянето на света. Ако синът иска да се жени, бащата трябва да му каже: „Ако се жениш, за да раждаш престъпници, да се убиват едни други, по-добре не се

жени. Ако пък се жениш, за да родиш добри синове и дъщери, които да помагат на своите ближни, тогава можеш да се жениш." Сега се търсят добри хора в света! Ако се раждат добри хора, женитбата има смисъл. 20. стр. 66

Казвам: има една-единствена сила в света, която може да унищожи войната и да внесе мира. Коя е тази сила? Жената. Ако всички жени се сплотят и кажат: „От днес вече не раждаме престъпници!“ – те ще турят точка на войната. И ако всяка майка каже на сина си: „Убиваш ли братя си, аз се отказвам от тебе, ти не си мой син!“ – войната ще дойде до своя край. Тъй щото спасението на човечеството седи в съзнателното отказване на жената да ражда престъпници, както и в отказване на майката от своя син убиец. За да се постигне това, не само две-три жени трябва да съзнаят своята задача, но всички жени целокупно трябва да се подигнат, да заработят за спасението на света.

Днес аз проповядвам на жените. Вие, от своя страна пък, ще проповядвате на останалите жени, защото отсега нататък жените ще се държат отговорни за неизпълнение на своята задача. 20. стр. 118

Ако някой момък zalюби една мома, но скоро охладнее към нея и zalюби втора, последната трябва да му каже: „Ти трябва да се върнеш при първата си възлюбена. Аз не съм по-добра от нея. Щом ти можа да разлюбиш една, утре и мене ще разлюбиш.“ Как постъпват обаче съвременните моми? Като дойде при една от тях някой момък и изкаже любовта си към нея, тя не държи сметка за това, че вчера той обичал друга някоя и днес я разлюбил, и приема любовта му; момъкът още утре ще напусне и тази мома, а после – и

трета, и четвърта. Той си играе с чувствата на момите, а те само го укоряват, без да предприемат никаква решителна, съзнателна акция. Не, вие сте майки, той е син. Майките са виновни, отговорни за постъпките на синовете си. Затова именно от хиляди години насам жените са бити на общо основание и са дошли до положение на робини. Те имат непоносими страдания. Законът, който се прилага към тях, е неумолим. Защо? Понеже те имат сила да разрешат въпроса за спасението на човечеството, но не искат да употребят своята сила. Жените трябва да насочат силите си към целия свят и да кажат: „Долу войната! Долу всички заблуждения! Долу всички езически учения!“

Сега, щом някоя мома стане за женене, тя казва: „Дано ми даде Господ добър мъж!“ Господ ви даде добър мъж – Адам. Ева, която излезе от Адам, първоначално беше отлична мома, девица. Обаче след грехопадението всички жени, които се родиха от нея, извратиха света. Ева роди един син престъпник – Каин. Адам не беше баща на Каин, но на Авел. Каин беше роден от друг баща. Казано е в Писанието: „Вие сте чеда на дявола.“ Оттук се предполага, че дяволът е бил баща на Каин. Невъзможно е овца да роди вълк. Авел стана жертва на Каин, на злото в света.

Новата жена, новата Ева трябва да затвори пътя на Каин, да не се ражда. Каиновци нямат право да се раждат! Светът не се нуждае от престъпници. Нека дойдат авеловци и ситовци! Светът се нуждае от добри хора.

Жена, която ражда добри и разумни деца, ражда изново. Само свободната майка може да роди добри и разумни деца. Същото се забелязва и в растенията.

Всяко дърво, което расте на свобода, при добри, благоприятни за него условия, ражда добри и вкусни плодове. Да родиш доброто – това подразбира излизане, отделяне на светлина; да родиш злото – това подразбира поглъщане на светлина. От човек, който поглъща светлина, нищо не може да се очаква. 20, стр. 120

Сегашните философи и мъдrecи трябва да изправят отношенията си към жената. Повечето философи, учени, поети казват, че мозъкът на жената тежал по-малко от този на мъжа. Че чувствата ѝ били неустойчиви, че тя била глупава и т.н. Чудно нещо! Жената ражда деца, с които поддържа цялото човечество, а въпреки това я считат по-долностояща и по-глупава от мъжа. За да имате ясна представа за жената, вие не трябва да я разглеждате отделно, като единица, но я разглеждайте като същина, в нейната целокупност. Мощно, велико нещо е жената в природата. Извадите ли женския принцип от живота, веднага ще дойде смъртта. Женският елемент – или женският принцип – е носител на живота. Този елемент е влязъл в Битието още при създаването му. Значи жената е влязла в живота още в момента, когато е започнал да се проявява. От този момент тя е влязла и във всички живи същества – от най-малките до човека. Като знаете това, не отделяйте жената от живота, т.е. любовта от живота. Жената символизира любовта. Днес ние виждаме жената в изопачена форма. С изопачаването на човешкия живот се е изопачила и жената. Днес под понятието жена разбираме нещо съвършено различно от първоначалното понятие.

Всъщност под понятието жена разбираме същество, което може да роди най-красивата форма: същес-

тво, което може да произведе най-голямата сила: същество, което може да изяви най-великата интелигентност. След всичко това слушайте някои хора да казват, че не искат да бъдат жени... Под думата *жена* аз разбирам не проявената любов, която днес е в състояние на дете, в процес на развитие. Под думата *мъж* разбирам проявената любов, която се намира вече в своята възмъжалост. С други думи казано: жената е любовта в своето детинско състояние; мъжът е мъдростта, т.е. старият мъдър човек. Детето носи в себе си своите заложби, които ще дадат резултат в бъдеще. Майката и бащата са проводници на тия заложби, които детето крие в себе си. Сами по себе си майката и бащата не са онази майка и онзи баща, които създават нещата. Те само раждат, а друг създава и твори. 13, стр. 15-16

Космичната Обич е един велик закон, който разпределя действията на всички сили в нашето съзнание тъй хармонично, че на всяко нещо, което създава, му дава и съответна храна, която му е необходима: на ума – съответни мисли, на сърцето – съответни желания, на волята – съответни действия. Но Обичта може само майката да я преподава: когато майката съгражда организма на детето си, тя му дава Обич чрез своята обич на самопожертване. 5, стр. 87

Какво по-голямо добро може да направи майката за своя син от това, че го е родила? Тя му е дала живот, без той да знае това. В този смисъл колкото по-неизвестно е за сина доброто, което майката е направила за него, толкова по-любима му е тя, толкова по-свещен е нейният образ. Като говори за майка си, той казва: Всичко красиво и добро в мен е от майка ми. 5, стр. 27

Ако произнесете името на майка си без любов, тази дума *майка* е вече без съдържание и смисъл, вследствие на което тя произвежда в мислите и в чувствата на човека известна дисхармония. 41

Всяка жена, която няма любов и воля, не е истинска жена. Каква жена е тази, която не може да респектира един мъж? 1

Ще кажете, че мъжът е силен. Има сила, по-голяма от силата на мъжа – това е силата на чистотата. Колкото и да е порочен мъжът, той отстъпва пред чистотата на жената. 1

Аз говоря за онази жена, която е придобила Любовта и чистотата. Мощна сила е Любовта, нищо не може да я опетни. Тя прониква в живота и който се натъква на нея, повдига се.

Жената иска да бъде почитана. За кое качество тя заслужава да бъде почитана? Единственото нещо, за което жената може да бъде почитана, е любовта и волята. Тя ще я повдигне. Аз желая жената да се повдигне, да излезе от сегашното си състояние. Сега срещам мустакати жени. Това не говори добре за тях. Мустаците огрубяват и изопачават естеството на жената. За мустакатата жена казвам, че е груба, страстна, своенравна, безразсъдна. Тя казва: „Аз искам да се омъжа за мъж с много пари и малко ум.“ Това не е жена. Обаче ако чуя някоя жена, че ще отиде да нареди къщата на някой вдовец, да нагледа децата му, да им наготви и след това да отиде в друг дом да помогне, това е жена в истинския смисъл на думата. Ако мъжът и жената заплачат за тази жена, когато ги напуща, това е жена, която има любов и воля.

Бъдещето е на жената, на майката, на сестрата. Тя е проводник на любовта. Само чрез жената ще дойде

любовта, а не чрез мъжа. Под *майка, жена, сестра* разбирам онази идеална форма, чрез която любовта може да се прояви. Ако жената мечтае да се омъжи само за да има къща, тя нищо не разбира. Има смисъл жената да се омъжи, ако може да повдигне мъжа си, да го насочи към прав, разумен живот, към изпълнение на Волята Божия. Ако тя не отвори сърцето на мъжа си към слабите и угнетените, тя нищо не е направила. Ако майката не каже същото на сина си, каква майка е тя? Ако синът не слуша майка си, тя не трябва да му се моли, да го увещава, но да му обърне гръб. Тя е алхимик. Ще тури сина си в ретортата на своята пещ и ще го нагрява, докато се обнови. Днес майките развалят синовете си. Те не им показват истинския живот, но се оплакват от своя личен живот, от мъжа си. Оплакването нищо не допринася.

Жените трябва да оправят света, а не да казват на синовете си: „Баща ти ме изаде.“ Не, с такъв език не трябва да си служите. Жената не трябва да се омъжва за материалното положение на мъжа. Това значи да се продадеш за интерес.

...Приписват ни, че сме били за свободния брак. Не, ние сме за **Абсолютната чистота и Абсолютната свобода**. Жената, която ражда, трябва да каже на сина си как да постъпва, когато порасне, той сам трябва да е готов да се жертва за другите, а не да очаква другите да се жертват за него.

И тъй, жената ще заеме мястото председател на Любовта и на волята, особено на волята. Тогава ще разберете Христовите думи, че за всеки един, който прилага Любовта, наставка голяма радост на небето. В Писанието стихът е поставен другояче. Там е казано:

„Голяма е радостта на ангелите на небето за всяка жена, която е предала сърцето си в търсене на Божията Любов.“ И аз бих желал да има повече такива жени на земята, за да се радват ангелите. Те ще се радват, че има повече такива майки, които възпитават синовете и дъщерите си по новия начин. 1



Каква трябва да бъде целта на съвременното общество, както и на съвременните държави? Повдигане на жената. Повдигнете жената на положение, в което някога се е намирала! Поставете жената на онова стъпало, на което се е намирала първоначално, и ще видите, че в продължение на 25 години светът ще се поправи. Спасението на света е в повдигането на жената. Не повдигнете ли жената и не се ли повдигне тя сама, отникъде другаде не може да дойде спасението.

И тъй, когато се говори за Любовта като велика, мощна сила, ние имаме предвид, че единствена тя е в състояние да повдигне онези унижени и оскърбени, паднали и грешни души, които са в дъното на ада. Адът е пълен с жени. Казвате: „Буквално или преносно да вземем тази мисъл?“ Приемете я както искате – и в буквален, и в преносен смисъл. Днес жената е унижена, потъпкана. От кого? От силните.

Не се ли повдигне жената, всички средства за изправяне на човечеството са палиативни.

Като говоря за повдигането на жената, аз имам предвид тази идея да проникне в целокупния живот. Тя трябва да проникне не само между хората, но и между животните, растенията и минералите. Този

велик закон трябва да обхване напълно и човешкото сърце. Ако човек унижи сърцето си, спасението пак не може да дойде. Спасението на съвременното човечество се крие в повдигане на сърцето. Унижиш ли себе си, унижаваш сърцето си. Повдигнеш ли себе си, повдигаш сърцето си. Това е едно педагогическо правило за приложение. Ако педагогията не прилага това правило, каква наука е тя? И след това ще говорят за видни педагози. С това не искам да кажа, че няма знаменити учени хора, които стоят много високо, но не е въпрос да изпъква учеността на хората; на пръв план трябва да се даде ход на Великата истина, която носи спасението на цялото човечество. Аз говоря за закони, които съществуват в природата. Целта на разумната природа е чрез приложение на своите закони между хората да събуди у тях висшето съзнание. Не е достатъчно само да се молим на светиите, но те трябва да слезат на Земята, да работят за повдигането на жената. Всички ангели, всички светии, всички напреднали същества имат за цел повдигането на жената. Много от съвременните хора като че се противопоставят на тази велика цел и казват: „Знаете ли какво нещо е жената? Тя е цяла змия! Който е ял попарата ѝ, той само може да говори за нея.“

Като говорите, че жената е лоша, питам: Кой не е роден от жена? Онази, която ви е родила, не беше ли жена? Майка ви, която ви е носила в утробата си, която ви е прегръщала в обятията си, която ви е носила в ума и в сърцето си, не беше ли жена? Вие не се спирайте върху това, че тя е унижена. Каквато и да е тази жена днес, тя е вашата майка. Ако имате дру-

гарка, гледайте на нея като на ваша майка. На майка си пък гледайте, като че Бог е в нея. Човечеството трябва коренно да измени своите възгледи по отношение на жената. Иначе спасението на света няма да дойде. Следователно човек трябва да дойде до първия закон – до отношението си към Бога, а после и до втория закон – до отношението си към своя ближен. до отношението си към сърцето. За великото не трябва да се говори. Обичате ли Бога, никому не говорете за това, понеже то е велико. Обичате ли ближния си, обичате ли сърцето си, никому не говорете за това, защото то е велико.

Соломон е казал, че сърцето на човека е извратено. Той е относително прав, ако не и абсолютно. Сърцето, т.е. жената, е извратено, защото тя е унижена, но това е временно положение. Аз разглеждам жената като полкус. Първоначално, когато Бог създал жената, тя била съвсем различна от сегашната. На земята има една жена, която не е нито като тази на небето, нито като тази в рая; тя е само отглас, отражение на възвишената, на благородната жена. И в това отношение любовта е само външно отражение на тази жена. Обаче любовта се проявява само там, дето е жената. Отсъства ли жената в човека, отсъства и любовта. Ако хората знаят какво нещо е жената и я поставят на мястото ѝ, светът моментално би се повдигнал. Днес гледат на жената като на същество, което има нужда от мъж – да я гледа. Казвам: това не е жена, това е инвалид в болницата. Според мене жена е тази, която спасява света; жена е тази, която държи ключовете на живота; жена е тази, чрез която се проявява великата и мощна сила на Любовта, която носи живота. Сле-

дователно спасението на света ще дойде чрез жената, а не чрез мъжа.

Сега аз желая на всички да станете жени! Тази мисъл, преведена с други думи, означава: аз желая душите на всички хора да се изпълнят с Любов; аз желая всички да светят, да бъдат запалени свещи, да бъдат щастливи и радостни, да са готови на всички услуги. Това значи да бъде човек майка. В този смисъл желая всички да бъдете майки. Днес под понятието *майка* разбират жена, която ражда. Не, майка е тази, децата на която не умират. Умират ли децата на някоя жена, тя не е майка. Майка е само чистата жена, девата, която и като роди, пак дева остава; майка е онази дева, на която децата не умират. Следователно всички хора трябва да бъдат деви, абсолютно чисти, ако искат роденото от тях да не умира. Този е смисълът на вътрешната философия на живота. Разберете ли тази философия, и животът ви ще стане приятен.

И тъй, първата велика заповед е да възлюбиш Господа, Бога твоего, с пълнотата на твоето сърце, на твоя ум и на твоята сила. Втората заповед е да възлюбиш ближния си, т.е. твоята дева, твоето сърце, спрямо което трябва да си поставиш великата задача да го повдигнеш. Бъдете прочее работници за повдигането на жената, а оттам – и работници за бъдещето на цялото човечество!

Резюме на беседата „Отношение на два закона“,
държана на 18 октомври 1931 г. в София

Зачеване

Дете ли ще се ражда, човек трябва да избира благоприятен момент на неговото зачеване. Когато едно дете се зачене в момент на светлината, то ще носи в себе си благоприятни условия и възможности. Зачене ли се в момент на тъмнината, това дете ще носи в себе си неблагоприятни условия и възможности. 42, стр. 108

Ако едно дете е заченато в момент, когато живакът в термометъра се е изкачвал, в характера на това дете ще има възход. То ще е любвеобилно, с открита душа. Ако пък е заченато в момент, когато живакът в термометъра е спадал, то ще бъде студено, затворено, хладнокръвно – ще минава за философ. Това е научен факт, за доказването на който се изискват ред наблюдения. Как ще се докаже фактът, че баща и син, които са родени в един и същи град, имат нещо общо в характера си? За да се докаже този факт, вие трябва да изучавате характерите на бащата и на сина и да видите дали си приличат. Ако си приличат, да разберете на какво се дължи приликата. Не само това, но ако бащата и синът са заченати в момент, когато живакът в термометъра се е изкачвал, и двамата ще имат едно и също количество калории топлина и еднакъв род енергии. 42, стр. 37

Ако детето се зачене при неблагоприятни условия, то не може да живее дълго. 23, стр. 86

Майка, която иска да роди добро, разумно и здраво дете, тя непрекъснато трябва да държи тази идея в ума си. Каквото дете желае майката, такова ще роди. От майката зависи какви да бъдат децата ѝ. 43, стр. 128

За да се роди едно умно и красиво дете, майката е работила в това направление десетки години. За да роди гениално дете, майката е поддържала тази мисъл в ума си с векове. 44, стр. 390

В бъдеще, когато жените зачеват, трябва да внушават на детето си мисълта, че човек не живее само за кухни и дюкяни. 40, стр. 82-83

Когато в един дом се раждат престъпни деца, как ще изясните това? Ще искате да обвините Бога ли? Не. Когато това дете се е зачевало, майката и бащата са били в областта на безлюбието. Следователно и резултатът е такъв. И обратно: ако вземете една фамилия, даже и недобра, дете майката и бащата са престъпници, но при съчетанието за един момент само са били в любовно състояние, тогава може да се роди едно дете ангел. Тези родители са само условие за неговото дохождане, а то всъщност се ражда от друго място. 45, стр. 147

Ако майката и бащата са свети хора, как са родили престъпници? Това е несъвместимо. Вълчицата ражда вълче, овцата ражда агне. Подобното подобно ражда. Това е природен закон, в който няма никакво изключение. Ще кажете, че родителите са добри, а детето излязло лошо, метнало се на дядо си. Не, жено, признай си истината, че когато си заченала това дете, правдата не е била в сърцето ти, истината не е била в ума ти, а светостта не е била във волята ти. И бащата трябва да си признае истината. Ето защо момъкът и момата, преди да родят, трябва да вложат правдата, истината и светостта в себе си. Само така ще родят добри деца и в дома им ще цари радост и веселие.

От чистата или нечистата материя, с която майката разполага, зависи какво дете ще се роди – светия

или престъпник. В процеса на зачеването на детето Божественото още не присъства – това е нисш процес. Божественото иде отпосле, след раждането на детето, когато то се диференцира – като материя и дух. Докато е само материя, в него няма нищо възвишено. 1

Когато човек слиза от небето на Земята, той се ражда. Интересен е процесът на зачатие. Когато се зачине човек, той е във високите кръгове на Божествения свят. След това душата започва да слиза, минавайки девет кръга за девет месеца, т.е. за всеки кръг по един месец. На детето му трябва тридесет и шест седмици, които правят девет месеца, или 362 880 минути или 21 772 800 секунди. Девет показва, че когато човек слезе, трябва да воюва на Земята, трябва да води борба, трябва да е в движение. Девет е числото на Марс. Тридесет и шест седмици е числото на прогреса, на еволюцията. Тези числа показват колко време е било необходимо на човека в миналото, за да зачине. Било е време, когато на човек, за да се роди, е отнемало двадесет и един милиона години, след което периодът се намалил. Вторият период е траял 962 880 години, третият период – 6048 години, четвъртият период – 252 години, петият – 36 години, а шестият, сегашният, трае девет месеца. Когато зачине, жената съдържа в себе си всички тези периоди и ако те се наблюдават, може да се разбере от кои души е нейното дете, през кой период е минало, какъв човек е било в миналия си живот и т.н. Някои питат: „Какво е моето дете?“ Ако човек наблюдава, ще може да определи какво ще е неговото дете. Това може да се познае по майката през периода на бременността. Например някои бременни страдат, искат да откраднат нещо, отчайват се, искат да се самоубият и т.н. Тези им състоя-

ния показват, че такова е било тяхното дете. Често пъти майката казва на детето си: „Моето ангелче.“ Не е ангелче то. Детето и майката са тясно свързани помежду си и понеже в миналото тя го е развалила, сега то иде у нея, за да го поправи. То казва: „Ще се родя от теб и ще ме поправиш.“ Често пъти хората се лъжат, че по любов се женят, а щом заченат, помятат детето си и тогава скръбта е вечна. Когато една жена помята, скръбта не се маха от нея, а когато ражда, скръбта ѝ се премахва – това е закон. 33, стр. 109

Помятане

Жена, която ражда, се обновява, става по-умна, а онази, която помята, губи силите си и разума си. 32, стр. 75

Жена три пъти пометне ли, свършено е с нея – тя е изгубена. Може да роди после и десет деца, тя не е жена. 32, стр. 75

Една болна жена първо трябва да оздравее и тогава да се жени. Не като се ожени, тогава да се лекува. Нужни са здрави хора по ум, по сърце и тяло, за да създават добро поколение. 46, стр. 195

Най-голямото зло на съвременната жена е помятането.

Помятането е десет пъти по-опасно от раждането, защото природата е разумна и компенсира всяка жена. Тя с всяко раждане се обновява, става по-умна, а онази, която помята, губи сърдечни и органични сили. 1

Всяка жена, която е помятала, ще носи последствията на това изваждане до четвърто поколение. Природата не позволява да се нарушават нейните методи и закони. Тя иска изваждането да става на деветия ме-

сец, на деветия час, на деветата минута и на деветата секунда. 32, стр. 96

Слабата жена помята. Едно дърво, което не може да издържи плодовете да узреят, има някакъв дефект в него. 47, стр. 17

Бременност.

Вътреутробно възпитание

Преди раждане на децата, даже при тяхното зачатие и през време на техния утробен живот трябва да се гурри основа на тяхното възпитание. 48, стр. 18 19

Казвам: майката трябва да възпитава детето си, докато е още в утробата ѝ, а не след раждането. Там, дето има всички условия за възприемане, а след раждането си то вече ще иска условия за обработване на възприетото. Ето защо и умственият живот на бременната жена не трябва да се пренебрегва. Най-красивата, изящна литература трябва да бъде нейната умствена храна. Животът на светиите, на великите хора трябва да бъде двигател на нейната мисъл. Красива и възвишена поезия, хубава музика и песни трябва да нарушават от време на време тишината на нейния живот. Спокойствие, тишина са нужни за жената-майка, както и за природата, която в това време върши велик творчески акт – създаването на човека. Искате ли плодът на дървото да бъде добър, създайте му условия и го оставете на природата. Същото се отнася и за създаването на човека. Добрият, разумният човек се зачева и развива при специални условия. За това се изискват три важни момента: цел, средства и постижения. Всичко това ще се намери в разумната

природа. Самата тя е здраве, красотата и чистотата. Тя изключва всякакви болести, всякаква грозота и нечистотата. 20, стр. 140

Аз искам жените на новото учение да бъдат идеални: искам всяка жена да бъде спретната, смела и решителна в проявата на своите добродетели. Искам жената да бъде умна, съобразителна, да схваща добре нещата и пред никаква мъчнотия да не се колебае. Желая всяка жена от новата култура да се отличава по нещо: по вървежа си, да има нещо пластично в нея, да бъде подвижна: дето минава, всички да казват за нея: „Ето една благородна жена, сърце има тя.“ Ако я срещне мъж, който отива да пие или да върши престъпление, да каже: „Отказвам се от лошото си намерение. Не искам да върша повече престъпления.“ Искам жената да бъде изповедник на мъжа, да го погледне строго и да каже: „Пътят, по който си тръгнал, не е прав. Не ми харесва този път! Ела с нас в пътя на Любовта...“ 1

Жената на новата култура трябва да възпитава децата си, преди да се родят, още като са в утробата. Тя трябва да каже на сина си: „Синко, като излезеш на бял свят, в лицето на майка си, на сестра си и на жена си ще виждаш Божието лице. Ще гледаш на тях с благоговение, няма да допускаш никакви лоши мисли и чувства.“ 49, стр. 15–16

Когато жените са трудни, два-три-четири месеца някои жени минават едно болезнено състояние: онези, у които съзнанието не се е развило, прекарват леко, но високоразвитите, интелигентните минават много голяма криза. И тази криза зависи от състоянието на душата на детето, която влиза вътре в света на майката, заражда в нея временна дисхармония, до-

като майката сполучи да регулира наклонностите и желанията на детето. Тогава то изгубва своето съзнание и се подчинява на волята на майката, защото майката взема надмощие, власт над детето. Дете, което до раждането безпокои много майка си, не е за препоръчване.

Избавлението не седи в помятането. Лекарите казват, когато една майка е в такова състояние, че е слаба и няма да износи детето и ѝ дават цяр за помятане. Помятането е десет пъти по-опасно, отколкото раждането; защото природата, която е разумна, компенсира всяка жена. Тя с всяко раждане се обновява, става поумна и се развива характерът ѝ, а онази, която помята, губи сърдечни и органични сили. 50, стр. 30

Когато детето иде, ние трябва да разбираме високия смисъл на това идване. А сега за какво се радва майката? Радва се, че синът ѝ ще стане знаменит. Въпросът е дали майката е вършила волята Божия да се роди едно дете, а какво ще стане от него е второстепенен въпрос. Христос казва: Когато се зачене това дете, майката ще скърби, но когато се роди, тя ще се радва, защото Господ ще го отгледа." Майката казва, че тя е отгледала детето си, но аз не съм виждал нито една майка да е сторила това. Например квачката отглежда пиленцата си, храни ги, докато са още съвсем неспособни сами да се грижат за прехраната си, но щом поотраснат, тя ги изоставя и започва да ги кълве. Значи в тази кокошка е имало едно същество, което я е карало да гледа тези пиленца. Това, което заставя майката да отглежда детето си, е Господ, който е в нея. Един баща казал за сина си: „Ако не ми беше син, досега щях да го изпъдя.“ Истината е, че Бог обича децата и Той заставя родителите им да ги гледат. 33, стр. 113

Ако раждането е важен процес, за който се изискват нови, благоприятни условия, не по-малко важни процеси са зачеването и бременността. През време на своята бременност жената трябва да бъде поставена при най-благоприятни условия: тя трябва да се храни правилно, при добро, хармонично разположение на духа; при това никога да не яде преди изгрев, както и след залез-слънце. Тя трябва да диша дълбоко, да мисли и да чувства право. Понеже в това състояние жената е силно чувствителна и възприемчива, с голямо въображение, и с близките си, както и тя сама, трябва да си създава гледки, занятия и удоволствия най-възвишени. Сутринните ѝ разходки трябва да стават при изгрев, да наблюдава красивите картини на изгряващото слънце; после да се разхожда в градини, дето цъфтят красиви, благоуханни цветя, дето се развиват хубави плодни дървета. Дето животът расте и се развива – там е неговият смисъл. Чистотата – както физическата, така и духовната – е необходимо условие за бременната жена. Де ще намери по-голяма чистота от тази в природата? За тази цел тя трябва да посещава чисти извори и реки, водите на които да послужат като огледало на нейния живот. Тихите, приятни нощи, с небе, осеяно с безброй трептящи звездици, също представят незаменими картини за жената, бъдеща майка.

Старите гърци са били по-напреднали от съвременните културни хора. Когато жената била бременна, те я поставяли в обстановка да гледа красиви картини. Значи – за да развива красивото в себе си, човек трябва да гледа красиви неща. 51, стр. 135

И най-доброто дете, т.е. и най-добрият зародиш, който може да се положи в утробата на една жена, мо-

же да се осакати, ако тя се тревожи във време на бременността си. Майката във време на бременността си може да предаде всичките си качества на детето. Ако като бременна тя се въодушевява от музика, поезия, изкуство, всичко това тя може да предаде на своето дете. Но и обратното може да стане. Ако през душата на една бременна жена минават емоции на омраза, завист, всички тези чувства пак ще се вложат в нейното дете... Детето не трябва само да се роди, но всичките органи на тялото му трябва добре да се устроят, та като се яви това дете в живота, да могат тези органи да функционират правилно, за да възприемат силите от природата и да работят съгласно Божията воля. 52, стр. 78

Първото влияние на човека иде от майката и бащата. Майката влияе на детето си, докато е още в утробата ѝ, чрез своите мисли, чувства и постъпки. Не по-малко влияние върху развитието на детето оказва храната на бременната жена, както и тази, която дава на детето си след раждането му. От духовния живот на майката зависи какво ще бъде детето. Майката може да роди обикновен човек, талантлив, гениален или светия. От нейния умствен живот зависи бъдещето на детето. Майка, която не носи отговорност за своя живот, има предвид само сегашните условия. Тя не мисли за бъдещето, за целокупния живот. 53, стр. 314

В бъдеще жената – като бременна още – трябва да научи детето как да яде. Храната, която употребява бременната жена, и начинът, по който я възприема, оказват голямо влияние върху детето, което ще се роди. В това отношение са правени много опити и са дошли до заключение, че храната е един от главните фактори за физическото и духовното благосъстояние

на детето. Значи храната създава човека, тя го повдига, но и понижава. 13, стр. 310

Ако майката – като бременна – не знае как да се храни и каква храна да употребява, тя не може да роди добро и способно дете. Ако бременната жена не може да възприема само добри впечатления от външния свят и да се предпазва от лоши, не може да роди добро дете. Ако не прави избор на книгите, които чете, и ако не възприема само добри мисли и чувства, тя не може да роди добро дете. Тя трябва да бъде майстор-скулптор, да работи нещо с чука. Всяко удряне на чука да пада на място и да произвежда такъв ефект, че да остави само една линия. Всички линии, събрани заедно, трябва да обрисуват статуята. 13, стр. 314–315

Девет месеца майката учи детето си в утробата. Преди това още майката и бащата са го възпитавали. Тяхната любов не е нищо друго, освен възпитанието на детето, което ще родят. Ако детето върви по бащина линия, бащата го е възпитавал. В това време детето е давало обещание на бащата, че ще го слуша, ще бъде прилежен ученик, само да му даде условия да дойде на земята. 25, стр. 120–121

Какви ще бъдат очите на детето – това в голяма степен зависи от майката. Тя е художникът, който туря цветовете на детето си. Ако в бременността си майката хареса някои сини очи и постоянно мисли за тях, тя може да създаде такива сини очи на своето дете. Обаче в повечето случаи наследствеността преобладава. И затова ще видите, че очите на детето по цвят са или като тия на майката, или като на бащата, или като на бабата, или като на дядото. 54, стр. 112–113

Какво дете ще роди онази майка, която през всичкото време на своята бременност постоянно се трево-

жи и безпокои? Детето, което се ражда от такава майка, ще бъде слабо, хилаво, не ще може да издържа на мъчнотиите в живота. 42, стр. 237

Какви деца ще роди онази майка, чийто ум не се безпокои, нито смущава от никакви бури и противоречия в света и чийто дух е тих и спокоен? Тя ще роди здрави деца. Всички майки, които имат мир в душата си, раждат здрави деца. Онази майка пък, която се е тревожила през всичкото време на своята бременност – било от условията на живота, било от неблагоприятните съчегания в природата, ражда болни, хилави деца. 55, стр. 27

Щом в един дом царува Божията Любов, там се раждат умни деца. 55, стр. 137–138

Синът и дъщерята не могат лесно да се освободят от внушенията и състоянията на майка си, които тя е имала през време на зачеването им, през време на бременността и няколко месеца след раждането им. Тези три периода са много важни. 23, стр. 223

Срещате едно дете, което заеква. Търсите причина за заекването и не можете да я намерите. Причината се крие в майката. Като бременна в четвъртия или петия месец тя срещнала една жена, която заеквала. Още като я видяла, образът и говорът ѝ направили силно впечатление, от което дълго време не могла да се освободи. Без да подозира, тя предала този недостатък на детето си. Във време на бременността си жената е крайно впечатлителна, поради което всичко се отразява върху детето. Като знае това, тя трябва да отбягва срещи с хора, които имат физически или психически недостатъци. Особено лесно се предава лъжата. Затова бременната жена трябва да избягва срещи с хора, които обичат да лъжат. 13, стр. 260

В бъдеще бременната жена трябва да се пази от лоши влияния, ако иска да създаде добро и здраво поколение. Тъй както живее днес, тя се намира под непосредственото влияние на външния свят, поради което не може да се освободи както от добрите, така и от лошите влияния.

Ако майката, която е заченала своето дете, е въодушевена от велики идеи за човечеството, още в бременно състояние ще предаде на детето си всички качества. Тя е като Бог за детето и може да направи от тази кал там каквото иска, защото излезе ли веднъж от утробата на майка си, детето вече става независимо в мислите и чувствата си. Ако майката вложи всички свои качества на Любов и Мъдрост в детето си при деветмесечното бременно състояние, детето ще има към своята майка през целия си живот хубаво разположение и всякога ще бъде готово да се жертва за нея. Когато някой син каже на майка си: „Защо си ме родила?“, аз разбирам естествено, че майката, когато го е носила, е мислила противни неща: или пък баща му е бил в такова състояние. Синовете и дъщерите носят мислите на своите родители, това е заключението, до което съвременната наука е дошла. 5, стр. 72-73

Има една вътрешна сила, която свързва хората и преплита живота им. И тъй – в бъдеще, когато ние създаем този велик закон, ще разберем, че хората трябва да създадат добри условия, за да могат да се избегнат всички съвременни нещастия. И не един път аз съм казвал, че това нещо само майките са в състояние да създадат. Всяка майка, като зачене едно дете – мъжко или женско, – да каже: Дъще, синко, аз искам да живееш в бъдеще в закона на Любовта и да представяш нейната пълнота. Тъй ако каже, тя ще има

дъщеря или син герои, които ще живеят в закона на Любовта. Всяка майка трябва да внушава това на децата си... Новото поколение ще бъде носител на новите идеи, на Божествената Любов. А тъй както вървим сега, ако се раждаме по този хилав начин и искаме да превъзпитахме хората, които са работили от толкова хиляди години, нищо ни можем да направим. Човек може да се превъзпита само в утробата на майка си в Любовта. Само майката е в състояние да пресъздаде човека, да го превъзпита. Той сам е 50% фактор за своето превъзпитание. Той мяза на един кораб без кормило, който навсякъде може да бъде тласкан от вълните.

И тъй – в бъдеще условията за жените трябва да се изменят. Жени, които зачеват, трябва да бъдат при най-добри условия, а също и условията за децата да се видоизменят. И то не механически, а по онзи закон, който действа в природата. 5, стр. 131

Малкото дете в утробата на майката е кандидат да стане човек. Само че трябва да му се дадат девет месеца приготвление в утробата на майката. Преди да е бил в това състояние, той е бил в утробата на природата, милиони години е стоял, за да се създаде. А казват, че Бог е създал човека от пръст, вдъхнал дихание в него, но това дихание е цял процес, условия, за да се яви човешкият дух, да му се дадат условия да прогресира. 29, стр. 137

Пей на детето си, за да стане човек. Пейте, възпийвайте го в сърцето си. 29, стр. 144

Това, което ние сме създали, то се притегля към нас. Това дете, което си родил, няма да отиде да живее при другите, но ще дойде при тебе. Ако си го родил добро, то такова ще дойде. Така е в живота. 56, стр. 151

Ако си баща или майка на място, ти трябва да предадеш едно от ценните си качества на своето дете. 13, стр. 49

Вутробата на майката човешкият дух също учи; той не седи в спящо състояние, но взема участие с духа на майката; и двамата работят, за да създадат тялото. 56

Раждане

Раждането е велик акт, през който минава човешката душа.

В раждането се крие една велика сила на движение; то е най-силният импулс, който може да се даде на човека. 16, стр. 30

Когато се роди едно същество, всички – от най-ниските до най-високите същества – се радват и даряват с нещо новороденото. Благодарение на тези подаръци то се облича с плът, придобива известни качества и дарби и започва нов живот. По-нататък то започва да расте и да се развива, като се ползва от благата на природата и живота. 13, стр. 203

Голяма е радостта на майката, защото при раждането взема участие цялото небе, всички ангели, всички хора, даже и Бог взема участие. 2, стр. 53

Когато се ражда детето, това не е произволен процес, то се ражда при строго определени условия. Когато зародишът се посажда в материята, за да излезе от него човек, разумните същества следят при какви условия, кога и как трябва да се роди. Те се интересуват от неговото бъдеще, от целия му живот. 57, стр. 6

Невсякога може да се роди човек. Той може да се роди когато и както иска, но главата му пак ще пати. Ге-

ниите се раждат през известни години, дни и месеци, при известни съчетания на планетите, на Слънцето, на Месеца и на другите по-важни планети.

Светиите и учителите, както и гениите, се раждат при специални съчетания на планетите. 58, стр. 147

Ражда се син – създали са го електрическите влияния; значи влязло е в него кротостта, електричеството и мъчението. Ражда се дъщеря – създали са я смиреннието, магнетизмът и скръбта... Ето защо момъкът се мъчи, а момата скърби. 12, стр. 140

Хора, родени вечер, носят белезите на нощта; хора, родени денем, носят белезите на деня. Също така ония, които са родени сутрин, при изгрев на слънцето, коренно се различават от тия, които са родени вечер, при залязване на слънцето. Изобщо всеки човек носи белезите на часа, минутата и секундата на своето раждане. Тази е причината за голямото разнообразие, което съществува между хората. Някои хора носят в себе си повече от силите на тъмнината, а други – повече от силите на светлината. Обаче който се ражда вечер, той е заченат денем, при действието на светлината; който се ражда денем, той е заченат вечер, при действието на тъмнината. Това показва, че в природата съществува закон на контраст, на компенсация на нейните сили. Невъзможно е човек да е заченат през деня и да се роди през деня; невъзможно е също да е заченат през нощта и да се роди през нощта. Роди ли се при такива условия, човек не може да живее. 26, стр. 155–156

Стоенето на детето в утробата на майката се равнява на 19-милионния живот на историята на човечеството. Окултистите твърдят, че откакто човек се явил на земята, има 19 млн. години. Деветият месец е месец

на истината, която се застъпва за неговата свобода. Раждането е освобождаване. Само истината може да извади човека от утробата на майката. Ако се роди по-рано или по-късно, няма условия за живот. Навреме трябва да се роди човек. Но за да се родиш, истината трябва да те извади от утробата. Всеки човек, който е роден от истината, има бъдеще. 59, стр. 124

Когато един човек се ражда на Земята, едновременно с него друг се ражда на Небето. 60, стр. 30

Геният има определени черти на лицето, определен череп, определено чело. Всеки човек се ражда с определена мисия, колкото тя да е малка или голяма. Защо да не се радваш, ако детето ти бъде обикновен човек, но да изпълни мисията, която му е дадена? Малкото колелце в часовника изпълнява толкова важна работа, каквато и голямото. 61, стр. 144

Някой е недоволен от себе си, намира, че е грозен. Защо е грозен? Когато майка му го раждала, последния човек, когото видяла, бил грозен. Ако последния човек, когото е видяла при раждането на детето си, е бил красив, и то ще бъде красиво. Ако някой е учен, причината е същата: като го раждала майка му, последния човек, когото видяла, бил учен. 62, стр. 262

Защо някой човек е нещастен в своя живот? Причината за неговото нещастие се крие в идеята, с която майка му го е посрещнала на този свят. Ако някое дете се роди в събота, майка му казва: „На това дете няма да му върви в живота, всичко ще му отива на зле, в събота се роди то.“ Питам: какво ще очаквате от това дете, на което майката още от рождението му е внушила тази идея? Това дете, като порасне, само за Сатурн ще мисли. Действително влиянията на Сатурн са вредни за човека. Около него се събират ред отри-

цателни елементи от Сатурн, например оловото, които му се отразяват вредно. 63, стр. 107-108

Какво означава раждането? Да се роди дете – това значи майката и бащата да се подмладят. Те ще бъдат млади само тогава, когато синът и дъщерята ги обичат. Ако децата не обичат родителите си, последните бързо остаряват. 25, стр. 99

Когато някоя жена ражда, тя се намира в неблагоприятни условия, не знае как ще роди. Има случаи при раждане, когато и майката умира, и детето умира. Но като се роди детето, майката забравя своята скръб и се радва. 55, стр. 196-197

Една жена, която се е научила да мисли, тя ражда без болка. 64, стр. 191

Грижи за новороденото

Всяко новородено дете се намира пред неизвестността на своя живот. Когато мине през целия кръг на своя живот, тогава неизвестността става известна. Докато е в утробата на майка си, детето е в пълна неизвестност. То се намира под влиянието на майка си. Щом излезе на бял свят, то влиза в нови условия и заплаква. Плачът означава две състояния: радост и скръб. Когато новороденото дете заплаква, плачът му означава радост. То се радва, че се освобождава от ограничителните условия, в които се е намирало. В утробата на майка си то се е намирало между живот и смърт. 65, стр. 24-25

У детето има нещо чисто, което е проява на любовта. На тази проява именно бащата и майката са готови да се подчиняват. Щом детето изгуби чистотата си,

родителите вече не му се подчиняват, не изпълняват неговите заповеди. Малко е детето, но докато живее в Божествения свят, то заповядва на родителите си. 11, стр. 193

Момата търси лесния път в живота и мисли, че не може да изпълни някакво голямо задължение. Като се ожени и стане майка, тя е готова да изпълни всичко, каквото детето пожелае. Детето казва: Ти обеща, че ще се грижиш за мене и с любов ще изпълниш всичките си задължения, защото аз искам да живея. Майката се въоръжава със сила и търпеливо изпълнява всичко, каквото детето желае. Ако не може да изпълни нещо от задълженията си към детето, тя страда и се смущава. 11, стр. 193

За да има просветени хора, преди всичко майката трябва да бъде просветена. Понеже носи отговорност за възпитанието на детето си, тя трябва да започне да го възпитава, докато е още в утробата ѝ. Като се роди детето, грижите върху възпитанието му стават още по-големи. Като го къпе всеки ден, тя трябва да има предвид чистотата на кожата. Порите на кожата трябва да бъдат отворени, да става дишането пълно. Пълното дишане разбира едновременно дишане с дробовете и с кожата. 13, стр. 159

Човекът е измислил пелените. Те са изобретение, измислица на хората. Птиците нямат никакви повои, никакви пелени, млекопитаещите също нямат. Само човек има пелени. Да мислим, че детето без пелени не може да расте, че нещо ще му стане, ако не се поддържа, че ако не се повива в пелени, гръбнакът му ще се изкриви – това са теории. Възможно е да се изкриви, но може и да не се изкриви. Самото дете си има свои пелени. Кожата представя най-добрата пелена, в ко-

ято природата го е поставила. По-добра пелена от човешката кожа няма. Докато тази кожа е отгоре на човешкото тяло, вие не се бойте. Когато кожата изчезне от тялото, тогава е много опасно. Хиляди пелени без кожа нищо не струват. 29, стр. 52

Животните чистят своите малки, но не ги къпят. Къпането е изкуство, което човекът е изобретил. В това къпане има нещо добро, но има и нещо лошо. Природата къпе само растенията, защото те са постоянно въвн, на открито. Тогава защо майките не изнасят децата си въвн – дъждът да ги къпе? Съвременните народи имат различни обичаи при къпането на малките деца. Някои ги къпят първите два месеца всяка сутрин, а някои ги къпят по два пъти на ден: сутрин и вечер. Колкото повече детето расте, и къпането се намалява. Детето трябва да се къпе според законите на природата. Най-добрата баня е дъждът. Това се забелязва в растенията. Когато завали дъжд, те се освежават, ободряват. 6, стр. 9-10

Плачът

Малките деца защо плачат? Щом дойдат на света, те плачат. Защо? Да им помогнат. Някой път, докато плачат, никой не отива при тях, а щом престанат да плачат, идват и им помагат. Но плачът е зов на душата за помощ. 38, стр. 158

Новороденото дете е напълно под дисциплината на майката. Тя го увива в пелени и го развива, тя го къпе, храни и постъпва с него, както намери за добре.

Обаче детето плаче, недоволено е от тази дисциплина. Защо? Защото иде от висок свят, дето няма външ-

на дисциплина, външен ред и порядък. Детето се чу-
ди как смеят да го ограничават, да отнемат свободата
му. То си спомня своя висок произход и започва да за-
повядва на майка си, на баща си, на братята и сест-
рите си. Никой няма по-голям чин в дома от малкото
дете. То е генералът на семейството. То събужда май-
ка си, когато пожелае, заповядва ѝ кога да го храни,
кога да го къпе. То държи цялата къща на крак. 11,
стр. 193

Има един език, чрез който майката разбира детето
си. Това е неговият плач. Плачът е един от красивите
езици на небето. Като не разбираме този език, казва-
ме, че детето плаче. 66, стр. 108

Когато новороденото дете влезе в новите условия на
живота, първият поглед, първата усмивка и първата
дума идат от майка му... Защо като се роди детето, за-
плаква? Защото не усеща ръката на майка си, която
трябва първа да го поеме. Днес бабата първа поема
детето, а не майката. В Божествения свят майката
първа поема детето си. Под майка разбирам Любов-
та. Докато има баби, хората всякога ще бъдат хила-
ви. В бъдеще – никакво бабуване, никакви баби! 49,
стр. 164-165

Детето плаче, понеже майката е неразумна. Дока-
то е била мома, тя се е занимавала с ред фантазии, че-
ла романи, свирела на пиано, но във всичко това лип-
свала идея. И като стане майка, тя пак мисли за дру-
ги неща. 67, стр. 208

Едно дете плаче. Може леко да пипнете меката част
на ухото му или върха на носа му – и всичко ще мине.
46, стр. 212

Майката и детето, обмен на енергии

За да не се натъкне на противоречия, майката трябва да знае, че детето ѝ не е нейно. То принадлежи на Бога. 11, стр. 223

Когато някоя майка роди дете, тя трябва да се обърне към Бога с молитвата: „Господи, благослови моето дете. Запази го от всички злини и помогни да се развият и разработят всички дарби и способности, които ти си вложил в неговата душа.“ 8, стр. 89

Някоя жена казва: „Аз трябва да бъда майка!“ Ако това, че ти трябва да бъдеш майка, е достатъчно, тогава и птичката, и кравата, и вълчицата, и лъвицата са майки. Обаче какво разрешиха тези майки? Майката трябва да разреши въпроса на добродетелите, че като роди едно дете, да предаде и на него своите добродетели. Значи не е достатъчно жената само да бъде майка, но тя трябва дълбоко да разбира своето положение и да го използва разумно. 68, стр. 47

След раждането вътрешната връзка между детето и майката продължава, макар и по друг начин. Дете, което майка му не го е носила на ръце и не го е кърмила, губи нещо изключително ценно. Има връзка между етерните двойници на майката и детето. Затова детето не трябва да живее далеч от майка си до 14-годишната си възраст. 1

Оставете едно дете без майка и то огрубява. Ако живее петнадесет-двадесет години с майка си, тя ще му предаде малко деликатност. А тези, които са живели без майка, са малко по-груби, затова им се дават страдания, за да се облагородят. Когато някой страда, каз-

вам: „Майка ти рано е заминала, затова ти трябва страдания, за да се облагородиш.“ Този е пътят за те-зи, които искат да се развият, да растат, да се повдигнат. 12, стр. 44

Някои жени нямат деца, защото не е трябвало да се женят или преждевременно са се оженили. 64, стр. 200

Прегръщането на бебето, особено от майката, е важно за неговото физическо и психическо здраве. 22, стр. 122

Всяка майка, още като се роди детето ѝ, трябва да знае какво може да стане от него. Обикновено тя се заблуждава. Съвременните майки и бащи трябва да разбират закона, за да поставят децата си още в най-ранна възраст в контакт с разумното начало, за да развият в тях дарбите. Ако някое дете още отначало се смущава от майка, баща, брат или сестра, то не може да възприеме разумността и ще остане идиот. А ако майката, бащата, братът кажат, че от това дете човек няма да стане, тогава каквото те казват, това става. Но и най-малкото дете, за което те казват, че няма да стане човек, ако то каже: Не, аз ще стана човек – то става. Но това рядко се случва. 29, стр. 192

Едно дете, след като се е родило, майката трябва да знае колко минути да го държи на лявата страна и колко – на дясната, когато го кърми. Да знае как да го къпе, какво да му говори, как да го вдига нагоре, как да го носи, от коя страна повече. Да не го държи много на коленете си, за да не стане лениво. 23, стр. 255

Виждали ли сте как майките люлеят децата си? Майките казват: „Нани, нани, майка“, люлее детето си от ляво към дясно и от дясно към ляво и детето дейст-

временно взема тази посока в живота си, към която майката се стреми повече*. Чрез своя ум и желания майката се сързва с детето си, докато е още в утробата ѝ, там още тя дава насока на бъдещото му развитие. 7, стр. 45

По-магнетични от мъничките деца няма. Затова така ни привличат. 23, стр. 154

Понякога се случва майката да е с такъв характер, че не обича едно от своите деца. То ще се обича. Ако майката има любов към едно от своите деца, ~~то~~ дете дълго време ще живее. Но ако майката обича детето си, а то умира, тази любов е слаба. Щом тя има любов към детето си, в нейния ум не трябва да прониква отрицателна мисъл, че това дете може да умре. Ако майката обича детето си и мисли, че Бог ще и го вземе, нейната любов е слаба. Щом влезе отрицателна мисъл, това дете може да умре. Възможно е да се случи. 29, стр. 43-44

Майката прегръща детето си, което направила кумир за себе си, и мисли, че то ще я спаси. Това е користолюбие... Тя мисли, че в детето се крие някакъв велик дух. Ако не е така, готова ли е да му служи както трябва? Ако не е готова, детето ще си замине. След това майката се чуди защо Бог е взел детето ѝ. Много естествено – тя не знае как да му служи. 25, стр. 187

Искаш да станеш майка, а не можеш да се справиш с децата си. Каква майка си, ако децата ти те бият? Майка е оная, която внушава уважение и респект на децата си. 69 стр. 204

* Според Учителя движението наляво съответства на нисходящия път на сърцето и чувствата, докато движението надясно – на възходящия път на ума – Б. съст.

Целувката

Ако майката знае как да целува детето си, тя може да създаде от него гений. Добре е майката да знае къде най-напред да целуне детето си. 32, стр. 85

Майката може да целува детето си, но не и другите хора, защото между майката и детето има тясна връзка. 64, стр. 332

С всяка целувка, която майката дава на детето си, тя влага в него сила, живот. Животът на детето зависи от целувките, които майката е дала на това дете. Колкото повече една майка е целувала детето си, толкова повече живот е внесла в него. Аз не съм за това други хора да целуват децата. Но това може да става в много редки случаи. Ако аз бих имал дете, не бих позволявал на други да го целуват. От целувките на майката зависи животът, който е вложен в детето. Аз говоря за една майка, която е на място, а не за онази майка, която съжалява, че е родила това дете. Аз говоря за онази майка, която като погледне детето си, радва му се, защото между нея и детето има тясна връзка. И тогава животът на това дете се увеличава от целувките на майката. Целувката не е нещо празно. 70, стр. 61

Някои деца са пълни с магнетизъм, с магнетична сила, всеки иска да вземе от този магнетизъм. Обикновено хората целуват магнетичните деца, ония, които нямат магнетизъм, не ги целуват... Някое дете, като го целуват, вика, крещи. То казва: „Не искам да ме целувате.“ Защо? Някои хора, като целуват, само взимат; някои, като целуват, дават нещо от себе си. Майката дава нещо от себе си, затова целува детето си. „Любов, мъжът и жената“, сборник, изд. 2000 г. 70, стр. 83

Добре правят майките, че целуват ръчичките и страничките на децата си, но като ги целуват, трябва да отправят към тях най-добри мисли и пожелания. 32, стр. 57

Онези деца, които майките им са ги милвали, целували като малки, са по-умни от тези, които не знаят какво е любов и нежност. 46, стр. 186

Кърмата

Една жена, щом е родила, щом е станала майка, тя трябва да кърми детето си със своето мляко; и когато го кърми, трябва да живее чист живот, да не допуска отрицателни мисли и нищо не трябва да нарушава нейния мир. Тези кашички, които сега майките дават на децата си, не могат да дадат на детето това, което майчиното мляко съдържа. В майчиното мляко се съдържат ценни елементи и разумни сили, които в друга храна в никакъв случай не можете да намерите, в никакви млека. 23, стр. 54

Когато майката кърми детето си, трябва да е в най-хубаво разположение. 23, стр. 268

Децата отначало трябва да се хранят с много добра храна. За да може детето добре да се храни, майката трябва да има отлична мисъл, чувство и постъпки. Ако майката не мисли добре, ако майката не чувства добре и не постъпва добре, образува се една нечиста храна вътре в нейната гръд. Това дете още в началото майката го отравя със своите мисли и чувства. Тя отравя детето, без да иска. В едно семейство, където има деца, бащата трябва да бъде образец. Бащата не знае

това и ще се скара с майката, а при всяко каране се образува отрова – това се отразява на децата, особено на бебетата, които сучат. 1

Ако майката се тревожи и гневи по няколко пъти на ден и кърми дете, тя ще отрови това дете с млякото си. 32, стр. 26

До три години майката може да кърми детето си, но от четвъртата година нататък то трябва вече да дъвчи храната си. 71, стр. 164

Каквато храна употребява човек, такъв става. С каквото мляко се захрани детето, такива качества придобива. Всяко дете, което е захранено с майчино-то си мляко, прилича на майка си. Под думите „майчино мляко“ разбирам онова мляко, което съдържа в себе си качествата на Любавта. 72, стр. 280–281

Когато детето се допира до гърдите на майка си, върху него оказва влияние не само млякото, което поглъща, но и магнетичната сила, която изтича ту от лявата, ту от дясната гърд на майката.

От майката изтича сила, която облагородява детето. Когато майката кърми детето си, тя трябва да има най-добро разположение. Дете, което не е кърмено от майка си, не може да стане човек, нито гений, нито светия. 1

Първоначално детето иска да суче от майка си, но това не може да продължава дълго време. Настъпва период, когато детето не трябва да суче, а вече трябва да ходи. Две-три години се позволява да суче, но най-после майката трябва да се освободи от това и въпреки голямата ѝ любов, тя намазва гърдите си с хинин. Когато детето поиска да суче, млякото започва да му горчи. Майката е принудена да лъже. Ако аз

бях майка, не бих мазал гърдите с хинин. но щях да отида някъде за 4-5 дена. щях да оставя детето на слу-гинята – да си поплаче. Защо ще го лъже? 29, стр. 242

Козето мляко е по-безопасно за децата и по-здра-востовно. 32, стр. 29

Хранене на детето

Давайте на децата си само прясна храна, предимно плодове.

Всеки човек може да готви, но не яжте от яденето на всекиго. Ако хората разбираха значението на готвенето, на храната, която употребяват, те биха си въздейсгвали при самовъзпитанието. Всяка майка трябва да има това предвид при възпитанието на своето дете. До седемгодишната му възраст тя трябва сама да му готви. До тази възраст детето трябва да яде само такава храна, която майката е приготвила. 26, стр. 56

Помнете: бъдещето на човека се определя от храната.

Ако детето е малокръвно, давайте му повече круши и краставици да яде.

Ако е грубичко по характер, хранете го с ябълки.

Ако му липсват благородни качества, хранете го с череши.

Бъдещото възпитание на децата ще има като първа задача да следи за състоянието на храносмилателната система. Здрава храносмилателна система осигурява и нормална мозъчна система. Щом двете системи са в изправност, и дихателната система ще действа добре. Щом те работят добре, мислите и чувства-та на човека се извяват правилно. 73

Дайте на един човек да яде една седмица сухо жито и ще го видите преобразен. За непослушните деца майката да приложи същия режим.

Ако някое дете е своенравно, упорито, майката трябва да (му) дава по два ореха. Числото 2 е магнетически метод. Ако детето е неуравновесено по характер, давайте му по три ореха или ябълки. Числото 3 е закон на равновесие. Ако искате да развиете у детето чувство на справедливост, давайте му по 4 ореха, а за чувствата въобще – по 5 ореха. За религиозните чувства – по 7 ореха. За (развитие на) критичния и философски ум – по 7 ореха. Повече от 9 ореха не давайте на децата си. 73

Болното дете

Всяка майка трябва да знае как да лекува децата си.

Първата работа е да даде рициново масло на болното си дете. После то да изпие няколко чаши гореща вода, а след това да му направи постна картофена чорба. Това е първата помощ за всеки болен. При храненето по стените на стомаха остават мазнини и утайки, които пречат на правилното храносмилане. Горещата вода ги разтваря и регулира процесите в стомаха и червата. 73

Когато децата ви боледуват, добре е да разтриете костта зад ушите им – там е центърът на живота. Тези разтривки правят организма еластичен, издръжлив. Не позволявайте човек, неприязнено настроен към вас, да ви пипа на това място. 32, стр. 267

Ако детето е боледувало няколко месеца, първата работа след оздравяването му е да се окъпе и облече в нови дрехи. Старите дрехи, с които е боледувало, да се изгорят. Те са напоени с отрицателни състояния и затова трябва да се изгорят, а не да се дават на бедните. На бедните ще дават нови дрехи. 73

Ако някоя майка иска детето ѝ да оздравее, то ще оздравее – нищо повече. Искам да кажа: това е волята Божия, защото Бог е вложил в нас живота и никой не може да го вземе. Животът може да се вземе само когато съгрешиш.

Майката обича детето си, но щом се разболее то, и тя се разболява. Освен че не може да му помогне, но от безпокойството и тя се разболява... Защо? Защото първо, не обича Бога в него. 25, стр. 140

Майката обича детето си, но то вярва в нея. За да бъде вярата му абсолютна, майката трябва да има Божествена Любов към него. И обратно, ако детето няма абсолютна вяра към майка си, тя не може да прояви към него Божествената Любов. 34, стр. 66

Когато умре някое дете, това понякога показва, че майката има някаква погрешка, която трябва да изправи. Ако някое дете е създадено със слаб, хилав организъм, то умира, за да се създаде с нов, здрав организъм в друг живот. То може да умре и втори, и трети път, докато най-после си създаде една хубава къща, в която да живее дълго. 23, стр. 319

Ако една майка каже: „Господи, не си го давам детето, обичам го много, на Теб не ти е нужно. Искам да живее детето ми. По никой начин не го давам“ – детето ще оздравее. 64, стр. 147

Възпитанието в семейството

Щом майката и бащата не са здрави, и децата им ще боледуват. Ако майката и бащата не са умни, и децата им ще бъдат такива. Щом майката и бащата са добри, и децата им ще бъдат добри. 64. стр. 127

Майката със своите отрицателни мисли, тревоги, страхове може да усложни състоянието на болното си дете. Ако то се е разболяло, когато Луната е почнала да се празни или пък Слънцето отива към южното полушарие, то ще оздравее. 23, стр. 53

Всяка майка, която се тревожи за своето дете, внася отрова в него с всяка тревожна мисъл или чувство. 23, стр. 241

Когато родителите грешат, децата не могат да живеят дълго време. 23, стр. 175

Син, който мрази баща си, умира по-рано от него. 23, стр. 255

Бащата и майката трябва да изучават също ума, сърцето и волята на момичетата и на момчетата си. А не да се обяснява всичко с наследствеността. Тя още нищо не доказва. Онова, което ние можем да възприемем от природата, ще можем да го предадем на младото поколение отвън. 29, стр. 125

Когато майката и бащата се подмладяват, и децата се подмладяват. Подмладяването е вечен процес. 25, стр. 203

Всяка майка, която не отглежда сама своите деца, а ги оставя на други да ги гледат, е кукувица. 25, стр. 308

Едно винаги недоволно дете, което майката с нищо не може да задоволи – такова дете аз не утешавам. То се цупи, сърди се, а майка му дава ябълки – една, вто-

ра, трета и чак тогава детето се усмихва. Значи въпросът е бил за трите ябълки. 29, стр. 294

Ако имате своенравно дете, направете опит с него и приложете оръжието на любовта. Обикнете това дете и никога не мислете за неговите отрицателни черти. Мислете, че то е добро, разумно и ще видите, че след известно време то ще се поправи. 70, стр. 373

Всички миризми на цветята не действат еднакво върху децата. Някои миризми имат обратно действие върху тях. Правете различни опити в това отношение. Например вашето дете е неразположено. Какво ще направите? Откъснете една роза, едно карамфилче, една теменужка или друго някое цвете и без да забележи детето, туряйте под носа му едно след друго тия цветя и следете кое цвете как му влияе. Запомнете онова цвете, което произведе ефект върху разположението на детето. Запишете името му, запишете деня, часа, когато сте му дали да го помирише. Направете опит и втори, и трети път – да се уверите в резултата. 74, стр. 22–23

Ако някое дете е хилаво, нека майка му да направи цветна градинка и да го остави само да отглежда цветята, главно червени цветя, например червени карамфили. Ако детето е много буйно – да отглежда бели и сини цветя. 64, стр. 22

Когато възпитава детето си, майката трябва да си служи и с мек, и със строг говор. От време на време тя трябва да създава мъчнотии на детето, чрез които да го застави да мисли. Колкото и да е слаба мисълта на човека, тя развива мозъчните центрове. Обаче от любов към децата си майките ги ограждат от мъчнотии и страдания. Те искат децата им да бъдат здрави, силни, безгрижни, обаче природата не търпи това. 70, стр. 381

Мисълта е един мощен космически процес, който се проявява чрез всички форми. Там, където се явява пречка на пътя му, той разрушава формите. Затова всички, които не мислят, т.е. не дават ход на този творчески процес, са осъдени на разрушение и израждане.

Затова задачата на майките и бащите и на възпитанието въобще е да научат децата да мислят. Защото животът изисква една права мисъл и разбиране на законите, по които самият живот се проявява. 48, стр. 66

Аз ще ви кажа: когато полагате дясната ръка върху горната част на челото, вие предизвиквате едно от най-благородните чувства. В тази част на главата се намират много центрове, но вие засягате главно милосърдието — Божествената Любов. Ако онзи, който полага ръката си върху главата ти, има чувство на милосърдие, ти веднага ще почувстваш в себе си една приятност. Майката, като полага ръката си върху главата на детето, казва на неговия дух: „Майката Природа, която ме е оставила да те гледам, те обича и нейната Любов никога не се мени.“ Това е едно красиво движение. Да знаете значението на всяко едно действие — това са новите начини на възпитание. Всяко действие в Природата е строго определено и от тази гледна точка всички хора могат да бъдат или добри, или лоши. Ако вашето дете плаче и вие вземете горната част на ръката му, доближете я близо до устата си и му духнете — болката на детето ви минава. 12, стр. 154

Досега не съм срещал нито един правилен метод за възпитание. Казва се, че трябва да се даде свобода

да на детето. Но в какво седи свободата? Преди всичко свободата изключва всяко насилие, но изключва и всяка лъжа и ало. Онзи, на когото трябва да дадеп свобода, у него трябва да бъде изключена всяка лъжа. 48, стр. 160

Ако в един дом бащата, майката и децата правят по едно малко добро на ден, този дом има бъдеще. Това е основата на всяко възпитание. А сега възпитанието е сведено до един механически процес. Майката казва на детето: „Я седни да се молиш.“ Но това вече не е възпитание, а дресиране. Сега майката заповядва като един фелдфебел, а детето изпълнява, без да разбира какво прави. Това не може да даде никакво възпитание на детето. За да се възпита детето, бащата и майката трябва да бъдат образец и идеал за него. 48, стр. 161

Един от методите за възпитание на децата е вечер, когато те спят, да им се говори мислено на подсъзнанието. 70, стр. 384

Най-упоритите и най-своенравните деца можете да възпитавате с музика. 70, стр. 92

По отношение на органическия свят майката и бащата играят важна роля – те с кръвта си предават на децата качествата на своите души. Възпитанието на децата се обуславя от качествата, които майката влага в детето още от най-крехката му възраст. Под душмата кръв подразбирам не обикновената кръв, а тази, която във всички случаи на живота остава неизменна, една и съща, тя не е онази преходна кръв. Благородните зародиши, които майката влага в кръвта на детето си, са ценна есенция, която отсетне се развива и разнася благоухания навред. Отподире нищо не мо-

же да се вложи и посее в човека. Това е възпитание, а не дресировка. 32, стр. 25–26

Първото правило на педагогиката е следното: бащата трябва да обича сина си, а майката трябва да обича дъщеря си. Второто правило на педагогиката: синът трябва да обича баща си, и дъщерята трябва да обича майка си. Това е смяна на енергия. 75, стр. 185

Едно дете, колкото малко и да е, може да бъде една напреднала душа. Много деца са по-умни от учителите си. Много деца разбират закона на внушението, закона за трансформиране на енергиите по-добре от бащата и майката. 75, стр. 186

Някои мислят, че децата са глупави. Не, детето още като го учиш, знае, разбира говориш ли му истината или не... Няма по-прозорливи същества от децата. Децата виждат и през стената – тъй ги познавам аз. 75, стр. 188

Трябва да имате предвид следното правило: не можеш да приложиш успешно един метод върху другите, ако не си го приложил върху себе си. Говориш на едно дете за послушание, но ако ти сам не слушаш, ако ти сам не се подчиняваш, не можеш да имаш никакъв резултат. Говориш на едно дете за трезва мисъл, а ти сам нямаш трезва мисъл. Ако ти развиваш една тема, а сам не я разбираш, как ще я предадеш? 75, стр. 189

Задачата на майките и бащите и на възпитанието въобще е да научат децата да мислят. Защото животът изисква една права мисъл и разбиране на законите, по които самият живот се проявява. 48, стр. 66

Когато детето порасне

Нито майката, нито бащата могат да се разправят със сърцето на своя син. Те могат да му дадат един съвет, но да го оставят свободен... Ама щял да страда! Нека страда. Нека си научи урока. Опитността е много по-важна, отколкото тия обществени порядки и схващания. 76, стр. 73

Както планетите не могат да се отклонят от своята орбита, така и човек не може да се отклони от предназначения му от Бога път. Пътувайки, човек минава през разни области, вследствие на което по някой път той става добър или лош, както ние мислим, но това зависи от съвсем други причини. 76, стр. 78

Пазете се от това да говорите на дъщерите си: „Ти не познаваш живота, трябва да бъдеш по-умна; ти си млада, като остарееш, ще го разбереш.“ Не ги възпитавайте така, не им говорете за старост. Весела е дъщеря ти: нека е весела, нека играе, нека пее, остави я. Когато се разгневи, кажи на Господа: „Благодаря ти, Боже, че видях дъщеря си да прави такива хубави гримаси.“ Ами и в Природата е същото: гледате как едно дърво се криви, прави гримаси, но и това е приятно. Вие искате от вашите деца това, което вие сами не правите. Чудно е, когато един грешник иска дъщеря му да е светица. Нека се гневи, нека поплаче, а ти, когато гледаш на това философски и спокойно, това и на нея ще се отрази. При новото възпитание ще приложите Христовото учение. Възпитанието изцяло трябва да бъде ново, а не на старото да слагате нови кърпки. Стара дреха не може да се кърпи с нови парчета. Ще кажете: „Дъщеря ми ще бъде добра; ако не сега, по-нататък!“ Защото това, което човек мисли, то

става. Ти и дъщеря ти сте едно и също нещо. Аз защо не мисля зло за хората? Защото то е отражение. Когато помисля за хората зло, то и върху мен ще се отрази. Мисълта създава нещата и се отразява върху нас.
12. стр. 44

Въпроси и отговори за възпитанието

Никога не се стремете да спрете човека, у когото се е зародило силно желание да направи нещо. Например някоя мома иска да се омъжи, запалила се е от всички страни, а майката и бащата не са доволни, не харесват момъка. „Не – казва тя, – ще се самоубия, ако не се омъжа за него.“ Готова е да прибегне до крайни средства. Не я спирайте по никой начин. Ако желаете нейното добро, оставете я да се омъжи. След време, като разбере своята грешка, тогава ѝ помогнете да се избави. Ако я спрат от пътя ѝ в това време, когато тя има силно желание, тя ще изпадне в по-голямо зло. 7, стр. 57

Оставете всяка душа сама да опита това, което силно желае, и като извлече урок от него, тогава ѝ въздействайте. Има закони, с които може да въздействате на хората. Най-лесният начин е Божественият – да въздействате морално, сиреч да се превърне енергията на едно същество от едно състояние в друго.

Въпрос: Знаете ли как можете да излекувате дъщеря си, която се е влюбила в някой момък?
*Даяк!**

Не. Въздействайте (с мисълта си – б. съст.) на момъка да намери друга, по-красива мома, да се влюби в нея.

*Бой (тур.). – Б съст.

Той ще пренебрегне дъщеря ви. Така тя ще опита горчивината от отхвърлянето, но ще се успокои и ще бъде спасена. Ще рече – друга мома ще спаси вашата.

Въпрос. Ами ако се обичат взаимно, но единият не се нрави на родителите на другия?

Аз говоря за случаи, когато чувствата от двете страни не са еднакво искрени. Когато се обичат, те спадат в друга категория – там никой не може да им препятства. Законът изисква да ги оставите свободни. 7, стр. 58

Въпрос: Какво би трябвало да направи един баща или майка, когато видят, че техните синове или дъщери имат някои пороци, напр. крадат, играят на комар и пр.?

Този въпрос е трудно да се разреши, нали, защото майките и бащите търсят по-лесен начин да поправят децата си. В такъв случай, от чисто окултно гледище, за да се излекува вашият син или дъщеря, ще им дойде някоя сериозна болест, в която животът им ще дойде на косъм. Родителите още в началото на заболяването ще се уплашат, ще започнат да се молят да не умре детето. С това всичко пропада. Трябва у сина или дъщерята да дойде един краен процес, който да внесе някаква промяна, някакво физическо или морално сътресение. Тъй че разболе ли се вашият син, не се плашете и не бързайте да го лекувате, а оставете организмът му да се изтощи. А родителите, със силното си желание да се подобри, спират лечебния процес на средата. Вие спирате болестта с лекарства и болният физически се излекува, но духовно – не. 7, стр. 106–107

Въпрос: Когато дойде болестта, тя дохожда по желанието на родителите или по други някои причини?

Не, по закони, които стимулират неговата карма. Има много начини, но не е позволено да се казват. Те са свети неща и нарушите ли ги, ще ви се отрази зле. Единственият метод, когато синът ви краде, обира, продава, създава ви главоболия или когато дъщеря ви води безпътен живот, е следният: поровете се във вашия минал живот и вижте какво сте сгрешили пред Бога, направете пред Него такава изповед, че да не остане никаква скрита мисъл във вас. Щом син ви краде и пакости, ще обещаете, че ще изплатите всички материални щети, които ще направи, като помогнете на бедните. Може да струва това 20–30 хиляди лева, обещайте да ги дадете; инак и парите ще похарчите, и пакостта ще претърпите – в бъдеще пак ще краде и ще краде повече.

Въпрос: За да краде и обезчестява, дължи се на обсебване; няма ли някоя висша сила да тури виновника на мястото му?

Бащата и майката трябва да имат тази сила, че да могат да освободят сина или дъщеря си от онзи, който ги обсебва. Ако имаше добро общество, то щеше да им въздейства, но при сегашните порядки това не е лесно. 7. стр. 108

Много пъти някои ваши постъпки, които вие считате за грехове, в духовния свят не са грехове, а добродетели, и това, което вие не считате за грях, в духовния свят го имат за грях. Например момък целуне мома – тук го считате за грях, но в духовния свят го смятат за добродетел. Тази мома щеше да се развращава.

ти и момъкът, като я целува, става неин идеал и с това я спасява.

Но има известни престъпления, за които в духовния свят няма прошка. Те са моралните престъпления. Морално престъпление е, ако убедите някого, че няма Бог; с това вие потопявате душата му в мрак, от който не може да излезе. Лишавате го от най-великото благо в живота. И когато покварите сърцето, волята и ума на човека, това също са морални престъпления. В духовния свят наказват много строго за такива престъпления. Против тях са говорили и еврейските пророци. 7, стр. 110-111

Братството трябва да се приложи вътре в домовете. Майките и бащите трябва да разбират този основен закон за братството, за да могат да създадат новите условия за отглеждане и възпитание на децата. Някой младеж е буен, върши пакости; как постъпват с него според старото възпитание? Изтезават го, затварят го. Но в затвора той изгубва здравето си и държавата го храни. Тоя младеж може да стане отличен гражданин. В него има изблик от енергия, която трябва умело да се впрегне в работа. Казвате за него: „Да, но той е един грешник, престъпник.“ Обществото е създавало такива условия, с които той не може да се бори. 5, стр. 104

Из беседи по време на събора във Велико Търново,
1919 г.

ДЕТЕТО И УЧИЛИЩЕТО

Аз подравявам младото поколение. Те ще възкръснат. На младото поколение ще дадем всичкото си съдействие. Едно съм с тях. Аз съм с младото поколение момчета и момичета, които имат стремеж към вечните ценности на Живота, които имат Любов. Идете и воювайте с оръжието на Любовта! Победата ще бъде ваша. В бъдеще ще дойде едно ново поколение – нов тип хора.

Ако ми дадете възможност, ще въздигна това младо поколение. Ще му дам философия, знания и начин за работа. Не мога си да ги направим, но художници, музиканти, поети и работници – да служат на Цялото, на Божественото. Във всички области на науката ще бъдат поевстепи.

Трибват учители, в които младежите да се изпитават как могат да станат строители на бъдещото общество. *39, стр. 14*

Педагогическите принципи на Учителя не са само нещо теоретично, а и нещо живо и опитано. Това, което Учителя е учил, той го е прилагал и опитвал много пъти с ценни резултати. То е опитано и от мнозина наши учители, и то с голям успех.

Под думата „образование“ ще разбираме това, което напоследък е прието в нашата педагогическа литература, а именно: оформяне на целия човек, изработване пълния и свършен душевен образ на човека. В този смисъл понятието „образование“ включва в себе си обучението и възпитанието. Първото има връзка повече с развитието на ума и обогатяването му със знания, а второто има връзка повече с облагородяването на чувствата и волята.

Училище-живот

Как можем най-кратко да характеризираме педагогическите идеи на Учителя? За какво училище ни говори той? За училище-живот.

Детето не трябва да се приготвя за живота, но трябва да живее своя детски живот в пълнота, като се сложат в действие всички негови сили и заложи

Животът е плод на Любовта.

Дето царува Любовта, там има изобилен живот. Ето защо училището, за да бъде училище-живот, трябва да бъде съградено върху Любовта.

Животът е радост.

Той е красота, творчество, най-великото благо, извор на сила и радост. Ето защо училището, за да бъде училище-живот, трябва да бъде място на радост. Винаги изобилният прилив на живот носи радост. а недоимъкът на живот – страдание.

Животът и радостта идват от творчеството.

Ето защо училището, за да бъде училище-живот, трябва да бъде място за творчество на ученика.

Човешкият живот е частица от великия живот на природата.

Тя е великата Световна майка, която обгръща и отглежда с любов всички свои деца. Ето защо училището, за да бъде училище-живот, трябва да бъде в близък досег с великата Природа.

Животът е музика.

Цялата природа е проникната от музика. Ето защо училището, за да стане училище-живот, детето трябва да живее в областта на хармонията. Музиката трябва да прониква в целия му живот.

Животът е движение.

Ето защо училището, за да бъде училище-живот, трябва да даде видно място на Паневритмията, на ритмичната гимнастика. Така детето ще бъде в интимен досег с творческите сили на природата. По този начин в детския организъм ще се влее нейният изобилен живот, който ще развие всестранично психо-физичните му сили.

Животът е дейност, животът е работа.

Всичко в природата работи. Слънцето работи неуморно. Слънчевите лъчи, за да дойдат до нас, изминават грамадни разстояния за 8 минути. Земята също работи. Вятърът, водата също работят, изворите и реките текат, морето се вълнува, тревите, цветята и дърветата неуморно работят със своите корени, клони, листа и пр. И красивите цветове и плодове са резултат на тяхната работа. И детето, за да живее в училището-живот, трябва да работи. Като работи сред природата, то едновременно ще се учи.

Животът е изявление на една велика разумност.

Ето защо училището, за да бъде училище-живот, ще помогне на младежа в гимназията да си изработи мироглед върху живота. Така той ще се оформи при излизането от гимназията като цялостна личност. Изработеният мироглед ще представлява обединителен елемент в него. Без този елемент вътрешният му живот ще бъде разпокъсан, без да има нещо, което да обединява в едно стройно цяло добитите знания и опитности. Чрез училището-живот ще се формира новият тип човек – човекът на дейната Любов! 39, стр. 16–18

Системата на обрцованията трябва да се смени. Не-що ново трябва да се внесе. Човешкият дух го стре-ми към нови начини и методи, чрез които да се про-яви Божественият живот на Земята. 77, стр. 32

При възпитанието на човека трябва да се внесе не-що ново, което коренно да измени възгледите му за живота.

Някои възпитателни методи, които днес се прила-гат, не са нищо друго освен дресиране. Вие възпита-вате човека при известни условия, но щом бъде пос-тавен при други условия, той се проявява пак поста-рому. Детето не че не знае, но прозорчето, през което гледа, е малко. Но колкото повече детето расте, тол-кова прозорчето става по-голямо. Възможностите на детето са вътре в него. Бог е насадил новото у човека, и то отвътре. Възпитателят трябва да създаде усло-вия за развитие и растеж на онова, което е вложено в душата от Бога, а не той сам да насажда нови идеи в нея. При съвременното възпитание ние искаме да направим детето като нас. Това е погрешно. Дайте му подтик да развие вложеното в него.

Ако някой е нервен, нека да остане нервен. Онзи, който е тих, остави го да си бъде тих. Може да го нака-раш да скача, но то е неестествено за него. 77, стр. 53

Днес във възпитателната система липсват някои елементи. Животът е достатъчно усложнен и затова старите методи вече не са валидни, както електричес-ката инсталация превъзхожда газената лампа. На учителите може да им се предоставят новите педаго-гически начини, но за да преподават по тях, трябва да им се дадат упътвания. 78, стр. 279

В бъдеще цялата възпитателна система ще бъде построена върху това какво е било твоето минало. А сега безразборно те поставят на един друг път, не така специфичен за теб. Човек по отношение на Горните същества е като дете. 78, стр. 284

Детската душа

Дали човек е млад, възрастен или стар. Божественото в него не се изменя. Ценният камък е всякога ценен. Дето и да го намерите – в чисто или нечисто място, – той не губи свойствата си. Душата е скъпоценен камък в човека. В нея се крият условията за неговото развитие. 39, стр. 28

Знаете ли колко е нежна човешката душа? В нея няма абсолютно никаква грубост. А нежността, благостта, която тя притежава – това са качества на Безграничния. 39, стр. 28

За да познаете някого, трябва да го обичате. Невъзможно е да любите един човек, докато не цените душата му. Да ценим човешката душа – това значи да виждаме в нея Божия образ. И когато човекът стане способен да вижда Великото разумно начало навсякъде, тогава може да люби всички хора. Тогава и в малките бръмбарчета вижда великия живот, който тече през тях, и ги обича. 39, стр. 35–36

Какво представляват децата в живота? Децата са съединителните нишки на живота. Слабото в природата е съединителната нишка. Когато хората казват за нещо, че е маловажно, че нищо не струва, те трябва да знаят, че тъкмо от това малко, слабо нещо зависи техният живот. То е съединителната нишка в живота им. 80, стр. 226

Любовта като образователен метод

Колкото повече се развиваше обучението, учителите виждаха, че боят не може да възпитава и затова се отказваха от него като възпитателно средство. Впоследствие, когато някой ученик не учеше или не мируваше, поставяха го да седи на колене, а под коленете му туряха ситен пясък или царевични зърна. След това учителите се отказваха и от този метод. Най-после те се намериха в чудо как да възпитават младото поколение. Докъде са достигнали съвременните учители при възпитанието на младото поколение – не зная. Струва ми се, че най-новата мярка, която прилагат днес в училищата срещу слабите и с лошо поведение ученици, е изключването им от училищата. Това са материалистически методи, които почиват на безлюбие. Ако учителят обикне ученика си, и най-неспособен да е той, учителят ще може по вътрешен път да събуди у него импулс за работа. Ако учителят е индиферентен към слабия ученик, това негово разположение ще се отрази върху ученика. Изобщо ако учителят обича учениците си, той ще събуди у тях импулс за работа. Майката се грижи да достави физическа храна на детето, а учителят – умствена храна. 20, стр. 36

Ако любовта се беше приложила като образователен метод, резултатите щяха да бъдат коренно различни от тия, които имаме сега. 39, стр. 52

Истинският метод на възпитанието започва с любовта. Тя е най-важното образователно условие. Искате ли да възпитате детето, трябва да го обичате – нищо повече. Като се постави любовта като връзка между учителя и детето, не се страхувайте за резул-

татите. Безграничният тогава ще се проявява чрез възпитателя и ще го учи как да възпитава.

Най-важната работа при образованието е, че учителят трябва да обича своите ученици. За да помогнете на един човек, трябва да го обичате. Благото, което искате за един човек, ще мине през вас.

Любовта е най-силният фактор, най-великата сила, чрез която можете да възпитавате. Когато искате да възпитате някого, трябва да го любите с всичкото си сърце и той да вижда във ваше лице човек, на когото има абсолютно доверие, човек без никакви задни цели. 39, стр. 54-55

Великата наука на възпитанието седи в това да намерите доброто у детето и него да извикате към проява. Да виждате лошото в него – това всеки може. 39, стр. 53

Когато учителят люби ученика, последният винаги ще учи. Неговия предмет ще учи. Ако учителят не го обича, ученикът не учи толкова неговия предмет. Някой може да каже: „Има някои ученици естествено лениви.“ На това можем да отговорим: „Вие не сте ги обикнали още! Да не виждате погрешките им!“

Без Любовта никакво образование не може да се очаква. Тя трябва да присъства в сърцето на възпитателя и възпитаника. Истинският образователен метод започва с живота, с Любовта. Онзи истински метод, който Божествената Любов носи, още не е приложен. Любовта, приложена в образованието, е най-силният метод. Няма сила в света, която може да се противи на Любовта. И най-упоритите деца отстъпват пред нея. Искате ли да бъдете истински учители, приложете Любовта като един от новите и мощни образователни методи. 39, стр. 56

За да възпитавате хората, трябва да приложите Христовото учение – учението за Любовта. Ако имате някое своенравно дете, направете опит с него и приложете метода на Любовта. Обикнете това дете и никога не мислете за неговите отрицателни черти. Мислете, че то е добро, разумно – и ще видите, че след известно време то ще се поправи. 39, стр. 56

Създаване на нов тип човек – човека на дейната Любов

И най-малките деца трябва да знаят законите и методите на Любовта. Трябва да знаят по кой начин Божествената Любов се превръща в служене, милосърдие, вяра, надежда, радост, смирение, знание и пр. 39, стр. 59

Истинското възпитание на децата седи в превръщането на Любовта в милосърдие. 39, стр. 70

Трябва да учим Любовта от черешите, от ябълките, крушите, сливите и пр. Тия плодни дървета са форми на Любовта. Когато учим Любовта от тях, ние ще бъдем по-близо до великата реалност. Като отидете до дървото, не се изисква да стоите много, за да получите нещо. Съсредоточете тогава всичкия си ум и сърце и ще получите нещо от дървото. Хубаво е, като станете сутринта, да видите един плод – круша, ябълка и пр. Природата е създала всички пособия за възпитание. Ако бях учител, през цялата година щях да внасям в клас круши, ябълки, сливи, черешки, грозде. Ще занеса в клас и саксии с цветя – някоя хубава роза или нещо друго; децата много обръщат внимание на то-

ва. Това е предметно учение. И тия плодове и цветя ще станат причина за разговор. 39, стр. 151

Това дете, което къса главичките на цветята, после ще изхвърли майка си на улицата. При възпитанието на децата да им се обръща внимание, че и мушичките, и птичките усещат болка като нас. Децата, като разберат това, ще кажат: Добре, в бъдеще няма да им причиняваме болка. По този начин ги възпитавайте. Не им казвайте, че това е грях, че онова е грях. Те нямат опитност от греха.

Аз не съм против даването на цветя, но казвам: не късайте цветя. Искате ли да дадете някому цвете, извадете го с корена заедно, турете го в малка саксия и така го подайте на човека, когото обичате. С късането на цветята хората се научават да умъртвяват нещата. Всяко цвете трябва да цъфне, да завърже плод и плодът да узрее. Не е ли по-хубаво да имаме една жива роза, отколкото една увехнала? Аз гледам как този Петранчо си играе с пръчица и одрусва главичките на цветята. Майка му казва: „Браво, браво!“ Утре то ще я изхвърли на улицата да трепери. Този Петранчо по два пъти на ден ще бие майка си и баща си и ще им каже: „Не ви познавам.“ Защото майката не е вложила един висок идеал в душата на своето дете. Майката трябваше да му каже: „Разумната природа е направила цветята да им се радваме, без да ги късаме.“ Така трябва майките да възпитават децата си в бъдеще, ако искат децата им да имат морал. 12

Първа стъпка към всяко възпитание е доверието на учителя към ученика. 39, стр. 53

Трудно дете?

Няма да се борим с лошите качества на детето, но не поощрим добрите. Не трябва да внушаваме на детето, че не е паметливо, защото каквото човек мисли, пък вън става. Сега на детето се проповядва отрицателната страна. Майката казва на детето: „Няма да лъжеш, няма да крадеш.“ Тогава детето казва: „Я чакай да опитам да видя какво нещо е кражбата.“ По-рано детето може да не е крало или лъгало. Майка му казва: „Да не лъжеш!“ Тогава детето казва: „Па да опитам какво нещо е лъжата.“ Или пък му се казва: „Не трябва да мразим.“ Като кажеш на детето: „Не бъди груб или не трябва да мразим“, то казва: „Чакай да го опитам.“ 39, стр. 86

Когато детето има разрушителни енергии:

Гневът е набиране на излишна енергия. Центърът му е над ушите. Щом гневът дойде у някого, ще вземе мотичка и ще работи. Трябва да имаме една работилница с чукове и други пособия, та онзи, който има излишна енергия, да отиде там да работи. Това може да се приложи във възпитанието. Когато детето има широка глава около ушите, то има наклонност към пресъпление. То трябва да работи, да не стои празно – да копае, да седи и пр., за да трансформира енергията. 39, стр. 87

Ще дадем мотички на гневливите, меланхоличните, на неразположените духом деца. За всяко състояние ще има съответна работа. Някои могат да копаят, други – да сеят, трети – да поливат и пр. Но все физическа работа се изисква за трансформиране на тия състояния. При такива състояния трябва да се излиза на работа на чист въздух. 39, стр. 152

Всяко наше външно действие се отразява и върху нашия душевен свят.

Като чисти пътя, по същия начин детето се учи да чисти и своите мисли. Значи от чистенето на пътя може да се дойде и до морала.

Като внесе ред в градината и двора и пр., чрез подсъзнателен процес детето ще внесе ред и в своите мисли, чувства и постъпки.

Кой е най-добрият начин за развиване на ума и сърцето? Детето ще вземе една мотичка, за да насочи вадичката в правия път и ще наблюдава как тя полива известни цветя. Така то ще стане по-внимателно към приятелите си и към всички. 39, стр. 152

Трите образователни периода

Всичко, което става в живота на цялото човечество, става и в живота на всеки отделен човек. Първите седем години детето преживява своя физически живот – това е периодът на оформяне и развитие на физическото тяло; вторите седем години – от 7 до 14 години – детето преживява живота на оформяне и развитие на своите чувства – или раждане и развиване на астралното му тяло; третите седем години – от 14 до 21 години – става раждане на умственото му тяло и човек започва да живее своя умствен живот, а от 21 до 30 години се ражда причинното тяло. 79, стр. 4–5

От раждането до седмата година човек е във физическия свят, развива предимно физичните си сили – тялото си. Тогава детето се учи да ходи, тогава развива волята си. През този период то е много активно. Имайте предвид тази активност на детето и се съобразявайте с нея.

От 7-ата до 14-ата си година детето е в духовния свят – развива предимно сърцето си, чувствата. Тогава детето е най-чувствително. Съобразявайте се с тази чувствителност и я използвайте при възпитанието.

От 14 до 21 години детето е в умствения, идейния свят, т.е. развива предимно ума си и идейния живот. Тогава разцъфтява логичното мислене. 39, стр. 93

Ако наредим душевните сили според степента на тяхната активност, то в първите седем години този редът: воля, сърце, ум. Значи волята е средището и чрез нея се действа на ума и сърцето. През втория период редът е този: сърце, ум, воля. Значи сърцето ще се действа за развитието на ума и волята. През третия период редът е този: ум, воля, сърце. Значи чрез ума ще се действа на волята и сърцето. От 21 години нататък тия фази се повтарят, но, разбира се, с друг интензитет и с все по-нови постижения и с нови придобивки на познания. Поради преповтарянето на тия периоди и след 21 години, макар и с малко по-друг характер, то каквото посеем у детето през първите 7 години, после дава своите плодове, и предимно в съответния, следващ период. 39, стр. 94

Човешкия живот можем да разделим на периоди от по 7 години, но от друго гледище можем да го разделим на периоди от по 33 години. В 33-ата си година всеки човек – съзнателно или несъзнателно – влиза в духовния живот. В него нещо се уравновесява вътрешно. В 66-ата си година човек влиза в мъдростта. И след тази възраст нагоре живее вече в Божествения свят. В него се проявяват душата и духът. Това трябва да има приложение при възпитанието. Защото в първи-

те десет години ще се даде подтик на това, което в съответния период ще даде своите плодове. 77, стр. 53

Опитностите, преживяванията, придобивките на детето, юношата и младежа от раждането до 21 години определят до голяма степен цялото му бъдеще. Ще вземем един пример: нека кажем, че детето в първите три периода на своя живот е преживяло възвишени идеи, любов, възторг от идеала, естетични чувства и пр. Всичко това ще определи какъв ще бъде той в следващите периоди – до дълбока старост. Ако е събрал през първите три периода богата, красива опитност, ценни преживявания, то те постепенно ще възрастнат, ще разцъфтят в него и ще го доведат в зрялата възраст и в старостта до вътрешно просветление, мъдрост, духовност, велика любов.

Ако не е посято нищо в душата му през първите три периода, то в старостта ще дойде зализ, отслабване на духовните му сили. Това се отнася даже и до здравето. Който през първите три периода е имал положителни, прави мисли, чувства, желания и действия, той дава условия и възможност за здраво тяло в зряла и напреднала възраст. А който е имал отрицателни, криви мисли, чувства, желания и постъпки през първите три периода, той посява в себе си сили, които в бъдеще – в зряла и напреднала възраст – ще се проявят като предразположение към болест. 39, стр. 93–95

За първия период Учителя казва:

Желязото трябва да се бие, докато е горещо. Същото е и с човешкото естество. Ти може да се преобразу-

ва и възпитава, докато съдържа тая първоначална топлина на младия и гъвкав живот, който приема и усвоява всичко, що му се дава. 39, стр. 107

Първият и вторият възпитателен период – до 14-годишна възраст – са много важни. Тогава се насаждат у децата семенца, които после ще поникнат и ще дадат своя плод. Защо някои в дълбока старост стават мъдри, а други се вдетиняват? При първия случай още в детска възраст са посадени красивите семена на възвишени идеи и после те дават своя плод, а при втория случай през детството и юношеството е имало безидеен живот и тогава няма и какво да поникне. Бъди умно дете, за да си умен старец. 78, стр. 281

Когато детето е тръгнало към училище, не му купувайте кукли, а книги. Хубаво е, че децата почват с играчки и игри, с което се обръща внимание на обективния ум. Но децата трябва да се занимават с музика и изкуство, за да имат леки преходи към духовното. Ако се приложат нови методи във възпитанието, то ще се опрости и ще стане десет пъти по-лесно.

Първо, нека децата имат допир с реалността, да разглеждат нещата и да опознаят тяхното естество, за да ги възприемат с Любов, и чак след това да учат теория. Новото изисква първо да се опитват нещата и после да се говори за тях. Така постъпва и Природата: първо разкрива нещата и после ги обяснява. Не занимавайте децата с отвлечени работи. Но това не означава, че не трябва да се даде храна на детското въображение. Въображението е противоположният полюс на обективния ум. 78, стр. 281

Методи на Природата

В образованието трябва да се приложат методите на разумната Природа. *39, стр. 100*

Наблюдение

В новото училище ще приложим метода на Природата, който е най-меродавен. Един англичанин е казал: „Законът на Англия е закон на Природата“, което значи, че англичаните искат да се водят по законите на Природата. Ако се отвори училище, в което да се прилагат новите методи на възпитание, то децата ще бъдат привикнати да наблюдават движението и растежа на дърветата, течението на реките, растежа на цветята. Така те ще видят великото и красивото. Могат да ни дадат едно начално училище с четири отделения, една прогимназия и една гимназия; две години са достатъчни, за да се видят резултатите. Материалът, който ще се изучава, ще бъде същият, какъвто е в програмата за всички училища, но разликата е, че ще се преподава по нов начин. *78, стр. 290*

Ботаниката ще се изучава там, на място – при цветята, при дърветата. Детето, работейки в градината, на полето, в гората и пр., едновременно ще прави своите наблюдения и ще записва това, което прави и наблюдава, в специална тетрадка. Ще описва времето на посаждането, поникването, цъфтежа, връзването и узряването на плодовете. Ще записва и всички атмосферни промени. То ще наблюдава промените на температурата през разните годишни времена, мястото на изгревната и залезната точка на Слънцето в разните месеци на годината. Едновременно ще наблюдава проме-

ните в градината, на полето, в гората, на планината, ще наблюдава реките, изворите и пр. през всички годишни времена. Всяко растение ще наблюдава стъпка по стъпка – как расте във всички фази на неговия живот. Ще наблюдава формата на листата, на цвета, на пъпките и пр. Чрез наблюдение във време на своя труд сред природата и при излетите детето ще събере достатъчно фактически материал. Поради неговия близък досег с природата у детето ще възникнат множество въпроси, които то ще се заеме да разреши чрез по-нататъшни наблюдения и опити и чрез проучването им с помощта на литературата. 39, стр. 182

Изобщо децата трябва да се занимават с Природата: да наблюдават как расте дървото, на колко клони се разклонява и колко клончета има един клон. Така децата неусетно ще научат да смятат с четирите аритметични действия. Ето един повод за смятане: нека целият клас преброи колко зърна има един царевичен кочан, нека сравни колко семена има един житен, един ечемичен и един овесен клас.

Важно правило при възпитанието на децата в началното училище е да се започне с физическия свят. Чрез малки изисквания трябва да се създаде работа за децата. Един-два часа физически труд на ден би било за тях голямо удоволствие, а на най-малките деца един час физически труд е достатъчен, и то разделен на няколко части, а не наведнъж. В училищната градина децата да приготвят малки лехи, да пренасят пръст от едно място на друго, да посадят плодни дръвчета. Учителите да ги извеждат и на Витоша, за да чистят пътеките от камъчета, сухи листа и клончета. Гората ще се разлисти, а сухите клончета ще бъдат употребени за огън, т.е. от непотребните неща те

ще произведат динамична сила. Това за тях е едно нагледно упражнение и, от друга страна, пътищата ще бъдат чисти. В дадена местност нека чистотата на изворите да бъде поддържана от децата и да посадят в околностите ѝ плодни дръвчета. В дръвчетата има духовни сили. Когато детето посажда, то не разваля. Когато се работи с Любов, става обмяна между жизнените им тела. Ако тази система се внесе в образованието, то България за десет години ще бъде покрита с плодни дръвчета, пътищата ще бъдат почистени и децата ще бъдат възпитани по съвсем нов начин.

Децата трябва да се учат на природосъобразен живот. Има закон, че каквото работим отвън, това се съгражда и отвътре; нека това да се приложи в педагогиката. От чистенето на пътя ще се дойде до морала. Този път означава Животът, по който върви човек. Клечки и камъчета по пътя – това са слабостите. Когато се учи човек да чисти пътя от клечки, камъчета, той по същия начин ще чисти и своите мисли и чувства. По начина, по който детето чисти пътя от клечки, ще познаеш дали душата му е готова. Ако то чисти пътя както трябва, това дете и в живота ще постъпва така, а ако не чисти пътя както трябва, то и в живота ще му липсва нещо. 78, стр. 282

Детето трябва да изучава растенията. То трябва да ги обича. Във всеки училищен двор трябва да има градина, да има посадени растения. Трябва да има нещо, което да е посредник на Божествената енергия: череши, ябълки, сливи, круши, дюли, орехи и др. Жълтите цветя предават интелигентност, червените – живот и здраве. Като насърчавате децата да засадят цветя – жълти, червени, бели, цветята ще ги насърчават чрез красотата си. 70, стр. 375

Мнозина нямат методи как да изучават Природата. Те я изучават много механически. Механичното изучаване на Природата, без да разбира човек вътрешната, духовната ѝ страна, го огрубява. Защо детето огрубява, когато влиза в общение само с материалната страна на Природата? Защото се засягат само известни сили на душата, а по-дълбоките ѝ сили остават незасегнати. Когато детето отглежда ябълкови пръвчета като мъртви форми, силите у него заглъхват. Със съвсем други, по-дълбоки и по-живи мисли, чувства и желания ще работи детето с едно дърво или двете, когато знае, че то е живо същество, което е отливчиво на неговата Любов. Тогава неговата дейност ще има истинско образователно значение. Само тогава е възможна истинска обмяна между него и Природата. И само тогава дейността му ще действа дълбоко обновително върху него. 39, стр. 172

Детето ще изучава оная степен на вътрешния живот, която паякът, бръмбарът и птицата проявяват в своята дейност. Връбчето няма да се изучава само по отношение жизнените функции, само по отношение външната страна на живота, но ще се изучава и във връзка със степента на разумното съзнание, което то притежава. Детето да почувства, че това е същество, което усеща глад, жажда, болка, страдание, че то чувства нашата любов и тя намира отглас в него.

Тогава то ще може да разбере животните и растенията и да ги обикне. Значи от формата и жизнените функции ще се издигне до съзнанието им.

На детето можете да му покажете, че има разумност в Природата. Можете да напишете на плочата или на хартията един шестоъгълник, петоъгълник, четириъгълник и ще го попитате: „Тия линии сами ли дойдо-

ха върху листа хартия?" Детето ще каже: „Човек ги написа.“ Тогава ще го попитате: „А кой постави на цветето тая форма?“ „Една разумна сила.“ Значи в цветето работи една разумност. После ще вземете пчелите и ще разгледате как те събират мед, как го приготвяват, как го оставят да ферментира. И с много примери ще се покаже разумността в Природата. Трябва да се покаже, че във всички създания – цветя, насекоми, птици – има съзнание, специфично съзнание, което постепенно се разширява. 39, стр. 173

Заведете детето при някое смазано цветенце и ще кажете: „Ако ти си това цветенце, ще ти бъде ли приятно?“ Заведете го при друго цветенце – весело и здраво – и му кажете: „Ако си това цветенце, ще ти бъде ли добре?“ Детето разбира тия аналогии. Така то ще схване, че както ние можем да бъдем добре или зле, така може да бъде и цветенцето. Детето инстинктивно ще се добере до вътрешния живот на цветенцето. После оттам ще преминем към съзнанието на мушичките, птичките и после на човека. При възпитанието на детето не започвайте с камъни, а всякога с това, което се движи: с извора, който извира, с цветето, което расте, с буболечката, която се движи, с птичките, които хвърчат, и пр. Като прекараме съзнанието на детето през извора, цветята, буболечката, мушичката, птичката и човека, то е приготвено. И у него се заражда морал, у него се събуждат спящите заложби. Детето ще схване, че всички същества чувстват Любовта.

Кажете на децата, че цветята се радват, че им е приятно, когато ги поливаме. Може да им покажем как се радва цветето. Заведете го при едно цвете, което не сте поливали 2–3 дена и е започнало да увяхва. И ще му кажете: „Ела да видиш как ще се радва това цвете.

ито го полеем." Поливат го – и след малко листата му се съживяват.

По този начин детето ще се научи да вижда не само формата, да няма механично отношение към растението или животното, но да вижда в цялата Природа действието на едно разумно начало, да вижда в мъдрото, целесъобразно устройство на едно цвете, на едно дърво дейността на разумни сили, на едно съзнание на известна степен на развитие и във всяко едно от тях да вижда нещо родно и близко. 39, стр. 174

Ако иска човек да стане културен, трябва да започне от растенията! Да не се мисли, че у тях няма съзнание. Като минавате покрай някое дърво, спрете се под неговата сянка, помилвайте го малко и кажете: „Колко е хубаво при тебе, под твоята сянка!“ Някои казват: „Аз работя духовно. Нека другите да работят физически.“ Не, всичко в света е свързано. Когато човек посади в земята три царевични зърна, да не ги счита, че са мъртви същества, но да ги наглежда като свои малки братчета. Като отива човек при някоя слива или ябълка, да се спре при тях. Те не трябва да са мъртви за него, а живи същества, които ще помилва и ще им каже: „Доволни ли сте?“ 39, стр. 175

Детето не трябва да се ограничава само с формата, а трябва да долови зад материалното пулса на самия живот, вътрешния живот на Природата. Ако е въпрос за изучаване само на материалните форми и процеси, тогава по-добре нека се задоволим с открити растения, донесени в клас, или с учебника. С изучаване на живота сред самата Природа детето трябва да се сблъска с вътрешния ѝ живот. Детето ще схване цветето като живо същество със своя осо-

бен вътрешен живот. С какво чувство ще бъде тогава изпълнено то, когато разкопава около растението, когато го полива! Тогава то ще чувства, че това е добро за растението, а когато види някое увехнало растение, ще чувства, че то страда. Когато детето седи или полива цветя или дървечета, ще се научи да ги обича. 39, стр. 175

Като помислиш, че си стъпнал едно цвете, реши да си поправиш погрешката. Ние сме много невнимателни. Някое цветенце е цъфнало хубаво. Някой мине и го стъпче. Аз, като минавам покрай едно цвете, спирам се, разговарям се с него. Казвам му: „Колко време си тук? Кой са братята и сестрите ти? Как е твоят господар! Полива ли те навреме?“ И си отминавам.

Когато минавате покрай едно цвете, ако можете да прочетете това, което е писала разумната Природа в него, вие ще придобиете нещо и ще се зарадвате. Цветето е книга, в която великата разумност, която работи в Природата, е писала нещо. Отивате при една мушичка и пак правите същото. В който дом има много цветя, там хората не се карат. 39, стр. 176

Изучавайте Природата. Черпете сили от нея. Като наблюдаваме извора, сменяме състоянието си. Когато сте недоволен, отегчен, застанете при един извор и го гледайте. Веднага едно светло състояние ще дойде във вас, ще почувствате прилив на сили, едно обнадяване ще озари съзнанието ви. И в най-простите наглед работи в Природата има скрита красота. В едно житно зърно например има красота. То крие живот в себе си. В природата има всички методи. Трябва да се учим от изворите, от камъните, от реките, от плодовете, от скъпоценните камъни. Помиришеш едно цвете. Благодари на разумното начало, което работи

в Природата. и му кажи: „Досега не можех да те виждам, а сега едва надзъртвам, че си в цветенцето.“ Това е път, който води към Любовта!

В новата епоха човек ще има едно по-близко, по-вътрешно отношение към Природата. Това ще отвори нови хоризонти за човешкото творчество, ще внесе нова поезия, нова красота в живота, ще създаде по-благоприятни условия за повдигането на човечеството. В духането на вятъра, в течението на реките, в движението на светлината, в проявите на живота се крие езикът на разумната Природа. Аз слушам от тях такава отлична реч, каквато не съм слушал и от най-красноречивите оратори в света. 39, стр. 182

Най-напред при занимаването на децата с математика не ги занимавайте с отвлечените принципи, а си служете с живите форми. Например детето да има работа с круши, дини и ябълки. У него да се яви подтик да преброи колко семена има в тях, какви са семките и пр. Да се яви у него интерес да види колко семенца има във всеки плод, да изучи тяхната форма, цвят и пр. Това има значение. Така ще научат децата известни закони. 39, стр. 197

Децата най-първо ще бъдат подбудени да наблюдават цветята, венечните листа, тичинките, ще видят как са поставени в цвета и пр. След това нека детето да се заинтересува да нарисува формата на цвета в най-прост вид.

Когато сте неразположени, нарисувайте някои плодове, особено круша. После нарисувайте и самото дърво и забележете каква промяна ще стане с вас. Нарисувайте ябълка, цветя. Като рисувате едно цвете, то трябва да изпъкне във вас като живо. В това отношение трябва да имате въображение. 39, стр. 200

Един велик живот минава през всички форми в Природата. И той учи и възпитава много повече, отколкото хиляди морализирания. Обицуването на детето с цветята, изворите, плодовете ще внесе много повече у него, отколкото всекидневните морализирания. Цветята и плодовете възпитават детето не само със своята красива форма и със своите краски, но и чрез общението на детето с онзи велик живот, който минава през тях и през всички други форми. 39, стр. 177

Въпрос: Трябва ли детето да се занимава с машини и кога?

До 14-годишна възраст целта е детето да бъде сред Природата, да се занимава с растения и да употребява малки ръчни инструменти. Когато се събуди умът, тогава да се занимава с машини, т.е. когато мине 14-годишна възраст. Ако почне отначало с машини, ще стане бездушно.

Центровете в мозъка са наредени спиралообразно. Събудим ли един център в мозъка преждевременно, тогава е вредно. Трябва да се работи с прости и естествени форми, за да няма голямо напрежение на мисълта, тъй като многото мислене е изхарчване на енергия, с която детето не разполага в мозъка си. Детето трябва да започне и с геометрия, и с аритметика, но пак във връзка с живата Природа. Най-напред ще участват сетивата – да разглежда формите и отношенията им, като големина и тегло, цвят и звук, ред и последователност. Тези центрове са подредени все долу, над веждите.

Най-първо детето трябва да почне с работа всред Природата, после – със смятане и след това – с рису-

ване. Ще рисува предметите, които има наоколо. Рисуването ще влезе в геометрията, т.е. ще дойде като следствие при наблюдаване реда на нещата. С бояте - после. 78, стр. 283

Работа

Въпрос: Каква работа трябва да се създаде на децата?

През зимата децата да чистят пътеките от сняг и да правят пъртини. Хубаво е да има училищна градина, в която децата да работят, да садят овощни и медоносни растения. Децата да знаят да присаждат и култивират, да учат пчеларство. Ако аз възпитавам децата, ще кажа всяко едно от тях да си избере по няколко ябълкови дървета, да се грижи за тях и да мисли, че идната година ще родят много ябълки. Ако няма градина в училището, да се използват горите и полянките, които дават лесни възможности за работа. Децата всякога са готови да оказват помощ на птички и на болни животни. Изворите и растенията действат по-благородно върху децата, отколкото животните. 77, стр. 281

Защото в растенията има по-голяма чистота, отколкото у животните. С животните детето на първо време може да се занимава, като помага на някое болно или ранено животно. Същевременно то ще ги наблюдава във връзка с работата си с растенията. 39, стр. 157

Физическият труд на децата трябва да е един-два часа на ден. Той трябва да се определи според степента на детското развитие. Някои деца са по-нежни, по-деликатни. На тях ще се даде по-малко физически

труд. На малките деца трябва да се падне физически труд един час на ден, и то не наведнъж. Този час трябва да се разпредели на няколко части – с междини.

А всичкото друго време ще се употреби за обработка на материала, на опитностите, добити от труда и от наблюденията сред природата.

Детето чрез работа в градината, на полето, в гората и пр. ще събере достатъчно факти, впечатления, преживявания и пр. и после в класната стая ще ги обработва.

1/3 от времето детето ще прекарва навън, а 2/3 – в училището, в класната стая. 39, стр. 157

Когато децата минават по пътя, ще го очистят, ще съберат сухите листа и клечките. Това е възпитание. Така детето ще се учи на система, да отделя. Това е алхимически закон: ще разделя потребното от непотребното. Сухите дървета не могат да служат, когато са разхвърляни по пътя. Те се събират отделно, за да бъдат употребени за огъня. Значи от непотребните неща произвеждаме динамически. 39, стр. 157

При истинското възпитание детето ще чисти извори, ще седи и полива плодни дръвчета и така у него ще се събудят висши подтици.

В най-ранна възраст децата трябва да се занимават с материални, обективни, видими работи: с извори, с дръвчета и пр. За децата всичко трябва да бъде в картини и образи, нагледно. Когато детето очисти извора, ще му кажете: „Това хубаво ли е?“ „Хубаво.“ Така трябва да чистите и сърцето си. И вашето сърце трябва да е тъй чисто! И ще започнете да му разправяте, че в сърцето не трябва да има никакви камъчета, листа, клончета, които гният и пр. Също така, когато детето посади една семка, ще извадите една ана-

логия за неговия душевен живот. Това е един метод за възпитание. Значи работата с извора ще се провежда и ще се свързва с вътрешния живот.

Като отидат някои при извора, събуват се и си турят нозете в извора. Не, ще гребнете вода от извора и настрани от него ще ги измиете. Тъй трябва да се възпитава малките деца.

Хубаво е да очистим някой извор, да му отворим път, да му постелем дъното с красиви камъчета и да го оградим наоколо. Тогава се чува красивата музика на водата. Това възпитава детето. 39. стр. 128

За да бъде чистенето на извора от децата възпитателна работа, тя не трябва да е механична: детето трябва да си представи извора като живо същество, което страда, когато е неочистено. 39. стр. 159

Новото възпитание

Децата трябва да се възпитат на чистота

Трябва да им се дадат песни с движения за чистота, защото образното пеене с движения много влияе на човека. Трябва да се внесе хигиена в училище, преобуване и преобличане, шкафче за принадлежности. Преди хранене децата трябва да си мият ръцете, а след това да си измиват устата и всички събрани отпадъци да се изхвърлят на специално място. Учителите имат една голяма задача: преди всичко да създадат навици към чистота. Радостта, щастието и здравето зависят от чистотата. Трябва да се внесе красота в чистотата, да е приятно и естетично, защото в

Природата има идеална чистота. Ако бях учител, нямаше да им говоря теоретически, а щях да ги заведа при един чист поток с гладки камъчета и там да преподавам за чистотата. Ще им покажа как всичко е чисто сред Природата. 78. стр. 283-284

В бъдеще цялото възпитание ще се измени, по съвсем друг начин ще възпитаваме децата. Сега с големи усилия имаме много малък резултат. Ти мислиш, че можеш да възпитаваш детето, обаче всичкото ти възпитание след известно число години рухва. Например навърши 20 години, накриви шапка и знанието, което си искал да му дадеш, се изпарява.

Значение на музиката

Въпрос: Какво е значението на музиката във възпитанието?

Ако в съвременното училище учителите внесат музиката, то много препятствия ще се отстранят. В училище трябва да се внесат музиката и новите гимнастически упражнения. Има нещо, което липсва в програмата, понеже е станала много механична. Няма нужда учителят да се оплаква от немирството на учениците, няма нужда да им казва: „Мълчете!“, но да вземе цигулката и да им засвири нещо. Те веднага ще мълкнат и той ще може да им говори, а те ще слушат внимателно това, което им говори. Употребете Божествената музика като възпитателен метод и в трите свята.

Ние има какво да дадем сега – окултните упражнения, т.е. нашите песни; с тях правете опити. Братските песни имат строго определени думи, които нямат две или повече значения. 78. стр. 286

На учителите най-първо трябва да се даде нова музика, която да се употреби като възпитателно средство. При новото възпитание човек ще се променя с музиката. Сегашното възпитание става без музиката. Тя се счита за лудеж и възрастният казва, че с такива детински работи не се занимава. Днес запознават децата с музиката, с нотите и начина на пеење, но не са я възприели като възпитателен метод. Няма по-мъчна работа от това да възпитаваши хората без музика – то е все едно да месиш брашно без вода.

Един учител от града все се оплакваше, че учениците му в седми клас са немирни, но той допускаше грешка, като ги нахокваше и наричаше, че са много прости и опърничави. Не, той трябваше да им каже нещо друго, от което да спечелят. Откакто започна да им чете стихотворения, учениците му се умириха.

Когато децата въпреки вдигат много шум, майката трябва да отиде при пианото, да изсвири и да изпее: „Млъчете, деца, умирайте се!“ И всички ще млъкнат. Дай на едно дете три ябълки и го накарай да пее, дай му една дреха и го накарай да пее, дай му някоя книга и го накарай да пее. И ще видиш едно различие в пеењето му. Музиката може да се употреби като метод за събуждане на заложибите, дарбите и добродетелите на детската душа. 78, стр. 41

Музиката е материализирано движение на Духа. Тя е правилен начин за диференциране на материята на тялото и на човешките мисли, чувства и постъпки. По-неже има връзка между човешката мисъл и музиката, то за да стане човек музикален, трябва да стане цял преврат в неговия ум и в неговото сърце. И обратно, човек не може да мисли, ако не е музикален. Ако не е музикален, ще мисли, но ще има обикновена мисъл.

Музикалното състояние е бъдещото състояние на хората. Между музикалното чувство и мисловната способност има известна връзка. Колкото е по-музикален човек, толкова и разсъдъчните му способности са по-силни. Докато човек не развие у себе си музикалното чувство, той не може да мисли право. Без музика права мисъл не съществува. Щом пее хубаво, човек възприема красиви и светли мисли. За развиване на човешкия ум и сърце е потребна музика. Всяка песен е хубава и е изпята хубаво, ако дава подтик на човешкия ум, сърце и воля. 39, стр. 345

Музиката – това е дишане на съзнанието. Музикалният свят е среда, чрез която душата се проявява на земята. Любовта без подходяща музикална среда не може да се прояви. А Любовта – това е великата реалност на живота.

Движението на енергиите в човека става понякога във възходящо направление, а понякога – в низходящо. Ако не знае този закон, у него ще се родят най-лоши разположения.

Има три вида музика: механична, която само раздвижва нещата; органична, която ги организира; и психична, която кара човека да мисли. Човечеството трябва да се издигне до органичната музика, а след това и до психичната. При органичното пеене, а още повече при психичното, магическото действие и чарът се дължат между другото на усилването на обертоновете. 39, стр. 346

Без музика всички усилия, в каквото и направление да са насочени, ще бъдат напразни. Ако всяка работа, която вършим, бихме я правили с песен, щяхме да имаме резултати.

Съвременните хора трябва да прилагат музиката в живота си като образователно средство. Ако продължават да си служат със старите методи за образование, нищо няма да постигнат. Ако хората искат да преизпитат, да отгледат надеждно поколение, което да стане носител на нещо красиво и възвишено, на нещо ново, те трябва да поставят в основата на образованието музиката. Ако хората прилагали музиката като един от най-разумните методи за работа, те няма да губят толкова време и енергия за постигане на такива малки резултати. И ако те постигат тъй трудно нещата, това показва, че още не работят музикално. Музиката трябва да се счита като първостепенен образователен фактор за облагородяване на човешкия характер. Всички сили на душата трябва да минат през музиката, за да се хармонизират и уравновесят. Музиката трябва да се прилага като метод за проектиране на мислите, чувствата и желанията от нисшия свят към висшия, за да се подхранят зародишите на чувства и способности, които дремят в човешката душа. Някои от висшите чувства на душата могат да се пробудят само чрез музиката. 39, стр. 352

В бъдеще при образованието на децата имайте предвид, че не можете да всадите никаква идея у тях, ако не е развито музикалното им чувство. Ако вие мислите да дадете култура на човечеството без музика, не се лъжете – невъзможно е. Не е съществувала досега култура без музика и в бъдеще няма да съществува.

В бъдеще, ако искате да възпитавате малки деца правилно, можете да ги възпитавате прекрасно с музика. Даже най-упоритите, най-своенравните деца можете да възпитавате с музика. 39, стр. 354

Паневритмия

Ето думите на Учителя, казани пред група народни учители:

В съвременното възпитание трябва да се въведат тия ритмични упражнения. Има движения разумни. Много движения са неразумни. Има движения, които подобряват работата на мозъка. Има движения, които подобряват чувствата. Има движения, които подобряват волята. Ако се въведат тия музикални ритмични упражнения, децата ще напредват много повече. Тия неща сме ги опитали вече 15–20 години върху деца и възрастни.

Някои учители, които са проучили педагогическите идеи на Учителя, са приложили между другото това: „Учениците в първоначалното училище се научава да изпълняват паневритмичните упражнения и постоянно искаха да ги играят. Стана голяма промяна в характера им. Станаха по-добри. Коренно се измениха. Проявиха се много добри страни в характера им. По-рано се караха, обиждаха се, бяха нервни и сега всичко това изчезна – промениха се обноските им у дома и в училището. Паневритмията ще помогне за създаване на новия българин – с крепък дух, широка душа, чисто сърце и светъл ум, насочен към доброто, истинното и красивото.“ 39, стр. 370

Паневритмията трябва да се въведе в училищата. Един час, употребен за Паневритмия, ще подготви ново поколение. 77, стр. 58

Хармония в класа

Ако бях учител, щях да туря едно момиче с едно момче на чин – момичето от лявата страна на момчето, а някой път обратно, за да има хармония между темпераментите. Ще наредя така децата, че между тези, които са на един чин, да има три допирни точки. Или мога да ги наредя по друг начин: две момичета заедно, но едното да бъде такова, което върви по бащина линия, а другото – по майчина. Или може да седнат момичетата отпред, а момчетата – отзад и никога не трябва да се нареждат момичетата отзад. 78, стр. 283

Веселите деца са като огън в класа – всичко запалват. Учителят трябва да настави децата с усмихнати лица така, че песимистичните да ги гледат. Има деца, на които учителят не може да се сърди – когато се усмихне детето, изменя се и неговото настроение, защото има нещо магическо в тях. Заради щастливите, заради любимите деца учителят прощава и на останалите. Самите ученици са предметно учение за учителя и той постоянно се учи от тях. Най-първо трябва да се възпитат момичетата, защото известен брой момчета се влияят от тях; а ако е обратно, ако известен брой момичета се влияят от момчетата, тогава ще възпитава момчетата и ще има резултат. Тук не се изисква голяма мъчнотия, но трябва да има разнообразие. 78, стр. 284

При гениалното дете почвата, върху която е посадено, е много добра. Външните и вътрешните условия са много добри. Там лесно се работи. При талантливото дете почвата не е толкова добра, а при обикнове-

ното дете – още по-малко. От обикновените деца стават таланти, от талантистите – гениални. На десет обикновени деца трябва едно талантистично. На десет талантисти трябва едно гениално. Ако няма гениални деца между учениците, последните не могат да се развиват правилно. Гениалните и талантистите деца ще бъдат подтик за обикновените.

Аз бих турил едно крадливо дете между две честни и съвестни деца. Те ще му въздействат, ще го възпитават. Ако пък едно дете е много щедро, ще го туря между две лоши деца, за да уравни неговата добрина. Така и едните, и другите ще се ползват. 77, стр. 59

Може да се създаде една възпитателна система на френологична основа. Когато правех своите изследвания, влязох в класа на един учител, който се оплакваше, че се намира в съвсем лоша среда, а пък аз видях у децата таланти и музикални заложби. Дадох му някои правила и му казах: „Наблюдавайте ги, поне да нямате скука в живота си.“ Аз изучавах децата му: те бяха много досетливи, виждаха, че има нещо ново и усещаха, че ги повдигам. При френологичните изследвания, когато някому кажа добрите страни, той пита и за лошите, но ако му ги кажа, той ще забрави добрите, затова по-добре е да не ги научава. 78, стр. 285

Вяра, религиозно възпитание

Учителите ще развият у децата религиозно чувство и вяра, като ги подтикват да се помолят за нещо, към което се стремят и силно желаят. И щом то се реализира, те ще осъзнаят сами, че е плод на тяхната вяра. Децата знаят за Бога повече, отколкото възраст-

ниге, но е хубаво най-първо да им се даде образ на Бога от физическото поле – физическото изявление на Бога. Четири години ми трябва, за да приложа това в днешното училище.

Въпрос: Как да се приучат децата на молитва?

След като детето е направило някое добро, вечер да благодари, че е могло да го стори; така ще се свърже с Бога, с доброто. Идеята за Бога детето носи в себе си. Децата могат да се възпитават, докато спят. Денем душата им е затворена, но когато заспят, душата им се отваря и тогава те слушат това, което им говориш.

Как ще възпитате грубото, неразбрано и недоразвито дете на добри и правилни отношения? Каквото днес го научите, утре то ще го забрави. Такова възпитание е дресировка, нищо повече. При възпитанието на детето нещата трябва да пуснат дълбоки корени в съзнанието му. Майката трябва да научи детето си да обича Бога. Щом детето обича Бога, ще се самовъзпитава. Духовния си живот детето трябва да започне със съзнателна помощ към по-слабите. Така у него ще се яви готовност на самопожертвователност. Това трябва да стане като религиозно възпитание и когато то срещне по пътя си бедно или болно дете, няма да отмине, но ще помогне; у него ще се събуди религиозното чувство. 78. стр. 287

Вегетарианско хранене

Има общи и конкретни условия за самовъзпитание в възпитание и трябва да познаваме общите, а и да се съобразяваме с конкретните.

Хубаво е децата да се научат на вегетарианско хранене. То действа здравословно, а освен това дава условия за духовно и морално повдигане. За тази цел може да се проучи как действат месната и растителната храна, какви са разликите между тревопасните и месоядните животни и пр.

Когато едно дете иска да стане вегетарианец, защо бащата не съизволява на това? В родителските срещи може да се изтъкне въпросът, че в чистотата на храната седи здравословният живот. Месната храна не съдържа сила и не е чиста. Когато се яде ябълка, се придобива повече сила, понеже в нея има сила и здраве. Ябълковите сокове ще се превърнат в организма в такава устойчивост, каквато само ябълковото дърво има. Наше благо е да обичаме всички живи същества, а не да им причиняваме вреда. Най-първо ще се проповядва на децата Любов към всички същества. Една ябълка, след като узрее, сама се жертва, а като хванеш кокошката, тя кудкудяка: „Не ме яж, не ме бутай!“ Тревопасните животни още известно време ще се жертват, но после хората ще им се отплащат; даром няма да мине – ще им платим с лихвите, законът е строг.

Като се развие у децата любов към растенията и животните, тогава те няма да късат цветята и ще загубят желание да се хранят с храна от животински произход. Когато им кажеш: „Не убивай!“, ти ще ги насърчиш, а щом като ги запознаеш с Любовта, е съвсем друго; без Любовта не могат да се разберат думите „Не убивай!“. Едно педагогическо правило гласи: не говори на децата отрицателното, а положителното. У човека има нисши, животински инстинкти и щом му говориш за греха, събуждаш у него инстинкта и той оп

на да опита. Кажеш му: „Не кради, не лъжи!“, а той се
отказа: „Аз бях го забравил, чакай да го опитам!“ Кажеш
му: „Не бъди груб!“, а той: „Чакай да го опитам!“ 78,
стр. 292-293

Учител и ученик

Когато учителят говори на учениците си, общени-
ето между тях има две страни: външно общение и
вътрешно. Първото се състои от зрители и слухо-
ви възприятия: вие виждате своя събеседник, възпри-
емате жестовете му и слушате гласа му. Второ,
приемате и трептенията, които излизат от са-
мите мисли и чувства, които има в момента. Това
може да стане във вашето подсъзнание, но то оказ-
ва голямо влияние върху вас. Когато учителят гово-
ри искрено, тогава действа дълбоко, понеже вътреш-
ният говор не противоречи на думите му. А ако не
говори искрено, то вътрешният говор на мислите му
противоречи на думите му и тогава последните ос-
тават без резултат.

Учителя пояснява действието на този закон така:
Имайте предвид следното: когато някой педагог,
възпитател или възпитателка, майка или баща иска
да поучи децата на нещо, на някоя идея, не му е поз-
волено, когато излага тая идея на децата, едновре-
менно да има в съзнанието си някоя отрицателна ми-
сль, някой сторен малък грях. Мисли ли за греха,
когато няма да бъде постигната. Ако постъпва така,
не може и да направи, колкото и малко да е то, в това

най-малкото ще влезе един червей, който след време ще разруши направеното. Следователно онзи, който иска да възпитава, трябва в даден момент да е много чист.

Ние мислим, че децата са глупави. Не, детето, още като го учите, знае, разбира говорите ли истината или не. Няма по-прозорливи същества от децата! Трябва да имате предвид следното правило: не можете да приложите успешно един метод спрямо другите, ако не го приложите върху себе си. Да допуснем, че говорите на едно дете за послушание, но ако вие не сте послушни, не можете да имате никакъв резултат. Никога не можете да научите човека на това, което сам не знаете. 39, стр. 77-78

Да осмеее нещо и да мислите, че по този обратен път ще можете да морализирате хората – това не е възпитание. Да се занимавате с недъзите на хората – това е зараза, която разрушава организма. 39, стр. 121

Учителят е пример за детето

Хубаво е учителят да е облечен всякога спретнато и чисто, без нищо излишно, защото децата всичко забелязват. Учителят ще бъде образец в това отношение. 78, стр. 284

Докато детето вярва, че учителят не лъже, последният има авторитет. Усети ли, че учителят лъже, последният вече няма никакъв авторитет пред детето. Същото е и с родителите.

Никога не говорете в отрицателна форма: „Не прави това, не прави зло!“ А казвайте: „Прави добро!“ Вместо думите: „Не лъжи!“, кажи: „Говори истината!“ Колкото по-малко говорите за отрицателните неща,

толкова по-добре. Трябва да говорите за положителното. 77, стр. 55

Когато учителят влезе в клас, по-напред учениците трябва да изпеят една песен и след това да подхванат работата си. Учителите трябва да бъдат музикални. Не бий непослушното дете, а само го потупай по гърба. Идва ти едно несъзнателно желание да му удариш плесница, но се въздържай; да, ще го пляскаш до известно време, но когато порасне? Изобщо децата искат да ги обичат. Когато учителят ги обича, те са готови да направят всичко заради него. Учителите се изтощават по единствената причина, че считат едни ученици за глупави, а други – за умни, а пък те трябва да считат всички свои ученици за надарени, да гледат благосклонно към тях и да ги обичат. Това е доста трудно. 39

Има три вида ученици и с тези три вида ученици вие трябва да се съобразявате. Първо, ученици на обективния ум. Те са ученици на фактите, на наблюдението. Второ, ученици на литературния ум. Те са ученици, които могат да отидат от фактите до законите. И трето, ученици на философския ум, които отиват от фактите до законите и от законите до принципите. Като работите с учениците, трябва да се съобразявате с това и да знаете с кои ученици как да работите.

Една учителка каза: „Понеже не зная кой ученик от коя група е, а трябва да работя в класа с всичките, аз в моите уроци ще давам храна и за трите вида ученици: на фактите, законите и принципите. И тогава всеки ученик ще схване и ще разбере това, което му трябва.“

Учителя продължи:

Невъзможно е да възпитаваме двама човека по един и същи начин. Колкото хора има по земята, толкова различни методи има на възпитание. При възпитанието им може да се приложи един и същи принцип, но никога един и същи метод. Неуспехът на съвременната култура се дължи на това, че възпитателите си служат с един и същи метод на възпитание. Това е механично разбиране. Че някое дете направило гримаса – не обръщайте внимание. Преди да влезе учителят, цялата стая е в прах. Учителят не проявява недоволство, а казва да се отвори малко прозорецът. Първото нещо е да не се обръща внимание, когато децата не мируват. Например едно дете откраднало плодове – учителят да го извика и да му даде цяла торба с плодове. Когато работи с децата, човек трябва да има голямо търпение.

Една учителка ми разправи, че когато казала на един ученик да стане да разкаже урока, той не поиска да стане. И учителката се разсърдила. А пък аз, ако съм на нейното място, ще оставя този ученик, щом не иска да стане; ще кажа на съседния ученик да стане. Ако той не иска, ще попитам друг ученик. Друг път ще попитам ученика, който не поиска да стане. И ако пак не иска, пак ще го оставя. И след няколко опита той вече ще иска да стане да говори.

Въпрос: Ако някой ученик не мирова и нарушава реда, какво да правя?

Иди при това дете и го заговори. Попитай го: „Как се казва баща ти, майка ти? С какво се занимава баща ти? Имаш ли братчета и сестричета, как се каз-

ват, на колко са години?“ и пр. Тогава това дете ще се сближи с тебе и ще се умири.

Трябва да имате методи за култивиране на добрите мисли и чувства. Начинът на възпитание днес е механичен. Той е само сортиране на фактите. 77, стр. 55-56

Въпрос: Учениците ми задават много въпроси и аз всеки месец по веднъж ги разглеждам в час. По кой начин да постъпя с тези въпроси?

Най-напред гледайте сами да отговорят на въпросите. Нека с тяхна помощ се получи отговорът. Онова, на което те не могат да отговорят, вие ще им обясните. Учителят трябва да гради върху онова, което учениците носят в себе си. Те носят в себе си големи богатства. Учителят трябва само да им помогне да открият тези богатства. Това трябва да каже учителят на учениците – те да разберат, че носят богатства. Говорете на учениците за Любовта, която носи здраве, за Мъдростта, която освобождава от противоречия, и за Истината, която освобождава от ограничения.

Младото поколение може да се оправи само по три начина: по законите на Любовта, Мъдростта и Истината. Ако се опреш на закона на Любовта, се явява правилният живот. Ако се опреш на закона на Мъдростта, ще се яви правата мисъл и ще дойде знанието. Ако се опреш на закона на Истината, ще се роди свободата. Тези три неща ще трябва да се съединят в едно.

При Любовта трябва да се започне с яденето. Как с яденето? Например този, който яде, да сподели с другите онова, което яде. С това да започне проявата на любовта. Значи Любовта да започне от материални-

те неща. Възпитанието най-първо да започне от храната, от пиенето на водата, от дишането и приемането на светлината.

В основното училище детето трябва да твори чрез сърцето и въображението си, а в гимназията – чрез сърцето и ума.

Ако възпитателят иска да изправи своя ученик и апелира само към неговия ум или сърце, няма да има резултат. Но ако говори и на душата му, ще има резултати.

Когато някои ученици не мируват и правят пакос-ти, то е, защото знаят, че учителят не ги обича. Тогава учителят трябва да намери една добра черта в тях, да ги обикне и те ще се преобразят. Като не мируват, те искат да кажат: „Ето, ние сме такива, каквито ни мислиш. Ние се проявяваме такива, каквито ти ни мислиш. Нали ти мислиш, че сме лоши и ето – лоши сме.“ 77, стр. 57

Въпрос: Какво да правя, като учениците ми никак не са мирни в клас и това ми причинява големи неприятности и изтощаване?

Старайте се да храните добри чувства към учениците си и се отнасяйте разумно с тях. Вкъщи се молете и когато отидете в училище, пак се молете, но тайно. Обичайте учениците си, прониквайте в техните нужди и предизвиквайте любовта им. Щом влезете в класната стая, съсредоточете се и кажете в себе си: „Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина!“ – и същевременно помислете върху тях. Когато някой ученик не мирува, погледнете го мълчаливо, не бързайте да го мътрите.

Във възпитанието трябва да се приложат Любовта, Мъдростта и Истината. Любовта е храна. Всички търсят новото. Новото е в Любовта и най-малкият подтик иде от нея. Тя дава свобода и носи изобилие. И от Любовта ще се дойде по естествен начин до Мъдростта и Истината. Учителят трябва да работи в училището само с Любов и да върши добро във всекидневната си работа, защото се знае, че направеното зло се връща върху източника си, но и доброто се връща там, откъдето е излязло. Когато учителят влезе в клас, той трябва да се стреми да разбере душата на всеки един ученик и да стимулира и да насърчава всяка дарба, за да я подтикне към развитие. Учителят трябва да опознае всички ученици и да разбере коя е тяхната положителна черта.

Говорим за Доброто, но не можем да го конкретизираме. Трябва да имаме образ на Доброто. И преди всичко нека в училище учителят да бъде образ на Любовта и Доброто. Ще води децата по планините, при изворите, при реките – Природата ще е предметно учение. Нека учителят да си служи не с отвлечено учение, а с реално и конкретно. Например двама ученика се карат, но той да им даде орехи и да им каже: „Вие нямате работа, по-добре счукайте тези орехи и ги изяжте.“ Ще им даде ябълки и ще им каже: „Вие нямате работа и затова се биете, по-добре опитайте тези ябълчици; харесаха ли ви?“

Това, което обичаме, не се забравя, и това, което не обичаме, лесно се забравя. Всеки помни онова, към което има Любов. Например някой обича езиците и помни думите на чуждия език. Всички неща, които искаш да придобиеш, трябва да ги обичаш. Това, което оби-

чап. ще го придобиеш, но едновременно и ще работиш; не можеш да обичаш и да не работиш.

Когато отида при някое дете, аз участвам в игрите му и внимавам какво ми обяснява. Сега при възпитанието преждевременно правим децата на старци. А те трябва да преживеят детинството си; оставете ги, нека си поиграят и да се радват на тези крилати дни. После, когато човек стане на десет години, трябва да преживее юношеството и по-нататък – според възрастта.

Учителят, когато влезе при децата, трябва да участва в живота им и тогава те си отварят сърцата и той може да работи върху тях и да ги учи. Един учител се намира в трудно положение, когато работата му е монотонна. Щом изкара с децата четирите отделения, той пак започва от първото и от това повторение му става тягостно. А пък то има много начини, за да се внесе разнообразие в работата на един учител. Например след като изкара четири години с децата, после да работи няколко години над възрастни, които са неграмотни. Трябва да се внесе разнообразие.

Един учител отсича: „Седни си, ти нищо не знаеш!“ – и ученикът до обяд не може да дойде на себе си, не може да реши ни една задача. Какво трябва да направи учителят по математика в този случай? Нека да улесни ученика, като реши три четвърти от задачата и после да го насърчи.

Ако възпитателят иска да изправи своя ученик и апелира само към неговия ум или сърце, няма да има резултат. Но ако говори и на душата му, ще има резултати. 78, стр. 287-288

Въпрос: Имам ли право да пиша двойки на учениците?

Вие можете да му пишете двойка, но не за да не минава в по-горен клас, а за да се учи повече и му създайте условия да се поправи, да държи изпит и да премине в по-горен клас.

В часовете по химия, физика, география, биология и математика трябва да се дават нови научни факти, които да говорят за духовните основи на битието и да водят към духовен мироглед. Чрез тези науки да се дойде до духовната страна на Природата, до целесъобразността и съобразителността ѝ. Да се види, че в Природата съществува велика разумност.

Учителят да не подтиква учениците си да блеснат външно, но да насочи вниманието им навътре. Да оцени техните заложи и дарби и те сами да се убедят, че чрез развитието на това богатство ще имат плодотворен живот. Учителят е за това – да насочи учениците си към едно правилно разбиране на живота.

Учителят да наблюдава по какво се отличават даровитите деца от обикновените, каква е стойката им, жестът и поривите. Онези, които не са способни за дълбочено учение, нека от една дадена възраст да усвоят професия, занаят. На някои Природата е дала поширок кръг на дейност и който е даровит, макар и беден, обществото трябва да му даде възможност да продължи своето образование. 78, стр. 289

Разговори върху методите за възпитание в училище

Една сестра, учителка в едно радомирско село, разказа своята педагогическа опитност:

„Приложих в училище песните на Учителя, някои упражнения от Паневритмията и упражнението „Гамата“. Инспекторът, като дойде, констатира, че децата са преобразени и трансформирани и писа в ревизионния лист: „Обичай децата си с велика любов и те ще ти отговарят със същото.“

И е точно така: когато вляза в клас, те реагират само с любов. Успях да събудя у тях интерес и уважение към всичко в Природата. Стимулирах тяхната любов към природни обекти. Ето един пример: Едно птиче си строеше гнездо. Децата бяха пред училищната врата, готови да влязат на занятия, но видяха как птичето се опитва да хване една перушинка и все не успява, понеже тя се носи из въздуха. Когато перушинката се приземи, аз се наведох за едно камъче, привързах я към него и го хвърлих на покрива. Камъчето изтрака, но птичето взе перушинката и я занесе в гнездото си. На децата казах, че трябва да обичаме прелетните птички, понеже ни са скъпи гости от далечни страни. И всички започнахме часа с приповдигнато настроение.

Веднъж децата набрали букет теменужки, но докато ми го донесат, той поувехнал в ръцете им. Приех го, сложих го във вазичка и казах: „Теменужки! Това са малки дечица. Вижте как са си навели главичките, понеже са отделени от майка си. Земята, тях-

ната майка, ги търси сега." На децата им стана мъчно, че са ги откъснали.

Учителю, кажете ни още някои методи при обучението, чрез които да сбlijим децата с Природата."

Когато вземете за изходна точка четири неща – земя, вода, въздух и светлина, ето ви един начин, който ще ви даде нескончаем занимателен материал. Ще изучите Земята в нейните форми, в нейното разнообразие – гори, полета, планини, растения и животни. Запознайте ги и с почвата, с нейните видове и с това в коя почва какво расте. Ще изучите водата в разните годишни времена – като лед, сняг, дъжд, градушка. Ще се спрете на изворите, реките, езерата, водопадите, моретата и океаните. При запознаване с въздуха ще се изучават лекият зефир, южният и северният вятър, бурята и ураганът, значението на въздуха при дишането. Също ще изучите въздуха и светлината в разните им прояви. Това ще бъде придружено с екскурзии, описание, с изготвяне на дневници и рисунки от децата. С това ще започнете.

Идеалното не може да дойде изведнъж. Разбира се, че ще има ред преходни степени и състояния в училищата, докато се снесе възвишеното и идеалното. 78, стр. 290-291

Днешният начин на възпитание не е верен. Учениците трябва да се научат да мислят хубаво, да чувстват хубаво и да постъпват хубаво; в това седи педагогиката. Че как се възпитава човешката душа? Човек трябва да има чисти мисли, чисти желания и чисти действия, за да не петни себе си и тези, с които работи. Когато той е тръгнал по един погрешен път, излъчва трептения, които навлизат в аурата на околните и действат пагубно. Ето защо учителят, колкото и

да говори красноречиво, той влияе не само с думи, но и със своите мисли, желания и действия, които влизат в контакт с душата на детето и я покваряват. Има невидимо общение между душата на учителя и детските души. Учителят, като влезе в клас със своите лоши мисли и чувства, вреди на децата. Той трябва да бъде чист, защото ако не е чист, ще ги опетни. Децата носят нечистите мисли на родителите си и учителят най-първо трябва да се очисти, за да ги преодолее. Трябва да бъде образец.

Ето едно предметно учение: децата могат да се хранят заедно в училище или в училищната градина според условията, а някой път е за предпочитане – частно, с домашните си. Ако бях учител в основните класове, щях да правя много опити: ще занеса на децата една ябълка, ще я нарежа на малки резенчета и ще раздам на всяко по едно, за да видя какво впечатление ще им направи, друг път – една хубава круша, след това – една голяма дюля или десет жълти сливи. Ще им занеса и един голям грозд и ще раздам по едно зрънце на всяко дете. Какво правя в училище няма да го разправям, но ще прилагам – даването. Светът дълго време ще има да учи даването – трябва да най-малко десет години. Има какво да учат от нашата школа. Дай на всяко дете по една ябълка и след това поискай от тях да засадят семенцата. Кажете им: „Искаме ли да направим добро, ще посадим ябълкови семенца и после, когато изникне дърво, с неговите плодове ще правим добро.“ Или ще посеем с децата жито, с песен на уста, без да кажат нито една обидна дума; ще поникне нива и от събраното жито ще правим добро с хляба. Всяко дете може да си посеи по един квадратен метър с жито, да има и по едно дръвче, за което да се гри-

жи. и по една малка лехичка със зеленчуци – това е напълно възможно, а е и необходимо за сформирание на техните характери. Убеден съм, че след време децата ще засаждат цветни, зеленчукови и плодни градини. И когато деца започнат да засаждат плодни дървета в околните голи места, тогава Земята ще бъде рай.

Чрез дихателни упражнения се влиза в интимно общение с Природата и затова децата всяка сутрин трябва да дишат дълбоко, преди да почнат занятие. Могат да се правят дихателни упражнения, придружени с движение. Когато ръцете се отдалечават от гърдите настрани, ще се прави вдишване, а когато се приближават към гърдите, ще се прави издишване. Някои музикални педагози са приготвили за децата песни с движения, но за съжаление някои от движенията са неестествени. Трябва да извадим и българските затворени тонове и движения от песните и да ги превърнем в отворени. Трябват движения, които да дадат творчество на детските сили. Паневритмията и Слънчеви лъчи могат да се въведат в училищата. Ще се почне с първите десет упражнения на Паневритмията. Движенията, които ние даваме, са сила. Няма творчество, няма събуждане на висшата детска природа без тези движения. Песните на Бялото Братство са органическа музика. 78, стр. 293–294

Беседа за учителите и майките
като възпитатели, държана в читалище
„Надежда“, В. Търново, на 19 август 1920 г..
4.30 ч. следобед

Какво ви интересува вас, учителите?

Въпрос: Специално по възпитанието как трябва да се постъпва с децата в училищата?

Наблюдавайте как Природата започва своето възпитание. Най-напред с децата не употребявайте отвличени принципи, а си служете с живите форми. Например: като дадете на детето един резен диня, една круша или ябълка, накарайте го да прочете колко семки има в този резен, в ябълката или крушата, какви са семките им и т.н. Па и вие, възрастните, знаете ли колко семки имат тези плодове? А да знаете колко семки има във всеки плод, какви са те и т.н. – това е много важно. Така ще научите един велик закон.

Освен това заставяйте малките деца да се заинтересуват и занимават с цветя, които те обичат; да наблюдават колко листенца има венчето на цвета, колко тичинки и как са сложени в цвета. След това – нека детето се интересува от формата на цвета и да се опита да нарисува този цвят в най-прост вид. Когато детето нарисува цвета, то се вече самовъзпитава. След това вие започвате да разказвате на детето защо цветът е хубав, защо крушата е сладка и т.н. По този начин ще видите какви хубави чувства се събуждат у децата!

При възпитанието на децата ще им обръщате внимание върху това да не преследват и измъчват птич-

ките, да не късат главите и крилицата на мухите, като им обясните, че и те, както и ние, усещат болка. Децата, като разберат, че и птичките и насекомите страдат, ще кажат: „Добре, за в бъдеще няма да им причиняваме болка.“ По този начин ги възпитавайте, а не им говорете, че това е грях, онова е грях, защото те нямат опитността от греха. Казвайте на децата, че цветята се радват, че им е приятно, когато ги поливат с вода. Може да направите опит пред тях, за да им покажете, че действително се радват. Имате една саксия с цвете, която не сте поливали два-три дни. Вземете детето си за ръка, кажете му: „Ела, мама, да видиш как ще се радва това цвете, като го полеем.“ Поливайте го и цветето започва да смуче жадно вода; напояват се добре пръстта и коренчетата, а цветето се развеселява и радва. Ето мерилото, с което може сигурно да се въздейства на децата.

Освен това навикнете малките деца да ядат умерено, като им покажете лошите последици от лакомията. А децата какво правят? Ядат кисели ябълки, ядат незрели и немити сливи, докато ги заболи корем. Разкажете на децата, че като ядат немити плодове, заедно с тях поглъщат и изверженията на мухите, от което се и разболяват. Следователно преди да ядат плодове, трябва да ги измиват в чиста, топла вода и така чист, хубав плод да се дава на детето. Децата обичат чистотата. Нека се привикнат да не бързат да изядат плода, а като им се даде, първо да го измият с малко топла вода, да го поразгледат и най-после да го изядат. Наблюдавайте какво влияние оказват разните сокове на плодовете върху децата.

Когато децата са нервни, непослушни, това произлиза от факта, че у тях има набрани нечисти веществ-

ва; за да се освободят от тези нечисти материи, направете им лятно време тридесет-четиридесет бани. Такава нечиста материя, такива тръне има ли у децата, никакъв морал не може да им проповядвате.

Друго нещо, което трябва да спазвате, е да не давате на децата да ядат често, а майките, мине не мине половин-един час — хайде, мама, едно коматче. Тъпчат децата си, а това ги разваля. Най-добре е детето да яде на всеки четири часа. Едно седемгодишно дете, като яде четири пъти на ден, достатъчно му е. Ако го храните по-често, ще му създадете лоши навици.

Към децата трябва да се отнасяте много искрено. Те са много чутки*, у тях е силно развито чувството на справедливост; те разбират кога им се говори истината и са много доверчиви. Разберат ли, че не им говорите истината, свършва се вашата педагогика. Затова с децата човек трябва да бъде искрен. Когато децата разберат, че майката, бащата, учителите говорят истината и в тях няма никакви задни цели, те им вярват напълно.

При възпитанието на децата окултната наука препоръчва още и следните методи: когато детето ви е непослушно или раздразнено, прокарайте десет пъти ръката си върху лявата страна на главата му и ще видите как то ще се успокои. Ако прокарате ръката си върху дясната страна на главата на детето, то започва да се сърди още повече, това му действа раздразнително. Понеже лявата част на мозъка работи, гледайте да приложите всичката положителна енергия там.

*Чувствителни (рус.). — В. съст

Въпрос: Безразлично ли е с коя ръка ще погладим детето?

Понеже вие още не разбирате законите, ще съдите по това какво е вашето разположение, с коя ръка ви е приятно да гладите детето — с дясната или с лявата. Изобщо прокарвайте дясната ръка над главата му, а понякога може да го гладите и с двете си ръце, но повече да се глади лявата страна на главата.

Друг метод, който препоръчва окултната наука при възпитанието на децата, е влиянието на светлината. В бъдеще ще се създадат стаи с такива геометрично правилни форми, че светлината да се отразява в очите на децата правилно и хармонично. Ако майката иска да възпита детето си добре, тя трябва да има най-добро разположение на лицето си, защото нейното лице хвърля сенки в очите на детето ѝ. И забележете: детето всякога гледа какво е лицето на майката. Тя чрез изражението на своето лице може така да повлияе на детето, че да произведе върху му положителен или отрицателен ефект.

Ако майката сама се колебае върху това, което иска да приложи, не се решава, то нека отложи своя замисъл, докато се убеди, че методът ѝ е верен. Нека не бърза майката в действията си, може да се минат един-два часа, а може и един-два дни. Не бързайте, оставете природата да работи; постъпвате ли съобразно нея, вие ще имате десет пъти по-добри резултати от вашите новосъздадени методи.

Майките трябва да се съобразяват с вкуса на децата си, например какви дрешки обичат да носят, защото всяко дете си има свой индивидуален вкус за обличане. Ако изопачавате този вътрешен вкус на детето,

вие го развърщавате. Не изопачавайте вкуса на детето, а го оставете да се развива естествено.

Новото учение препоръчва, ако имате момченце, да не го оставяте да дружи само с момченца, а да дружи и с момиченца – това действа отлично. Дружбата на добри момченца с момиченца е добро възпитателно средство. Почнете ли да ги отделяте още от най-ранната им възраст, вие ги развърщавате, внасяте между тях чувства, каквито имат и възрастните.

Извеждайте децата на разходка, когато цветята цъфтят, когато плодовете завързват и зреят, запознавайте ги основно с общите принципи на тези процеси. Като ги извеждате из Природата, разкажете им някоя приказка или анекдот със сюжет, почерпан от самата Природа. Например нещо върху това защо цветът на черешата е бял, на вишната – бял, на прасковата – розов, и с това да спрете вниманието върху им. Приказките действат отлично.

Друго условие, важно при възпитанието, е да запознават децата с пеенето, рисуването. Аз харесвам това, че в училище децата се учат да пеят, да рисуват.

Въпрос: Кое е по-добре: да нарисуват някой плод или да предадат чрез рисунка съдържанието на някоя приказка?

Всичко е добро, но да се излиза от живата Природа, от нея да се черпят материали. След като мине детето този първи стадий, карайте го да прави комбинации. Например – дадете му една ябълка. Накарайте го първо да я нарисува, а след това да направи едно малко описание на ябълката, да опише формата, цвета ѝ и т.н. Това описание ще бъде детинско,

но главното, което се цели, е да се създаде една малка мисъл у него.

Добре е да запознавате децата с изворите, реките, затова ги извеждайте при някоя бистра река или извор, разказвайте им за тях, за ползата, която ни принасят.

Всеки от вас чрез наблюдения и опити може още повече да разработи тези методи и да ги направи полезни за децата.

Често виждате, че вашите деца отчупват клончета от дърветата, късат цветя, които после раздробяват и изхвърлят като непотребни. Обръщайте им внимание върху това да не ги късат, като им кажете, че и дърветата, и цветята усещат болка.

Въпрос: Когато децата ни са вече възрастни и ние виждаме техните недостатъци и съзнаваме, че те са резултат на някаква наша грешка при възпитанието, как може да се действа най-сигурно, най-ефикасно, за да изправим грешката си, особено пък ако детето не разбира от дума? Не е ли вярно това, че докато не поправим себе си, не можем да поправим и децата си?

Това вече засяга вашия личен живот, това е много сериозна работа. Всички, които присъствате в тази школа, трябва да имате за Бога много ясна идея и да я чувствате живо.

Направете следните наблюдения: когато небето е ясно, слънцето грее весело, вашето разположение е добро, вие чувствате това и се радвате. До вечерта времето може да бъде така ясно и хубаво. Но направите ли през деня някой грях, с това огорчавате вашия Гос-

под и небето още до вечерта се заоблачава, Господ скрива лицето Си от вас и вие усещате една промяна в душата си. Ако до вечерта се разкаете дълбоко за сторената грешка, небето ще почне да се разяснява. И тъй, Господ чувства греховете, които правим, и веднага се проявява в съгъстяване на парите и ни казва: „Аз не мога да ви покажа лицето Си.“ Небето е Божие то лице, то е живо и ако вашите очи се отворят, ще видите, че това небе се смее, когато сте добри, и казва: „Много сте добри днес.“ Щом стрепите нещо, става ви страшно, тъжно, скривате се вкъщи, не искате да гледате небето. Това показва, че нашият Господ е недоволен от постъпките ни. Затова трябва да се стараем отношенията ни към Бога да са винаги чисти, откровени, да не пращаме никакви отрицателни мисли и желания от сърцето и ума си; и да знаем, че всичко е за добро. Ако ни постигне някое зло, да не казваме, че и Бог е такъв, щом допуска злото.

Въпрос: Може ли да стават промени по небето само за един човек?

Да, може да стават промени само за един човек.

Въпрос: Може ли децата от четиринадесетгодишната си възраст нагоре да бъдат учители на родителите си, например с даване на съвети в права посока? Трябва ли родителите им да ги слушат, да вземат под внимание съветите им?

Ако детето говори истината, майката трябва да приеме тази истина, но трябва да се пази от детето, да не я разбере то, защото у него може да се събуди гордост.

Въпрос: Полезни ли са наградите и наказанията при възпитанието?

Може да се упражняват, но да не се прекалява с тях.

Въпрос: Какво влияние оказват играчките върху възпитанието на децата?

Благотворно, само че трябва да бъдат естествени. Колелата, с които си играят децата, не са направени по окултните закони; някои от тях дават много лош резултат.

Въпрос: С какви играчки да си служат децата?

С орехи, лешници, шикалки, топки, пъстри камъчета и др. Ако децата живеят край море, нека си събират разни морски мидички, охлювчета и с тях да си играят.

Въпрос: Добре ли е децата да си играят с гумени топки?

Полезно е, но понякога оказват отрицателно влияние върху детето, защото като я свива и разпуска, то вижда, че в ръцете му стои един слаб, несолиден предмет. Затова по-добре е детето да си играе с топка, която не може да разрушава, и да я усеща в ръцете си плътна, солидна.

Въпрос: Добре ли е децата да си правят сами куклички?

Да, добре е да си правят куклички, къщички, фурнички, защото тук взима участие тяхното въображение.

Въпрос: От гледището на окултната наука добре ли е да се откъсват децата от майчиното си влияние и да се оставят в разни детски ясли, пансиони и други заведения, които да се грижат за тяхното отглеждане и възпитание?

Преди да е навършило детето 10–15 години, не е добре да се отделя от влиянието на майка си. Било за момче или момиче, необходим е един период от 15 години, през което време да прекара при майка си.

Въпрос: Бащата оказва ли влияние върху детето?

Да.

Въпрос: Там, дето няма майка, може ли бащата да заеме мястото ѝ? Ако няма и баща, могат ли роднините да заемат мястото на родителите?

И бащата, и роднините, и кой да е близък могат да заместят майката. **защото майката никога не умира.**

Въпрос: Значи тези деца не чувстват, че нямат майка?

Да. Друго нещо, на което майките трябва да обърнат внимание при отглеждане на децата си, е да не ги турят в дълбоки люлки. Дълбоките люлки са вредни за децата. Забележете в какви гнезда турят птичките своите малки. Гнездата им отговарят най-много на истината. Те не са много дълбоки. Птичките правят гнездата си върху клончетата на дърветата, дето сам вятърът ги люлее, и то по-добре, отколкото майките – своите деца. Тъй че люлките на птиченцата са много по-хубави от тези на децата.

Въпрос: Изобщо трябва ли да съществува люлката, защото в педагогията по този въпрос има спор

Има два вида люлки: на въжета и в корита. В първите става голямо зашеметяване на детето. Най-добри люлки са тези, които се приближават до естествените. Някои майки са против люлеенето и не е хубаво много люлеене. Изобщо не туряйте люлките като средство. Някой път майката туря детето си в люлката и спи му се или не, тя го люлее, усилва люлеенето, докато се зашемети и заспи.

При сегашните условия е мъчно да се прилагат новите методи на възпитание. Да се прилагат нови методи при сегашното възпитание, то е все едно да се кърпи стара дреха с нова кръпка — дупката става по-голяма. Ако прилагате новите методи, трябва да ги прилагате изцяло, а не само палеативно, иначе ще станат по-големи дупки.

Въпрос: Как да се постъпва, когато ти като учител говориш на учениците против ядене на месо, а майка им не е съгласна с това, кара ги да ядат месо?

Ще действаш постепенно, ще ги възпитаваши морално. Ще разказваш на децата за нещастните агънца, които остават сами, след като заколят майка им. За да почувстват по-живо положението на агънцата, ще им дадеш пример с нещастieto, което сполетява децата, когато загубят майка си. Като разберат положението на сирачетата, децата ще разберат положението на агънцата, чиято майка е заклана.

Въпрос: Някои казват, че в Библията се говори, че може да се ядат агънца и да се употребява месо.

Да, казва се, че на апостол Петра спуснали от небето една кошница, пълна с всякакви животни. Това обаче е в преносен смисъл; това означава, че трябва да се промени животът на някого — от лош на добър или от обикновен на Божествен.

Въпрос: Бива ли да се допускат телесните наказания в училищата? Как да постъпи учителят, когато е поставен в дилема: да запази авторитета си или да накаже ученика?

Новото учение принципно не допуска никакви телесни наказания.

Въпрос: Нали леки удари с пръчицата магнетизират децата?

Ако вашето дете или вашият ученик е непослушен, оставете да употреби друг някой пръчицата, а не вие. Ако детето не ви е послушало, то като излезе вънка да играе с другите деца, няма да мине и половин час, децата ще го набият и то ще дойде да ви се оплаче, а ти тогава ще кажеш: „Видя ли, майка, ако тази сутрин ме беше послушало, нямаше да ти се случи това нещо.“

Въпрос: Каква да бъде храната на малките деца?

В най-ранната възраст на децата Природата им препоръчва майчиното мляко, а после — това на добитъка. Добре е да се дава на децата житен сок, той е хранителен. Вие, майките, имате опитност върху храненето на децата; сега ви остава да проверявате всичко, което имате, и въз основа на тази опитност да прилагате нещо ново. В храната трябва да има известно разнообразие.

Въпрос: Какво съдържат крупите и каква полза принасят?

Те съдържат повече желязо.

Въпрос: А ябълките, сливите?

Те съдържат плодова захар, която е полезна. Добре е плодовете да се ядат с малко хляб. Човек все пак трябва да се съобразява със своя вкус и тъй да използва плодовете. Употребявайте само тези плодове, които обичате, а които не са ви приятни, употребявайте по-рядко. При сегашните условия не е добре да се храните само с хляб или само с плодове – това е крайност.

Въпрос: Тогава с какво да се заместват плодовете?

Вие с какво ги замествате?

Въпрос: Някой път с боб или с друго нещо.

Не е добре да се яде много боб. Добре е да употребявате праз лук, обикновен лук, прясно зеле, за които има начини да се запазват и през зимата.

Въпрос: Как да се постъпва с децата, които грешат много?

Вие какво правите? Набивате ги, нали? Ако вашите стари методи имат резултат, дръжте ги, докато придобиете нови и по-резултатни. Когато човек приложи новото учение, трябва да измени съвършено старите методи и начини. Ако при сегашните стари методи искате да внесете някои нови, без да изхвърлите старите, това е несъвместимо, ще се образуват по-големи дупки. При въаптитанието не започвайте с мекота и да свършите с грубост, а по-добре започвайте с грубост

и свършвайте с мекота. Новото учение изисква мекота в отношенията ни. И в Природата понякога се явяват бури, стават земетресения – и веднага се сменят с други плавни, медлени* действия – значи и в нея стават резки промени. Не мислете, че тези грешки, които имате, тъй – в един ден – магически ще изчезнат. Не мислете, че след като сте живели десет години добър живот, у вас ще стане голяма промяна. За да стане една чувствителна промяна във вас, изисква се цял живот усилена работа. При тази карма, която имате, с един замах от десет години не може да се направи нищо. Например да кажем, че имате една карма от 8000 години; ако за всеки 1000 години изплащане на кармата са потребни 10 години добър живот, тогава ще ви са необходими 80 години добър живот, за да ликвидирате с тази карма. Ако кармата ви е от 2000 години, трябва ви 20 години усилена работа, за да ликвидирате с нея; ако кармата ви е от 1000 години, в 10-годишен чист и свят живот ще ликвидирате с нея. Но онези, които регулират този закон, не оставят да се изплаща наведнъж кармата.

Въпрос: Изобщо всичко ли се изплаща или има малка отмяна?

Господ изисква в края на краищата да поправите всичко, което сте развалили; ще съградите къщата тъй, както си е била, и тогава ще имате извинение, прошка – всичко ще се ликвидира.

Из „Беседи, обяснения и упътвания от Учителя“,
1920 г., стр. 20-39

*Бавни (рус.) – Б. съст.

**ПРИТЧИ
ОТ УЧИТЕЛЯ**





Във времето на Нерон живял някой римски патриций Онорций. Млад, 35-годишен, той бил един от най-благородните римляни на времето. Човек много учен, запознат с философията, добил своето образование в най-добрите тогавашни академии, ходил в Индия и Египет, където се запознал с тайните науки.

Един ден, след като се завърнал в Рим, среща на улицата едно десетгодишно момиченце, много оцапано, много грозно и окъсано. Обаче в неговата душа се заражда милост към него и той пожелава да му помогне, без сам да си дава сметка за своето разположение. Хваща го за ръката и го завежда в дома си. Името на това момиченце било Амриха. Той решил да му даде най-доброто за тогавашното време възпитание, с което римляните са разполагали. Наел най-добрите учители да я учат. Тя посещавала и школата на Сенека. Запознала се с гръцката култура. Онорций забелязал, че с постъпването ѝ в училището лицето ѝ почнало да се изменя и към шестнадесетата си годишна възраст тя била една от най-красивите римлянки. И не само това, но той забелязал, че в ръцете на това момиченце имало грамадна сила. Като си простирила ръката да хване някой камък, камъкът се издигал нагоре. Онорций си поставил задача да я възпита да употребява тази сила за добро. Забелязал, че у това момиченце всичките думи били отмерени, избрани. Никога не чул да излезе от устата ѝ лоша дума. Думите ѝ били избрани като най-хубави бисери. При това се отличавала с голяма чистота и грациозност.

При тази красота почнали да я обикалят синове на римските патриции, за да я привлекат. Един ден я видял императорът Нерон и ѝ казал да иде в двореца му. Тя отива. Нерон мислел да си поиграе с нея, да разполага с нея като красавица. Вечерта тя останала, но когато той се опитал да я хване, тя простряла ръката си към него и той се вдигнал във въздуха. Намерил се в чудо. Той за пръв път срещал такова нещо. Тогава у него се зародил голям страх, погледнал я и казал: „Моля ти се.“ Като си дръпнала ръката, той се спуснал на земята, а тя си излязла навън. Всички, които се опитвали да я спрат, увисвали във въздуха. В целия Рим тя станала известна. Когато срещала някой затворник, когото карали, тя слагала ръката си върху него, оковите му падали, конвоят увисвал във въздуха, тя казвала на затворника: „Хайде върви си, свободен си.“ Когато срещала бедни, тя им помагала. Където и да се явявала, пътят ѝ бивал отворен. Нерон издал заповед да не се говори и пише за Амриха. Не искал никой да знае за историята с него. Амриха била опасна мома. Всички знатни римляни благоговеели пред нея. Всеки признавал, че Амриха не е мома, с която може да си играе който поиска.

„Учителя“, стр. 391, изд. Бяло Братство, 2006 г.



Един хубав пример от времето на Римската империя, потвърждаващ факта, че и животните са признателни.

По времето на Римската империя един християнин бил преследван заради вярата си, вследствие на което избягал в Африка, дето се скрил в една пещера. Един ден чува наблизо до пещерата някакъв рев. Подава главата си навън и вижда един лъв да рече с вдигната нагоре лапа. Християнинът погледнал към лапата и видял в нея забоден един голям трън. Той се приближил до лъва и внимателно извадил тръна от лапата му, която след това намазал с някакво масло. Като се свършила тази малка операция, лъвът погледнал християнина и си заминал. След време християнинът се върнал в Рим, дето отново бил хванат и осъден на разкъсване от най-свирепите лъвове. Случило се, че в същото време бил хванат и занесен в Рим същият лъв, на който християнинът извадил тръна. Същия ден, в който християнинът трябвало да бъде разкъсан от лъвовете, на арената бил изваден и този лъв. Като видял своя спасител, лъвът седнал пред краката му и започнал да го лиже по ръцете. С това той искал да изрази своята признателност към християнина. Всички присъстващи останали зачудени от това, което видели на арената.

Казвам: ако у един лъв има признателност, колко повече човек трябва да бъде признателен!

Из „Новата Ева“, изд. 2004 г.



Едно време, когато Господ създал света, слънчевите лъчи решили да слязат на Земята, облекли се в най-хубавите си светли премени и слезли да я посетят. Тези лъчи били седем сестри. Но щом слезли на Земята, какво било учудването им, когато видели, че дрехите им от светли се превърнали в седем други цвята: червен, портокален, зелен, жълт, яносин, тъмносин и виолетов. Всяка сестра виждала промяната, която станала с нея, и се питали помежду си: „Какво стана с нас, че толкова ни потъмняха дрехите?“ Също и разликата между вас се дължи на тези седем сестри, които слезли на Земята: някой от вас е червен, друг – портокален, трети – жълт, четвърти – зелен, и т.н. Щом се намерили в това чудо, сестрите написали на баща си: „Татко, когато слязохме на Земята, дрехите, които ни даде, се измениха толкова много, че едва се познаваме, няма я вече тази първоначална светлина между нас.“ Тогава бащата отговорил на първата си дъщеря: „Дъще, твоят червен цвят показва, че ти носиш живот на Земята и на хората, които толкова се оковаха в тези закони, че днес са мъртви. Кажете им, че вашата светлина се превърна в живот и затова си червена.“

Така тази първа слънчева дъщеря дала живот на децата и затова всички се спуснали да грабят, започнали да се борят и да си скубят косите кой повече да вземе.

На втората си дъщеря бащата написал: „Дъще, кажи на хората, че ти им носиш дихание. Божествен живот, кажи им, че те трябва да работят, затова и твоят цвят е портокален.“ Хората обаче не разбрали какво е

работа, а започнали да се трудят и да се мъчат... Днес синца се намираме в това положение. Разболеете ли се някой, бързо викаме лекари или започваме да го тъпчем с ядене, като че ли лекарите и многото храна ще му задържат живота. Това е заблуждение. Знаете ли как се хранят ангелите? Знаете ли как се храни детето в утробата на майка си – само ли се храни или го храни майката?

На третата си дъщеря бащата написал: „Дъще, кажи на хората да не държат очите си сведени надолу, да не търсят богатства, а да гледат нагоре, душите им да растат с вековете, да бъдат вечнозелени, какъвто е твоят цвят.“ На четвъртата си дъщеря написал: „Кажи на хората, че след всеки растеж има узряване, има жътва и че събраният плод трябва да бъде общ за всички. Това, което расте, го давам на всички общо и еднакво и трябва да се подели по братски, т.е. всеки да вземе само толкова, колкото му трябва.“ На петата си дъщеря бащата написал: „Дъще, твоите дрехи са сини, защото ти носиш Истината, носиш начина, по който хората да не изстиват, т.е. начина как да се запазва Божествената топлина в душата на хората.“ Следователно Истината означава да имаш онзи вътрешен метод, чрез който да не изстиваш. Проверете на практика и ще видите, че омразата всякога е едно изстиване, недоволството също е изстиване, всички противоречия в света са все изстивания. Обратно – всяка хармония е Божествена топлина и е една Истина. Истината е метод, начин, сила за задържане на Божествената топлина в човешката душа.

Шестото писмо, адресирано до шестата дъщеря, ще прескоча, няма да го разпечатвам, ще оставя вие да го разгадате. Защото другарката на шестата сестра

я няма, а аз не говоря на един човек, но на двама. Ще премина към виолетовия цвят. На седмата, последната своя дъщеря, бащата написал: „Дъще, кажи на хората, че Царството Божие с Любов се взима, с Обич се крепи и с Дух се държи, затова и твоите дрехи са виолетови...“

Бъдещата култура ще бъде култура на Любавта, култура на Обичта и култура на Духа. Любавта е сила, която лекува всички болести и недъзи, няма подобър лекар от нея в света.

Тези седем сестри първоначално са слезли на Земята, после са се върнали на небето, но сега отново идват в света – вече в нова форма. „Зора се чудна зазорява, зора на светъл нов живот.“

Щом има зора, ще има и лъчи, които вече идват. И те трябва да ви намерят в положението на онзи млад и красив древен цар, който отишъл на лов в една гора и някъде след десетия ден на пътя му се изпречила една много красива боса девица, преследвана от злосторници. Като видяла младия момък, тя го помолила да я избави, без да подозира, че той е цар. Царят я завел в шатъра си, направил ѝ легло, поставил я да си легне, тогава тя се обърнала към него и го запитала: „Ти няма ли да ми направиш някакво зло, няма ли да злоупотребиш с доверието, което имам към теб?“ Той ѝ отговорил: „Бъди спокойна, в моя шатър ти си в пълна безопасност.“ Така тази мома не пожелала да се ожени за царския син и на другия ден той я изпратил с всички почести. Това е една загадка в света. Колцина днес биха се отнесли така благородно с тази мома, ако тя попаднеше в шатъра им?

Из „С Любов се взима“

КАМЪКЪТ НА ЛЮБОВТА

В древността един от египетските фараони – на име Кухи Бентам – бил един от посветените членове на Бялото Братство. Той имал дъщеря – Изис Бухи, която посвещавал в знанието на Бялото Братство. Тя изучавала закона на четирите щастливи дни на годината. Първият ден бил в началото на пролетта, вторият ден – в началото на лятото, третият ден – в началото на есента, а четвъртият – в началото на зимата.

За да изучи законите на щастието, Изис Бухи взимала уроци от Мелсадек – Учител на Бялото Братство. Тя отивала на урок през четирите щастливи дни на годината. На всеки урок той ѝ давал по няколко скъпоценни камъни, между които имало три особени. Тя трябвало да изучава всички скъпоценни камъни, но с трите от тях се занимавала специално. Тя туряла камъните в специално сандъче, дадено от Учителя ѝ.

Задачата на Изис Бухи била следната: взимала сандъчето със скъпоценните камъни и обикаляла града – с цел да посети всички къщи, в които имало бедни, болни, сакати, да види какво влияние ще окажат скъпоценните камъни върху страдалците. Като влизала в къщата на един от страдалците, тя изваждала сандъчето със скъпоценните камъни и му казвала: „Хвани един от тези камъни и виж какво влияние ще окаже той върху тебе. Който камък пипнеш, той е за тебе.“ Всеки камък носел специално благо за човека.

Един от камъните бил камъкът на Любовта. Годиши наред тя посещавала бедни и болни, но никой не

се докосвал до камъка на Любовта. На вид той бил прост, обикновен, с нищо не издавал своята стойност. И до днес още се разнася това сандъче по света, но никой още не е турил ръката си върху камъка на Любовта.

Преди пет-шест хиляди години се е разнасяло това благо в Египет, във времето на посветените. И тази година Христос отваря сандъчето и предлага на хората да се докоснат до тези скъпоценни камъни. Страданията, през които минава сегашното човечество, не са нищо друго освен отваряне на сандъчето с благата на живота, които Бог е определил за човешката душа.

Из „Петимата братя“, беседа,
държана на 22 април 1923 г., София



Преди години в Китай живял Ляо Янг, човек, предаден на уединение и философски размишления. Колкото повече се вдълбочавал в своята философия, толкова повече работите му не отивали на добре. Оженил се, но и жена му скоро го намразила заради неговата особеност – неговата мълчаливост и начумереност, и работата дошла дотам, че трябвало да се разделят, защото тя търсела друг живот – весел, със забавления и удоволствия. Той ѝ разрешил да се омъжи за друг, да бъде свободна. Омъжила се тя за богат търговец. По едно време Китай бил натясно и китайските първенци потърсили Ляо Янг за съвет. Чрез мъдрия си съвет той станал известен и бил възнаграден от първенци и народ. Тогава бившата му жена отишла при него и го помолила да ѝ разреши да се върне пак в неговия дом, да забрави миналото и да заживеят пак заедно. Той не ѝ отговорил нищо, но взел, че излял на земята една чаша, пълна с нектар, като ѝ рекъл, ако може, да събере разлелия се нектар, да го върне в чашата и да запази чистотата му. Разбира се, тя не могла да стори това.

„Житно зърно“, бр. 2, 2004 г.





Ще приведа един митически разказ от времето на цар Соломон-Ра – да видите в какво седи разумността. Соломон-Ра имал една красива дъщеря, наречена Адита, за която се явили кандидати двама царски синове: единият от тях се казвал Ариман-Дез, а другият – Ели-Ра. И двамата били влюбени, трябвало да се състезават за нея. Тя им казала: „Който от двамата излезе по-учен, по-мъдър, той ще бъде мойт избраник.“ Те хвърлили жребий кой от двамата да започне пръв да се състезава. Жребият се паднал на Ели-Ра. Състезанието започнало: Ели-Ра се превърнал в шаран и влязъл във водата. Ариман-Дез се превърнал на акула, влязъл във водата и започнал да гони шарана. Като се видял натясно, шаранът излязъл от водата и се превърнал на гълъб. Акулата се преобразила на сокол, който започнал да гони гълъба. Като видял, че и това положение няма да го спаси, гълъбът слязъл на земята и станал овца. Соколът пък се превърнал във вълк. За да избегне това положение, овцата се превърнала в кокошка, но вълкът се превърнал в лисица. За да стане невидим за неприятеля си, Ели-Ра се превърнал в житно зрънце. Ариман-Дез се превърнал в кокошка и се заветкъл да клъвне зрънцето, но в този момент Ели-Ра се превърнал в човек и хванал кокошката за главата. По този начин Ели-Ра победил Ариман-Дез. И двамата царски синове били адепти, единият от които принадлежал към Бялото Братство, а другият – към Черното.

От този пример се вижда какво голямо състезание съществува в света. В това състезание се подчерта-

ват двата различни метода, с които си служат Бялото и Черното Братство. Тези форми, през които минали двамата царски синове, са символи, които трябва да се преведат. Като дойдете до житното зрънце, то е последният и спасителният процес на самопожертване.

Из „Който има невестата“, неделна беседа,
7 април 1929 г.



Показалец на използваната литература

1. Архив на Цанка Екимова
2. Вечно подмладяване, София, 1944 г.
3. Лъчи на живота, 1937 г.
4. Сила и Живот, 4 серия, 1922 г.
5. Ето човекът, сборник, 1977 г.
6. Светлина на мисълта, 1996 г.
7. Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, 1919 г.
8. Праведният, 1930 г.
9. Сила и Живот, 3 серия, 1929 г.
10. Беседи, обяснения и упътвания от Учителя, 1922 г.
11. Божествен и човешки свят, 1940 г.
12. Великата майка, 1 т., София, 1994 г.
13. Делата Божии, София, 1949 г.
14. Заветът на Любовта, 1 т., 1944 г.
15. Лъчи на живота, 1993 г.
16. Сила и Живот, 3 серия, 1920 г.
17. Ценната дума, 1941 г.
18. Новият човек, 1947 г.
19. Всемировият Учител Беинса Дуно и Велико Търново, 1 т., 1996 г.
20. Новата Ева, 2004 г.
21. Новото начало, София, 1944 г.
22. Свещени думи на Учителя, 2 т., 1994 г.
23. Медицински и окултни правила, сборник, 2 т., 1997 г.
24. Беседи, обяснения, упътвания от Учителя, 1922 г.
25. ООК, Новият светилник, 1946 г.
26. Да ви даде, Варна, 1998 г.
27. Мировата любов и космичната обич, 1919 г.
28. Заветът на Любовта, 1 т., 1944 г.
29. Познаване на истината, 2000 г.
30. Двигатели в живота, 1938 г.

31. Великите условия на живота, 1997 г.
32. Медицински и окултни правила, сборник, 1 т., 1996 г.
33. В начало бе, 2003 г.
34. ООК, Начало на мъдростта, 1947 г.
35. Път към живота, 1993 г.
36. МОК, Великата разумност, 1949 г.
37. ООК, Трите посоки, 1947 г.
38. Движение нагоре, 1998 г.
39. Боян Боев, Учителя за образованието, 1994 г.
40. Все, що е писано, 1942 г.
41. МОК, Двамата пътя, 1993 г.
42. ООК, Степени на съзнанието, 1938 г.
43. Който има невестата, 1935 г.
44. Езикът на Любовта, 1939 г.
45. Изново, 1992 г.
46. Медицински и окултни правила, сборник, 4 т., 1997 г.
47. Медицински и окултни правила, сборник, 5 т., 1997 г.
48. Беседи от Учителя, Влад Папов, 4 т., 1995 г.
49. Петимата братя, София, 1949 г.
50. Кротостта и смирението, 2004 г.
51. Да ви даде, 1998 г.
52. Съборни беседи, 1921 г.
53. Вечното благо, 1944 г.
54. Светлина на мисълта, 1996 г.
55. Пътят на ученика, 1996 г.
56. Сила и Живот, 2 серия, 1927 г.
57. Условия за растене, 1949 г.
58. Този е живият хляб, 1998 г.
59. Плодовете на Любовта, 1997 г.
60. Трите основи на живота, 1947 г.
61. Ще управлява всички народи, 1948 г.
62. Заветът на Любовта, 2 т., 1944 г.
63. МОК, 1925 г.
64. Медицински и окултни правила, сборник, 3 т., 1997 г.
65. Божествените условия, 1942 г.
66. Абсолютна истина, 1949 г.

67. ООК. Простите истини, 1993 г.
68. Условия за разумния човек, 1997 г.
69. МОК. Живот и отношения, 1947 г.
70. Любов, мъжът и жената, сборник, 2000 г.
71. ООК. Събуждане, 1994 г.
72. ООК. Доброто оръжие, 1939 г.
73. Извадки от беседи, лични архиви
74. Лекции на общия окултен клас, год. 3 (1923-1924 г.)
75. Младежки събори, 2001 г.
76. Учителя, Молитви, формули, правила, методи за работата, Б. Братство, 2003 г.
77. Изворът на доброто, 1992 г.
78. Акордиране на човешката душа, 2 т., 2000 г.
79. Свещен трепет, 1988 г.
80. Пред новата епоха, сборник, 1999 г.

Съкращения:

НБ	-	неделни беседи
ООК	-	общ окултен клас
МОК	-	младежки окултен клас
УС	-	утринни слова
СБ	-	съборни беседи
РБ	-	рилски беседи
ИБ	-	извънредни беседи

Петър Дънов
За семейството и възпитанието
на детето

Отговорен редактор
Мария Тоскова

Компютърна обработка
Костадин Чаушев

Коректор
Ева Егинлиян

Българска, първо издание
Формат 70 / 100 / 32
Печатни коли 11

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА „ХЕРМЕС“
Пловдив 4000, ул. „Богомил“ № 59
Тел. (032) 608 100, 630 630
E-mail: info@hermesbooks.com
www.hermesbooks.com

Печатница „Полиграфюг“ АД – Хасково

АКО СТЕ ПРОПУСНАЛИ

ПЕТЪР ДЪНОВ

ЗДРАВЕ, СИЛА И
ЖИВОТ



стр. 320, цена 8,00 лв.

*Лечение
с природни
фактори – вода,
слънчева светлина,
храни, дихателни
и физически
упражнения,
лечение с музика,
молитва
и мисъл са част
от многобройните
методи, додени
от Учителя
Петър Дънов,
които ще
намерите в
тази книга.*

Тръгнете по пътя, който природата ви сочи. Не следвайте ли нейния път, нищо няма да постигнете. Следователно не удряйте главата си в законите на разумната природа. Каквото и да правите, тя няма да отстъпи. Смыслът на живота се заключава в това да се обърне човек към разумната природа – с цел да я изучава и да се обогатява. Съвременните хора са крайно обеднели и са се демагнетизирали. Трябва да се върнат към природата като велик източник на живот и енергия.

Правете често екскурзии в планините, за да избегнете онай инертност, която води човека към мързел и го предразполага към бездействие

Въздухът, водата, храната, светлината, топлината са елементи, чрез които новата наука си служи като методи за кардинално разрешаване на въпросите в живота.

Петър Дънов

ЗА СЕМЕЙСТВОТО И ВЪЗПИТАНИЕТО НА ДЕТЕТО

*Каквито са мислите на майката и бащата,
такива ще се дадат и на децата. Каквото мислим,
тсва ще се реализира.*

Тези думи са произнесени от Учителя Петър Дънов през 1915 г. Днес, близо век по-късно, те звучат все тъй мъдро и навременно.

В тази малка книжка са събрани най-важните съвети и напътствия на Учителя за отглеждане и възпитание на детето, за ролята на родителите и училището при оформянето на характера и личността му. Още преди век Петър Дънов говори за вътрешното възпитание, за музиката и общуването с природата като основни фактори за формиране на мислите и здравето на новото човешко същество. Във време на разклатени ценностни устои тези съвети са като маяк в тъмнината, сочещ пътя към едно по-дълбоко и правилно разбиране на най-важния **закон** – този за любовта във всички нейни проявления.

ISBN 954-26-0525-0



9 789542 605256

www.hermesbooks.com

цена 5,95 лв.